

Møte tirsdag den 10. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 27):

1. Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Utenriksdepartementet mv.
(Budsjett-innst. S. nr. 3 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))
2. Innstilling fra utenrikskomiteen om Svalbardbudsjettet 2003
(Budsjett-innst. S. nr. 14 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))
3. Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til ratifikasjon av konvensjon av 20. april 2001 om bevaring og forvaltning av fiskeressursar i det søraustlege Atlanterhavet
(Innst. S. nr. 48 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 10 (2002-2003))
4. Innstilling fra utenrikskomiteen om endring på statsbudsjettet for 2002 under kapittel administrert av Miljøverndepartementet – kapittel 1471
(Innst. S. nr. 49 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 20 (2002-2003) kap. 1471)
5. Innstilling fra utenrikskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2002 under kapittel administrerte av Utenriksdepartementet
(Innst. S. nr. 47 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 30 (2002-2003))
6. Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en avtale med tilhørende vedlegg mellom EFTA-statene og Singapore undertegnet på Island 26. juni 2002 (frihandelsavtale)
(Innst. S. nr. 64 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 15 (2002-2003))
7. Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedrørende rammeområde 9 Nærings- og handelsdepartementet, rammeområde 10 Fiskeridepartementet og rammeområde 11 Landbruksdepartementet
(Budsjett-innst. S. nr. 8 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8, 11, 12 og 13 (2002-2003))
8. Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 154/2002 av 8. november 2002 om endring av artikkel 1 i protokoll 31 i EØS-avtalen om EFTA/EØS-statenes deltagelse i EUs 6. rammeprogram for forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjonsaktiviteter
(Innst. S. nr. 63 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 16 (2002-2003))
9. Innstilling fra næringskomiteen om endringer av løyvingar på statsbudsjettet 2002 under Nærings- og handelsdepartementet
(Innst. S. nr. 52 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 18 (2002-2003))

10. Innstilling fra næringskomiteen om endringer av bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 under Landbruksdepartementet
(Innst. S. nr. 53 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 25 (2002-2003))
11. Referat

Presidenten: Representanten Ingvild Vaggen *Malvik*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteen og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen foreligger søknad om permisjon, undertegnet av delegasjonens leder, stortingsrepresentant Morten Høglund. Søknaden gjelder permisjon for representantene Vidar *Bjørnstad*, Julie *Christiansen*, Heidi *Sørensen*, Finn Martin *Vallernes* og Morten *Høglund* i dagene 12. og 13. desember for å delta i EFTAs ministermøte i Interlaken i Sveits.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Akershus fylke: Sverre *Myrli*, Mette *Korsrud* og Harald *Espelund*
For Oslo: Akhtar *Chaudhry*
For Rogaland fylke: Inger Lise *Aarrestad*
3. Mette *Korsrud* innvilges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Julie *Christiansen*.
Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget datert 6. desember 2002:

«I statsråd for H.M. Kongen holdt på Oslo slott 6. desember 2002 kl. 1100 er bestemt:

Statssekretær Christine Benedichte Meyer gis etter søknad avskjed i nåde fra embetet som statssekretær i Arbeids- og administrasjonsdepartementet med fratredelse 17. januar 2003.

Statssekretær Osmund Kaldheim gis etter søknad avskjed i nåde fra embetet som statssekretær i Sosialdepartementet med fratredelse 31. desember 2002.

Statssekretær Osmund Kaldheim utnevnes til statssekretær i Arbeids- og administrasjonsdepartementet med tiltredelse 1. januar 2003.»

Presidenten foreslår at det refererte brevet vedlegges protokollen – og anser det som vedtatt.

Før sakene tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at Stortingets møte i dag avbrytes kl. 12.15 for at representantene skal kunne delta ved utdelingen av Nobels fredspris i Oslo rådhus. Som en følge av dette vil presidenten foreslå at møtet settes igjen kl. 15.30 og fortsetter utover den reglementsmessige tid til dagens kart er ferdigbehandlet.

Videre vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenens § 43 første ledd og foretar samlet votering etter at sakene 1–6 på dagens kart er ferdigbehandlet, og deretter samlet votering etter sakene 7–10 ved slutten av dagens møte.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Utenriksdepartementet mv. (Budsjett-innst. S. nr. 3 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra utenrikskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 20 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte med inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil det bli foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Thorbjørn Jagland (A) (komiteens leder): Budsjettinnstillingen fra utenrikskomiteen bygger på den ramme som Stortinget vedtok den 2. desember i år, og den totale utgiftsrammen på Utenriksdepartementets budsjett er da på 16,9 milliarder kr. Dette er 155 mill. kr lavere enn det som var det opprinnelige forslaget fra Regjeringen. Den reduserte rammen er en konsekvens av den budsjettavtalen som ble inngått mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Arbeiderpartiets alternative opplegg i finansinnstillingen ville gitt 28 mill. kr mer i bevilgning på Utenriksdepartementets budsjett enn det som Regjeringen opprinnelig foreslo, og det ville gitt hele 83 mill. kr mer enn det som nå er den fastlagte rammen. Arbeiderpartiet må likevel konstatere at det ikke var flertall for en økning i budsjettet, slik vi forslo. Vi har derfor sluttet oss til den reduserte rammen.

Det er bred enighet om viktige deler av norsk utenrikspolitikk. Det viser også denne innstillingen. Arbeiderpartiet er fornøyd med at bistandsbudsjettet øker med 856 mill. kr. Denne regjeringen viderefører dermed Arbeiderpartiets økninger av bistandsbudsjettet de siste årene. Det er gledelig at Høyre nå for andre år på rad er med på å øke bistandsbudsjettet i regjeringsposisjon. Det viser at det nå er enda bredere flertall for utviklingspolitikken. Bare Fremskrittspartiet har fortsatt et eget budsjettopplegg som avviker dramatisk fra resten av stortingsflertallet. Når det gjelder prioriteringene innenfor bistandsbudsjettet, er det stort sett enighet om innsatsområdene som Regjeringen har angitt. Jeg vil her vise til komiteens felles merknad i innstillingen hvor man ber departementet arbeide videre med hvordan bistandsbudsjettet kan settes opp på en måte som gjør at en kan få best mulig innsyn i prioriteringene som gjøres, og resultater av innsatsen.

Når det gjelder utenriksstasjonene, legger Regjeringen opp til relativt mange omlegginger av norsk utenriksrepresentasjon i budsjettet for neste år. I noen av om-

rådene som blir berørt, er det klare norske politiske og økonomiske interesser. Arbeiderpartiet er derfor fornøyd med at en enstemmig komite i innstillingen mener det er viktig å opprettholde en omfattende norsk representasjon i utlandet. Komiteen mener også at det på dette området er nødvendig med en løpende vurdering av omlegginger. Det har vært lang praksis at denne type spørsmål overlates til Regjeringen. På grunn av relativt store omlegginger ber likevel komiteen i innstillingen departementet på en egnet måte å komme tilbake med en ny gjennomgang av disse spørsmålene. Regjeringen får da mulighet til å vurdere de innvendinger som er kommet.

Slik Arbeiderpartiet ser det, er innvendingene særlig tunge når det gjelder forslaget om nedleggelse av ambassaden i Abu Dhabi i De forente arabiske emirater, på grunn av det store antall norske bedrifter som driver virksomhet i landet, men også på grunn av at den generelle politiske situasjonen i regionen i dag er usikker. Vi er derfor glade for at en enstemmig komite ber om at departementet kommer tilbake med en ny gjennomgang av disse spørsmålene.

Selv om det som sagt er bred enighet om viktige deler av norsk utenrikspolitikk, vil jeg likevel gå litt nærmere inn på noen områder hvor Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett la opp til større bevilgninger enn det som ble resultatet av budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Regionbevilgningen til Midtøsten reduseres med ca. 15 mill. kr. Arbeiderpartiet mener den uklare situasjonen i Midtøsten tilsier at bevilgningen i det minste burde vært videreført på dagens nivå. I vårt alternative budsjett økte vi derfor denne posten med 16 mill. kr. Jeg er glad for at et flertall i komiteen mener at man i lys av den fastlåste og uoversiktlige situasjonen i regionen må se bevilgningen til dette formål i sammenheng med bevilgningen til humanitær bistand og menneskerettigheter. Det gir en fleksibilitet i forhold til å kunne øke bevilgningen til Midtøsten dersom det skulle være behov for det.

Jeg vil også dvele litt ved bevilgningen til våre nærområder. Høyre har i mange år i opposisjon foreslått en lavere bevilgning til bistand til verdens fattigste utviklingsland, den såkalte ODA-godkjente bistanden, enn det stortingsflertallet har gått inn for. Argumentet for dette har vært at man mener man har spredt midlene for mye, og at man har ønsket en konsentrasjon av bistandspengene. Underforstått: Norge har vært representert altfor mange plasser i verden. Samtidig som Høyre i alle år har anført denne kritikken mot bl.a. Arbeiderpartiet og sentrumspartiene, har de selv tatt til orde for økte bevilgninger til våre nærområder, særlig til Russland.

Arbeiderpartiet mener at det må være rom for begge deler. Vi har vist i regjering at dette er mulig. I budsjettet for 2001 f.eks. økte vi bistandsbudsjettet med vel 1,5 milliarder kr, samtidig som vi økte støtten til Sentral- og Øst-Europa med 60 pst.

Nå foreslår Regjeringen altså en kraftig reduksjon av bevilgningene til våre nærområder. Først legger Regjeringen fram et budsjettforslag som innebærer en reduksjon på 19 mill. kr i bevilgningen til prosjektsamarbeid

med Russland og Øst- og Sentral-Europa i forhold til saldert budsjett for 2002. Deretter reduseres denne posten med ytterligere 30 mill. kr gjennom budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Dette betyr at bevilgningen som skal gå til prosjektsamarbeidet med bl.a. Russland på områder som atomsikkerhet og miljø og helse- og sosialsektoren, reduseres drastisk, med hele 49 mill. kr, i forhold til hva den er for inneværende år. Dette er en snuoperasjon fra Høyres og utenriksministerens side. Det er bra at Høyre har snudd når det gjelder bistand til de fattigste landene, og når det gjelder Norges freds- og forsoningsarbeid. Men det er ikke positivt at Høyre har snudd når det gjelder innsatsen i våre nærområder.

Arbeiderpartiet er bekymret for konsekvensen av en så stor reduksjon. Vi mener at det er viktig at aktivitetsnivået på prosjektsamarbeidet holdes oppe på et høyt nivå. Særlig vil vi trekke fram prosjektsamarbeidet innenfor helse- og sosialsektoren som viktig. En enstemmig komite har også understreket at helsesamarbeidet og innsatsen overfor funksjonshemmede i Barentssamarbeidet bør vies spesiell oppmerksomhet.

Budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet innebærer også at forslaget om 5 mill. kr til FNs arbeid for utbygging av den internasjonale straffetrettspleien reverseres. Arbeiderpartiet mener at denne bevilgningen burde vært opprettholdt, i og med at det nå er viktig å vise vilje til å få på plass Den internasjonale straffedomstolen.

Når disse punktene er markert fra Arbeiderpartiets side, vil jeg likevel trekke fram det gledelige i at det hersker stor grad av enighet om norsk utenrikspolitikk. Dette er en forutsetning for at lille Norge skal kunne gjøre seg gjeldende internasjonalt. Mange partier har bidratt til dette. Jeg håper at det vil fortsette også neste år.

Siden denne debatten holdes på dagen for utdelingen av Nobels fredspris, kan det være passende å minne om at fredsarbeid innebærer å ta i bruk mange forskjellige virkemidler, ofte i kombinasjon. Noen ganger er det nødvendig å bruke makt for at det i det hele tatt skal være mulig å starte et gjenoppbyggingsarbeid etter en krig. Andre ganger er det nødvendig å true med å bruke makt. Det er vel liten tvil om at vi ikke hadde fått de betydelige innrømmelsene fra Saddam Husseins side uten trusler om bruk av makt.

Men maktbruk må kombineres med diplomatiske og politiske virkemidler. Det må satses på humanitær bistand, langsiktig bistand, oppbygging av sivilt samfunn, rydding av landminer og ødeleggelse av håndvåpen, som ofte er nødvendig, og på skole, helse og bygging av fagforeninger og politiske partier. Alt dette er nedfelt i norsk utenrikspolitikk og er tallfestet i budsjettet som Stortinget behandler i dag. Det finnes penger til å støtte opp om alle disse elementene i det budsjettet som kommer til å bli vedtatt.

Det er en stor styrke for Norge at denne politikken videreføres fra regjering til regjering. Dermed blir de som er avhengige av norsk støtte, eller de som setter sin lit til Norges vilje til å bidra, som f.eks. når det gjelder konflik-

ten på Sri Lanka, ikke avhengige av politiske kastevinder i Norge. Det er kanskje det viktigste å få sagt i forbindelse med behandlingen av denne delen av statsbudsjettet.

Inge Lønning (H): Jeg vil i likhet med komiteens leder understreke at budsjettinnstillingen fra komiteen på nær sagt alle punkter er samstemmig. Den uenighet som er til stede når det gjelder anvendelsen av midlene innenfor den vedtatte rammen, er i alle betydninger av ordet marginal. Det er også grunn til å understreke at det er viktig for et land som Norge at det er så bred enighet om hvorledes vi skal prioritere innenfor det utenrikspolitiske og utviklingspolitiske området.

Først noen korte merknader om Svalbardbudsjettet. Komiteen har samstemmig pekt på at den viktigste saken når det gjelder Svalbardbudsjettet, er energitilførselen til Longyearbyen. Komiteen uttrykker tilfredshet med at i budsjettforslaget følges realiseringen av dette opp. Komiteen peker også på at det er naturlig at man i det videre arbeidet med denne saken vurderer alternative eierforhold for energiverkets vedkommende.

Det har skjedd en vesentlig endring fra i fjor til i år når det gjelder Svalbard, og det er ikrafttredelsen av den nye styringsmodellen, med et lokalt selvstyre for Longyearbyen. Det er grunn til å notere med tilfredshet at denne reformen nå er gjennomført, og at det ser ut til at den virker etter hensikten.

Når det gjelder den generelle profilen på budsjettforslaget, er det grunn til å understreke at den er en oppfølging av de premissene Regjeringen har lagt til grunn i Sem-erklæringen for norsk utenriks- og utviklingspolitikk. Det er særlig gledelig at man følger opp målsettingen om å trappe opp den norske utviklingsinnsatsen i retning av det som er den programfestede målsetting i løpet av stortingsperioden, nemlig at man skal komme opp i 1 pst.

Det er en antydning til uenighet i komiteinnstillingen når det gjelder den foreslåtte reduksjon av den norske utenriksrepresentasjonen. En samstemmig komite understreker at dette er og skal være Regjeringens ansvarsområde. Samtidig peker komiteen på at de endringene som er foreslått denne gang, er relativt større enn det man har vært vant til, og at noen av elementene i dette forslaget kan være problematiske.

La meg for min del understreke at jeg ikke ser noen problemer ved at Regjeringen i samsvar med det som var forutsetningen for opprettelsen av ambassaden i Bagdad, nemlig at den skulle knyttes til Norges medlemsskap i Sikkerhetsrådet og Norges formannskap i sanksjonsgruppen, tar konsekvensen av at dette ikke lenger er forutsetninger som er til stede, og derfor foreslår ambassaden nedlagt. Det er en logisk konsekvens av tidligere forutsetninger.

Det elementet som jeg for min del vurderer som kanskje det mest problematiske i pakken, er nedtrappingen av den norske representasjon i et så sentralt EU-land som Tyskland. Det henger sammen med at vi står foran ganske store og krevende utfordringer fra norsk side når det gjelder å oppdatere oss om de endringene som skjer i og

med utvidelsen av EU, og dermed også utvidelsen av EØS-avtalen. Vårt forhold til Tyskland er sentralt for norske interesser, og i den sammenheng vil jeg vel kanskje understreke at det kan være nyttig å vurdere en gang til signaleffekten av det å trappe ned det norske tysklandsnærværet akkurat i øyeblikket.

Til sist en liten merknad til det som er sagt om Midtøsten-bistanden. Det er viktig, i tillegg til det som komitelederen pekte på om fleksibiliteten i den norske innsatsen når det gjelder Midtøsten, også å vise til at en enstemmig komite har understreket viktigheten av at godt styresett og tiltak mot korrupsjon er svært vesentlig å vektlegge, ikke minst når det gjelder den norske innsatsen i forhold til Midtøsten.

Morten Høglund (FrP): Med unntak av de endringer i hovedsak av teknisk karakter som ble gjort i forbindelse med statsbudsjettforliket, blir Utenriksdepartementets forslag til budsjett i dag vedtatt uforandret. Dette er etter Fremskrittspartiets syn verd å legge merke til. Ingen tallendringer er foretatt av utenrikskomiteen. Med unntak av noen få føringer i meget forsiktige ordelag er det heller ikke gjort noen forsøk på politiske prioriteringer. Det kan virke som om det brede flertallet i utenrikskomiteen mener Regjeringens ansvar for utenrikspolitikken også strekker seg så langt at man mener Regjeringen kan bruke pengene som de måtte lyste.

I et budsjett på nesten 17 milliarder kr blir ikke én million endret. Selv om komiteen ser behov for og har ønsker om endring, vil man ikke i klartekst gjøre noe. Hvor blir politikken av? Hvor blir det av viljen til å ta valg og komme med klare, konkrete føringer? Hvor er det politiske lederskapet?

En grunn til denne manglende viljen til å flytte penger er flertallets redsel for å røre bistandsmidler. Reduserer man det budsjettet med f.eks. 5 mill. kr, kan man risikere at det går ut over den såkalte ODA-prosentsen, og den er hellig. Den er enda mer hellig enn handlingsregelen og er blitt et styringsinstrument som følges blindt, uten nødvendig hensyn til hva som tjener bistanden eller er i norsk utenrikspolitikkens interesse. Fokus er på kronebeløp og prosent og i mindre grad på bruken av pengene. Dette er spissformulert, men det er likevel relevant, særlig når vi i år har fått avdekket flere forhold som tyder på gal bruk, ja endog kanskje misbruk av bistandsmidler. Mye tyder på at det har manglet kontroll, og man har vært ivrigere med å utbetale penger enn å kontrollere og evaluere effekten av de midler som er bevilget.

Fremskrittspartiet har i sitt alternative statsbudsjett et opplegg for denne rammen som er langt utenfor det som ble vedtatt. Vi har derfor valgt å legge frem et mindretallsforslag der vi viser hvordan vi ville ha prioritert når vi skal benytte den ramme som er vedtatt.

Fremskrittspartiet vil prioritere sterkere når det gjelder hvordan vi bruker norske bistandsmidler. Vi vil utvikle ordningen med hovedsamarbeidsland. Vi vil oppprioritere frivillige organisasjoners aktivitet, men med strenge krav til effektivitet og tett oppfølging og kontroll. Vi vil satse primært på helsefremmende tiltak, bl.a. til

bekjempelse av hiv/aids, og ikke minst vil vi satse på grunnutdanning for barn. Her vet vi at både Redd Barna og Plan Norge har meget gode erfaringer.

Vi vil erstatte direkte budsjettstøtte med gjeldslette, og vi dobler derfor bevilgningen til gjeldslette. Vi vil bruke mer på nødhjelp. Dessverre ser vi her at behovet til enhver tid er enormt. Vi vil ha en enda sterkere satsing på næringsstiltak i u-land, og vi vil trekke norsk næringsliv tettere inn i bistanden. I dag blir norsk næringsliv tilside-satt, bl.a. som en følge av at Norge har gjennomført en total avbinding av norsk bistand. Fremskrittspartiet mener det er svært uklokt å avbinde raskere enn land det er naturlig å sammenligne seg med. For å få norsk næringsliv til å investere i u-land må det være garantiordninger og en fleksibilitet i det norske garantisystemet som sikrer løsninger som er interessante og gjennomførbare. Den politiske risikoen ved å investere i mange u-land er så stor at uten en fornuftig garantiordning kommer man ikke langt. Fremskrittspartiet ber Regjeringen ta tak i Norfund for å gjøre dette til et egnet instrument.

Fremskrittspartiet kan heller ikke denne gang unnlate å påpeke at det viktigste virkemiddel for å få u-landene på fote igjen er å inkludere dem i verdenshandelen, som riktig liberalisert vil kunne gi gevinster for u-landene som langt overstiger dagens samlede bistand. Her er det nå opp til Regjeringen i bl.a. de pågående WTO-forhandlingene å arbeide for at u-landenes interesser blir hørt.

Vi vet at et av de største hindrene for mange fattige land, i tillegg til handelsbarrierene fra bl.a. EU, er tollrestriksjoner mellom de fattige landene, noe som hindrer regional handel og utvikling og gjør at kapitalstrømmen og til en viss grad handel i altfor stor grad går nord-sør og ikke innad i regionene. Vår beskjed er klar: Vi vil ha en mer aktiv handelspolitikk samt en tøffere og sterkere prioritering av hva som er viktigst og mest effektivt.

Til slutt vil jeg tillate meg å ta opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen og henlede oppmerksomheten mot vårt forslag om opprettholdelse av ambassaden i Abu Dhabi og faggeneralkonsulatene i Hamburg, Hongkong og Miami.

Presidenten: Morten Høglund har tatt opp de forslagene han refererte til.

Kristin Halvorsen (SV): Det er med noe forundring jeg hører representanten Høglunds beklagelser over at han i komiteens arbeid ikke har fått flyttet på noen penger. Det er det én grunn til, og det er at Fremskrittspartiet har inngått et forlik med regjeringspartiene som også på dette området binder den videre behandlingen. Hvis det skulle vært flyttet på noen penger her, utover det Fremskrittspartiet allerede har flyttet på, er det altså de selv som må bidra til det. Slik er det å inngå forlik.

Ellers synes jeg at en skal koste på seg å si at det budsjettet som i dag vedtas når det gjelder bistand, er et godt budsjett. Selv om det etter en runde med Fremskrittspartiet er redusert, har Regjeringen klart å holde et høyt nivå på norsk bistand. Dette er vel også den prioriterte saken for Kristelig Folkeparti i forhandlingene innad i Regje-

ringen med Høyre, og det bærer budsjettet preg av. Når man synes at et budsjett i utgangspunktet er godt, er det rimelig at en også sier fra om det, og ikke bare begynner med kjefting med en eneste gang.

Hvis en så skal se litt nærmere på hva som er hovedprofilene, er kanskje det mest oppsiktsvekkende at Fremskrittspartiet har godtatt så få kutt i Bistandsdepartementets budsjett som de har gjort i denne omgangen, og at de enorme kuttene på milliarder av kroner som ligger inne i det forslaget, egentlig bare er et spill for galleriet, for de har gitt seg, og det betyr at enigheten om norsk bistandspolitikk egentlig er mye større enn en skulle tro.

Det andre som er forholdsvis oppsiktsvekkende, er at enten har Høyre endret mening på en del punkter, eller så er det Kristelig Folkeparti som i regjering har fått gjennomslag for noen saker der Høyre ikke var enig med dem før. Det er særlig på to områder. Det ene dreier seg om at den skepsisen som Høyre flere ganger har lagt for dagen når det gjelder Norges høye profil på fredsmekling, er blåst bort fra dette budsjettet. Det synes jeg ikke er så rart, for når en reiser rundt omkring i verden, er det jo nettopp dette som forbindes med Norge, nærmest uansett hvor en er. Det spørsmålet vi får nå, dreier seg stort sett om Sri Lanka, om hvordan det går med arbeidet der. Vi er kjent i verden fordi vi gjør en jobb som tilrettelegger i en fredsmekling mellom partene på Sri Lanka. Det er i tilfelle et meget godt voksenopplæringsarbeid fra Kristelig Folkeparti overfor Høyre.

Det andre punktet i forhold til Høyre må være at det engasjementet som vi oppfattet at Høyre og SV var enige om overfor Russland, nå er betydelig dempet. Her er det innstramminger og kutt i forhold til det ansvaret vi har for våre nærområder. Det bekymrer SV.

Det som skiller SV mest fra Regjeringens forslag til bistandsbudsjett og fra det som Stortinget nå vedtar, er nettopp på det området som dreier seg om et fortsatt høyt nivå på bistanden til Russland. Dette er våre nærområder. Dette er et av de områdene i verden hvor det er størst forskjell i levestandard fra den ene siden av grensen til den andre siden av grensen. Vi ser dette som en del av vår beredskap og vår forsvarsstrategi også i Norge, at vi har et spesielt ansvar i nordområdene.

Det andre dreier seg om Midtøsten. Norge har også et spesielt ansvar i forhold til Midtøsten. Vi har et mangeårig engasjement. Der er det en situasjon som nå kommer i skyggen av situasjonen i Irak og Afghanistan, men der det er nødvendig å holde høy og konstant beredskap i en konflikt det er fryktelig vanskelig å se noen løsninger på pr. i dag.

Det tredje punktet der vi skiller oss, er at vi foreslår at 5 milliarder kr av vårt oljefond skal forvaltes annerledes, til investeringer i de fattigste landene, dvs. at vi godtar en lavere avkastningsprofil på de pengene, eller en mer langsiktig er det kanskje mer riktig å si, og at dette er midler som vi kunne investert langsiktig for å få i gang investeringer, særlig i de landene i Afrika som har veldig store problemer med i det hele tatt å påkalle seg noen kommersiell interesse.

Dette er egentlig et av de viktigste budsjettene som Stortinget diskuterer, for det er her vi kan bidra til å forebygge krig, krise og konflikter. Og når det gjelder alt forebyggende arbeid, uansett om det er stort eller lite, vet vi at det er mindre prestisje i det. Det er det langsiktige, de små beløpene, de små prosjektene, jentene som får utdanning – det er det vi vet som virkelig virker i kampen mot fattigdom i verden, nemlig at jenter og kvinner får utdanning og muligheten til egen inntekt. Det blir jo ikke voldsomme smell på CNN av det, men det er det som langsomt forandrer verden. Slik sett hadde dette budsjettet fortjent en mye større oppmerksomhet.

Det er også her paradoksene kommer, når vi f.eks. ser hvor store beløp vi bruker til krigføring i Afghanistan, som kunne vært mye bedre benyttet på bistand, på gjenoppbygging av Afghanistan, for det er den innsatsen som der settes inn, som vil vise om det som nå foregår i Afghanistan, kan oppsummeres som vellykket om 20 år – om flyktingene får tak over hodet, om det bygges veier, om alle de som bare kjenner til krigen, har et annet sivilts samfunn de kan bidra til.

Da vil jeg gjerne innom to spesielle konfliktområder. Det ene er situasjonen i Irak. Fra SVs side har denne saken vært oppe til behandling mange ganger i Stortinget, og vi er veldig klare på at det verst tenkelige alternativet i Irak er en krig. Men det som er viktig å få opp i denne sammenhengen, er det som først og fremst dreier seg om å ta bort ambassaden i Irak. Vi har fått henvendelse fra mange bistandsorganisasjoner, som nettopp sier at man i den situasjonen man nå har, trenger en utkikkspost for det humanitære arbeidet i Irak. Det er en meget spent situasjon, og vi kan ikke forstå begrunnelsen for å nedlegge denne ambassaden i den situasjonen man nå har. Derfor står også SV meget klart på dette synspunktet i innstillingen.

Det andre er Midtøsten. Det er en konflikt som ofte drukner i debatten som nå foregår. Det tror jeg dels er fordi et mulig fredelig utfall av konflikten mellom partene i Midtøsten virker håpløst. Det andre er fordi det er andre steder som stjeler oppmerksomheten. Men på en dag som denne bør man huske på hva slags humanitær krise man egentlig har på palestinsk side. Det er slik at over 85 pst. av befolkningen i Gaza lever under fattigdomsgrensen. På Vestbredden er det 58 pst. Det er en fattigdom og en desillusjonert stemning som bare kan føre til økte konflikter. Veldig mange av de 145 000 palestinerne som hadde arbeid inne i Israel før den siste intifadaen, er fratatt sine inntektsmuligheter. Og det er klart at den krisen som eksisterer, betyr at veldig mange familier har svært tunge tider, men også at det investeres lite i forhold til fred. I denne situasjon er det veldig beklagelig at Norges svar er å kutte på bistand i forhold til Midtøsten og ikke følge opp et høyt nivå når det gjelder det. Det er et av de områdene vi selv prioriterer i denne innstillingen. Men det er klart at det som virkelig ville monne i forhold til å legge et press på Israel, var hvis USAs holdning ble endret, og USAs penger for å støtte opp under Israels krigsmaskin ble brukt til å tvinge dem til å bidra til en fredelig løsning.

I mange andre sammenhenger diskuterer vi f.eks. Pengefondet, Verdensbanken, de store strukturprogrammene. Dette henger nøye sammen med det bistandsbudsjettet kan bidra til når det gjelder fattigdomsbekjempelse. Det betyr at fokusering på den lille stemme Norge kan bidra med i disse institusjonene, vil være av veldig stor betydning, samtidig som fokusering på WTO-forhandlingene også er det. Det blir meningsløst hvis Norge skal delta f.eks. når Pengefondet stiller krav til strukturtilpasningsprogrammer i land hvor det vil innebære betydelige kutt i offentlig velferd, når dette er land som er preget av stor fattigdom, av en liten rik elite som ikke bidrar til fellesskapet, men som kan unndra seg fellesskapet, mens vi selv stiller helt andre krav til standarder til vår egen velstand. Norges velstand er ikke bygd opp av ensidig økonomisk liberalisme og kapitalkrefter som har kunnet herje fritt, men gjennom en kombinasjon av utenlandsk kapital og styring. Og det er nettopp den muligheten som andre land som er i ferd med å bygge seg opp fra fattigdom, også må få.

Da vil jeg gjerne ta opp de forslagene som SV har fremmet i innstillingen.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Halvorsen har tatt opp de forslag hun refererte til.

Lars Rise (KrF): Ekstrem fattigdom er vår største politiske utfordring, og Kristelig Folkeparti er bekymret over at det blir et stadig større gap mellom rike og fattige land. Vi er bekymret fordi denne kløften gjør verden utrygg, og fordi det vitner om mangel på omsorg, respekt og likeverd.

En av grunnene til at Kristelig Folkeparti er med i Regjeringen, er at vi ønsker en offensiv utviklingspolitikk. Det var derfor hyggelig å få noen rosende ord av Kristin Halvorsen for nettopp det. Kristelig Folkeparti vil gi kampen mot fattigdom høyeste prioritet, og vi vil kjempe hardt for å få dette til. Vi viser det også i konkret handling. Bistanden var høstens budsjettvinner, med en økning på 856 mill. kr. For 2003 vil derfor 0,93 pst. av BNI gå til bistand. Det er et steg på veien til målet om 1 pst. av BNI.

Regjeringspartiene inngikk budsjettavtale med Fremskrittspartiet uten kutt i bistanden! For Kristelig Folkeparti er det en stor seier som kommer de fattigste til gode, særlig med tanke på at Fremskrittspartiet kutter 5,7 milliarder kr, primært knyttet til utviklingshjelpen i sitt alternative budsjett. Når vi vet hvor sterkt Kristelig Folkeparti prioriterte hjelp til verdens fattigste.

Samarbeidsregjeringen har en klar fattigdomsstrategi. Derfor går 40 pst. av bistanden til de minst utviklede landene. Derfor er også våre samarbeidsland blant verdens fattigste land. Av den grunn prioriterer vi de fattigste innbyggerne i disse landene. Vi satser på å gjøre de svakeste sterkere. Vi vil bekjempe uvitenhet. Fortsatt mangler 125

millioner barn grunnutdanning, og Regjeringen øker derfor satsingen på utdanning med mer enn 200 mill. kr – dette fordi utdanning er en menneskerett, og fordi utdanning reduserer fattigdom og fremmer fred, demokrati og utvikling. Utdanning åpner for kunnskaper om politikk, økonomi og sosiale rettigheter. Utdanning setter mennesker i stand til å beskytte sin egen helse. Det er dessverre ingen selvfølge at dette er en rettighet alle mennesker har. Flertallet av de som mangler utdanning, er jenter. Regjeringen prioriterer derfor å gi økte midler til UNICEFs program «Utdanning for jenter».

Å kjempe mot fattigdom betyr å bekjempe hiv- og aids epidemien. Hver dag blir 14 000 mennesker i verden smittet av hiv. Afrika er hardest rammet. Her er 13,4 millioner barn under 15 år foreldreløse som følge av aids. I tillegg kommer alle barna som lever med syke eller døende foreldre. UNICEF-direktør Carol Bellamy etterlyser et sterkere globalt engasjement for disse barna. Hun opplyser at nesten uten unntak blir disse foreldreløse barna tilsidesatt. De er dårlig ernært, de er uten utdanning, og de sliter mentalt. En samlet utenrikskomite uttrykker bekymring for omfanget av aids epidemien. Norge er i dag den tredje største giveren til FNs satsing på bekjempelse av hiv og aids. Regjeringen vil videreføre satsingen, med særlig fokus på forebygging.

Verden føles i dag utrygg, med interne kriger, terrortrusler, kamp om landområder og kamp om ressurser. Men det nytter å arbeide for fred. Det er dagens nobelprisvinner Jimmy Carter et godt eksempel på. Carter har tatt med seg sin tro og sitt verdigrunnlag inn i kampen for en bedre verden. På denne dagen, bare to og en halv time før Jimmy Carter mottar fredsprisen, er det fint at et samlet storting vil intensivere kampen for fred og forsoning.

Vi er stolte av den norske innsatsen i fredsforhandlingene på Sri Lanka. Når forhandlerne nå er enige om prinsippene for en ny føderal stat, er det en historisk beslutning. En 19 år lang krig, der 64 000 mennesker har mistet livet og 800 000 har vært drevet på flukt, ser nå ut til å gå mot slutten.

Vi er også stolte over Norges innsats i fredsarbeidet som gjøres i Sudan. Partene i konflikten har nå vist at de ønsker en fredsavtale, og det er derfor viktig at vi fra norsk side viser vilje til fortsatt støtte.

Vi må også stille opp i Europa. På Balkan, i tidligere østeuropeiske land og i Sentral-Asia er utfordringene store. Om det ikke satses på demokratibyggning med godt styresett, kamp mot korrupsjon og respekt for menneskerettene i disse statene, vil det kunne oppstå trusler mot freden også i Europa.

Vi vet at fred ikke bare er fravær av krig. Derfor må vi satse på langsiktige tiltak som kan fremme fred og tillit blant grupper som er i konflikt. Fredsbygging innebærer en bred tilnærming som inkluderer politiske, sikkerhetspolitiske, økonomiske og sosiale virkemidler. Det er helt grunnleggende at myndighetene respekterer menneskerettene.

Kristelig Folkeparti mener situasjonen for beskyttelsen av de religiøse rettighetene er bekymringsverdig. Senter for religionsfrihet i Washington hevder i årets rap-

port at trosfriheten i verden generelt sett har vært for nedgående. I rapporten problematiseres det at eliten i det internasjonale samfunnet er svært sekularisert, og at det ikke tas hensyn til at tro spiller en viktig faktor i menneskers liv og ved politiske forandringer. Vi vet at i Kina, Vietnam, Hviterussland, Pakistan og mange andre land blir minoriteter aktivt og bevisst forfulgt for sin tros skyld. Det er et problem som rammer de svakeste gruppene i samfunnet hardest, og det er en utvikling Kristelig Folkeparti vil være med på å bekjempe.

Åslaug Haga (Sp): Vi står overfor en svært krevende internasjonal situasjon, og sånn sett er det mange spørsmål som det hadde vært fristende å ta opp i dag. Men i lys av den svært begrensede tidsrammen vi har for denne debatten, vil jeg begrense innlegget mitt til seks temaer, direkte knyttet til budsjettet.

Punkt 1: Senterpartiet er tilfreds med bistandsrammen. Den tar oss et skritt nærmere 1 pst.-målet, og det er bra. Regjeringa, og spesielt Kristelig Folkeparti, skal ha honnør for dette.

Utenriksministerens andel av utenriksbudsjettet er imidlertid knapp, og det er uheldig at denne andelen ble ytterligere svekket etter budsjettavtalen med Fremskrittspartiet. Dette går spesielt ut over prosjektsamarbeidet med Russland, noe Senterpartiet mener er galt. Senterpartiet har prioritert økt støtte til Russland-samarbeidet i sitt alternative budsjett.

Punkt 2: I år igjen vil midlene til presse-, kultur- og informasjonsarbeid bli redusert. På dette området trenger vi ikke kutt, men snarere en betydelig styrking. En globalisert verden tatt i betraktning, har det aldri vært viktigere å bruke det utenrikskulturelle engasjementet mer enn nå. Bruken av kultur for å bygge broer og skape forståelse på tvers av landegrensene er en utnyttet ressurs i norsk utenrikspolitikk. Der språk ikke strekker til, kan kulturaktiviteter bidra til å skape en annen og dypere forståelse. Senterpartiet er opptatt av å bruke dette virkemidlet aktivt, og derfor har vi også i vårt alternative budsjett styrket denne delen av Utenriksdepartementets virksomhet med 20 mill. kr.

Punkt 3: Senterpartiet er glad for at hele komiteen understreker viktigheten av det arbeidet Stiftelsen Menneskerettighetshuset utfører, og at det er enighet om at stiftelsen må få større finansiell forutsigbarhet i arbeidet sitt.

Punkt 4: Senterpartiet er også glad for at en samlet komite mer enn antyder at Plan Norge bør kunne få en rammeavtale, slik at også Plan kan sikres større forutsigbarhet i sitt arbeid.

Punkt 5: Det har kommet signaler fra Regjeringa om at Norge vil kutte ut all deltakelse i FNs fredsbevarende operasjoner i Afrika. Det bør ikke skje! Norsk deltakelse i fredsbevarende operasjoner i Afrika bør snarere styrkes. Etter Senterpartiets oppfatning er dette et spørsmål om Norges troverdighet, både i forhold til vår vilje til å støtte FNs fredsbevarende operasjoner og i forhold til vårt engasjement for Afrika. Norge ble valgt inn i Sikkerhetsrådet etter en intens kampanje, hvor to av tre prioriteringer gikk på vårt ønske om å styrke FNs fredsbevarende ope-

rasjoner og styrke fred og sikkerhet i Afrika. Jeg håper og tror at disse prioriteringene betød mer enn at de var gode valgkamp saker, og forventer at Regjeringa snur i dette spørsmålet.

Punkt 6: I budsjettet foreslås det at ambassadene i Bagdad og Abu Dhabi blir lagt ned, og at faggeneralkonsulatene i Miami, Hamburg og Hong Kong omdannes til honorære generalkonsulater. Senterpartiet mener at utenriksministeren skal ha betydelig handlefrihet i forhold til hvordan han bruker sine personalressurser, men mener samtidig at det ville være meget uklokt å legge ned ambassadene i Abu Dhabi og Bagdad.

Når det gjelder Abu Dhabi, gir næringslivet klart uttrykk for at dette er en av de ambassadene de har bruk for, for å kunne jobbe godt. Dette bør tillegges vekt, og ambassaden bør opprettholdes.

Når det gjelder Bagdad, vil det etter Senterpartiets oppfatning være et helt feil signal til myndighetene i Irak å trekke seg ut på dette tidspunktet. I den spente situasjonen vi nå har i forhold til Irak, bør alle land føle ansvar for å bidra til dialog. Videre vil det være viktig for alle norske myndigheter å sikre seg uhildet og ufiltrert informasjon fra Irak, som man kan få ved å ha egne folk på stedet. Og sist, men ikke minst bør Norge ha folk på plass i Bagdad slik at man kan opprettholde kontakten med opposisjonen i Irak, og derigjennom ha best mulig informasjon om hvordan opposisjonen kan støttes mest effektivt. Dette vil kunne være et viktig bidrag til at det irakiske folk sjøl kan styrte diktatoren i Bagdad.

Senterpartiets klare oppfatning er med andre ord at ambassaden i Bagdad bør opprettholdes.

Gunhild Øyangen (A): Som utenrikskomiteens leder tidligere i dag var inne på, er det bred enighet om de store linjene i norsk utenrikspolitikk. Det er i seg selv en viktig verdi for et lite land. Arbeiderpartiet hadde et budsjettopplegg i finansinnstillingen som ville gitt en noe høyere ramme på Utenriksdepartementets budsjett enn det som nå blir vedtatt. Særlig mener vi det er bekymringsfullt at det nå blir mindre å rutte med til det viktige prosjektsamarbeidet Norge har i våre nærområder.

Først vil jeg vektlegge at vi i Arbeiderpartiet er svært glad for at Høyre er med på en økning av bistandsbudsjettet. Det betyr at det er etablert et enda bredere flertall bak et høyt nivå på Norges innsats internasjonalt for å bidra til å redusere fattigdommen i verden.

Arbeiderpartiet slutter seg også i all hovedsak til Regjeringens prioriteringer i bistandsbudsjettet. Bistand er en av komponentene som må inngå i en helhetlig utviklingspolitikk. Rammebetingelser for gjeld, handel, næringsutvikling og landenes egen utviklingspolitikk er andre viktige faktorer. Bistand alene kan ikke løse fattigdomsproblemene. Landene må settes i stand til å klare seg selv.

For å oppnå utvikling i verdens fattigste land må landene få delta i verdens handelssystem. De må sikres reell markedsadgang for sine produkter. Under toppmøtet om bærekraftig utvikling i Johannesburg gjorde Norge en stor innsats for å forhindre at WTO-regelverket ble over-

ordnet viktige miljøavtaler. Det er bra. Samtidig må det ikke bli slik at det utvikles nye handelshindringer.

I Johannesburg var landbruks- og handelspolitikken et viktig tema, uten at jeg kan se at dette er fanget særlig godt opp av norske media. Utviklingslandenes tålmodighet med de rike lands proteksjonistiske politikk er brukt opp. Det er svært bekymringsfullt når deler av landbruket i Afrika er i ferd med å bli slått ut på grunn av de rike lands subsidier til eget næringsliv og dumping av matvarer på u-landenes markeder.

Ett av elementene i erklæringen fra WTOs ministermøte i Doha i november i fjor var å integrere bedre de fattigste landene i handelssystemet og verdenshandelen. Jeg er glad for at Regjeringen vil følge opp dette. For at disse landene faktisk skal ha varer å selge, må også den rike delen av verden bistå de fattige landene med å utvikle landbruket. Dette ble sterkt understreket under toppmøtet i Johannesburg.

De frivillige organisasjoner og det sivile samfunn spiller en viktig rolle i norsk utviklingspolitikk. Ikke minst er de frivillige organisasjonene viktige for å skape økt engasjement i Norge om bistandspolitikken. For mange mennesker representerer fadderordningen et tilbud om å bidra mer, samtidig som en får nærhet til problemene. Mange i Norge har både økonomi og vilje til å bidra positivt.

I innstillingen viser komiteen spesielt til bistandsorganisasjonen Plan Norge. Dette er en organisasjon som har bred støtte og stor aktivitet. Plan Norge har 80 000 faddere i Norge og er en del av det større Plan International, som er representert i 60 land. Organisasjonen skal nå i forhandlinger om en eventuell rammeavtale, og komiteen mener dette er positivt med sikte på at organisasjonen får mer forutsigbarhet i sitt arbeid.

Når det gjelder den såkalte ikke-ODA-godkjente delen av bistandsbudsjettet, er Arbeiderpartiet betenkt over reduksjonen i budsjettet på 49 mill. kr til prosjektsamarbeid med våre nærområder.

Det er helt klart i Norges interesse å utvikle et nært forhold til Russland. Nordvest-Russland er rikt på ressurser og kan bli et enda viktigere område for Norge på sikt. All virksomhet som styrker samarbeid, kunnskaper og relasjoner over grensene er av det gode.

Atomsikkerhetssamarbeidet er åpenbart et område som har direkte betydning for oss. Radioaktiv forurensning kan være grenseoverskridende, enten direkte eller i form av forurensning av Barentshavet og fisken som finnes der. Norges pionerinnsats på dette feltet er internasjonalt anerkjent.

Det er håp om at større internasjonale finansieringsmekanismer trer i funksjon i forhold til miljøsamarbeid i området, som f.eks. EUs og G8-gruppens programmer. Det er selvsagt positivt at flere kan bidra til å løse de enorme miljøproblemer i Nordvest-Russland. Samtidig er det uheldig at vi reduserer norsk innsats i denne perioden, fordi dette kan svekke Norges unike posisjon og våre muligheter til å fremme særlige norske interesser.

Arbeiderpartiet hadde som kjent i sitt alternative budsjettforslag en økning på denne posten på 19 mill. kr.

Vi mener det også er svært gode grunner til at helse- og sosialsektoren må prioriteres. Gjennom mange år har Norge og Russland utviklet et omfattende helsesamarbeid. Vi ser svært bekymringsfulle trekk ved folkehelsen i Nordvest-Russland. Vi har vært vitne til en oppblomstring av smittsomme sykdommer som tuberkulose, hiv/aids og andre seksuelt overførbare sykdommer, men også store problemer knyttet til misbruk av alkohol og narkotika.

De friville organisasjonene utviser et sterkt engasjement for et utvidet samarbeid med Russland. Det er svært viktig at dette arbeidet får fortsette og kan videreutvikles. Jeg vil særlig trekke fram nettverket for Nordvest-Russland, hvor 15 organisasjoner står for en rekke prosjekter som bidrar til forbedring av helse og sosiale tjenester både i det offentlige og i det sivile samfunn i Nordvest-Russland.

Forskjellen i levestandard mellom Norge og Russland er stor og representerer en utfordring i seg selv. Vi har lang tradisjon i Norge for å samarbeide med våre naboland. Det er også hjelp til selvhjelp. Vi er avhengig av hverandre. Derfor er det veldig betenkelig når Regjeringen i dagens situasjon sender ut signaler om å trappe ned innsatsen for befolkningen i Russland. Norske myndigheter burde i stedet støtte opp om de store organisasjonenes planlagte innsats i dette viktige området for Norge.

Finn Martin Vallersnes (H): En økt innsats til beste for verdens fattigste er ett av denne Regjeringens varemerker. Regjeringen er i rute med å oppnå sin målsetting om at bistanden innen 2005 skal utgjøre 1 pst. av BNI. Med den betydelige inntekten landet har, blir dette beløpet større enn noen gang tidligere. Desto viktigere er det at en samtidig utvikler en tilsvarende kritisk holdning til hvordan så store pengebeløp forvaltes. Det dreier seg bl.a. om tre forhold:

- at ikke det administrerende apparatet svulmer opp som en direkte parallell til de beløpene en administrerer
- at en så stor pengebruk kan forsvareres overfor det norske giversamfunnet, eller mer presist de norske skattebetalerne, som har et krav på å få visshet om at midlene når frem til de mange gode formål de er tiltenkt
- at vi med velbegrunnet og god samvittighet kan garantere overfor mottakerne at – ja, vi er dyktige nok til å håndtere denne innsatsen og vet derfor at ressursene når frem til sluttledet der ute, med minimalt svinn i administrasjon, korrupsjon og andre lommer underveis

Dette er ingen enkel målsetting. Tvert imot! Skal vi kunne leve opp til slike forventninger, kreves det et målbevisst og systematisk arbeid for å bli tilstrekkelig profesjonelle.

På en slik bakgrunn er det gledelig og betimelig at Regjeringen har iverksatt en ekstern evaluering og gjennomgang av hele det organisatoriske apparatet for utviklingspolitikken. Den skal omfatte både den bilaterale og multilaterale delen av utviklingspolitikken, innbefattet forvaltningen, som dekkes så vel av NORAD som av

Utenriksdepartementet og utenriksstasjonene. Komiteen er da også enstemmig i sin forventning til at Regjeringen vil komme tilbake med eventuelle forslag til endringer i de administrative rammene som følge av gjennomgangen.

Like viktig som vår egen forvaltning er håndteringen i de mange organisasjonene vi kanalisere midlene gjennom. Det gjelder de store multilaterale, som FN, liksom den rike floraen av dyktige frivillige organisasjoner. Norge må ha en pådriverrolle i det videre arbeidet for å bedre samarbeidet og koordineringen innad i det multilaterale systemet og i forhold til mottakerlandene. Ikke minst er de nasjonale fattigdomsstrategiene, de såkalte PRSP, velegnet til å fremme samarbeidet, og særlig på landnivå. Ved å videreføre utviklingen hvor PRSP forankres i nasjonale prosesser med bredest mulig folkelig deltaking, legges grunnlaget for en felles arbeids-, mål- og evalueringsstruktur for så vel landene, NGO-ene og giverlandene gjennom bilaterale og multilaterale kanaler.

Dokumentasjonen av at bistandspengene kommer ubeskåret frem til de formål de er tiltenkt, er ikke enkel. I fortsettelsen må FNs tusenårsmål nedbrytes i mer konkrete delmål. Disse bør innrettes slik at de kan relateres direkte til målbare parametre og indikatorer på mest mulig objektivt grunnlag. Her er det åpenbart en lang vei å gå ennå. En rundspørring hos flere av de aktuelle organisasjonene gav meg som resultat at alle er opptatt av utfordringen, men bare noen få kunne si noe konkret om hva en faktisk hadde på gang av utviklingsarbeid for å bedre selve analysemetodene. Verdensbanken kunne imidlertid rapportere om et planmessig utviklingsarbeid på dette metodefeltet gjennom de siste ca. 30 årene, og med fortsatt stor innsats for å tilpasse verktøyet til de nye policymålene banken utvikler. Dette vil Stortinget få anledning til å drøfte mer detaljert, når en på grunnlag av St.prp. nr. 33 for 2002-2003 om samtykke til ny kapitalpåfylling i Det internasjonale utviklingsfondet, IDA, også får anledning til å debattere selve virksomheten i Verdensbanken og Pengefondet.

Regjeringen videreutvikler også bistanden både i norsk og internasjonal sammenheng. En viktig nyvinning som ble tatt i bruk i inneværende års budsjett, er ordningen med overgangsbistand. Humanitære hjelpeorganisasjoner har i en årrekke pekt på problemene med å skape en god sammenheng mellom kortsiktig humanitær innsats og langsiktig utviklingsarbeid i konfliktrammede land. Overgangsbistanden skal bidra til å dekke over dette gapet, og Norges beslutning om å opprette en egen bevilgning for dette formålet har vakt internasjonal oppmerksomhet.

Det er stor enighet om at helse- og hiv/aids-arbeidet samt utdanning er prioriterte tema. To setninger om disse to utfordringene kan avslutte mitt innlegg:

For det første: Omfanget av aids-epidemien i flere afrikanske land er nå så stort at det flere steder ikke lenger dreier seg om et rent helseproblem, men om en fullstendig oppløsning av samfunnet.

Og for det andre: Ingen investering gir så god avkastning for både fattigdommen og hele samfunnsutviklin-

gen i fattige land som å sørge for at unge jenter får skolegang.

Christopher Stensaker (FrP): Norsk utenrikspolitikk må ha som et hovedansvar å sikre norske interesser gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid, med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Derfor er det vår mening at åpne markeder er det beste virkemiddel for å skape økonomisk utvikling. Derfor må det til en kraftig reduksjon av handelsbarrierer og proteksjonistiske tiltak, og de industrialiserte land bør avskaffe toll på industrivarer innenfor rammen av de pågående WTO-forhandlingene. Fattigdom hindrer utvikling i store deler av verden, men utviklingslandene må selv ta et ansvar for å føre en politikk som gagnar samfunnene og legger til rette for vekst og utvikling. Effektiv bistand fra rike land kan bidra positivt, også når det gjelder varer og tjenester. Derfor bør det private næringslivets rolle i bistanden styrkes, og de rike landene må gi bedre markedsadgang for varer fra utviklingslandene, særlig innenfor landbruk og tekstiler. Det er jo liten vits i å sette et land i stand til å produsere eksportvarer, når det ikke er vilje til å kjøpe disse, eller det legges hindringer i veien.

Et viktig bidrag til å fremme handel og forbindelser mellom ulike land og Norge er våre utenriksstasjoner. Disse bidrar med å være våre øyne og ører ute, og har god kjennskap til landenes behov både for import og eksport. Derfor er det viktig for næringslivet at disse bibeholdes også når det gjelder nordmenn i utlandet, og når det gjelder bistand. Vi mener det må være en viktig grunn før en utenriksstasjon nedlegges, unntaket må kanskje være ambassaden i Bagdad.

Fremskrittspartiet vil framheve viktigheten av at norsk utenrikspolitikk først og fremst må ha som mål å sikre viktige norske interesser, og at dette må gjenspeiles i de prioriteringene som gjøres i departementet og ved våre utenriksstasjoner. Viktige interesser i kommende år er utvidelsen av EØS-området, forhandlingene i WTO, NATO-samarbeidet og næringslivets interesser.

Fremskrittspartiet vil også peke på den urolige situasjonen som har oppstått i verden etter terrorangrepet mot USA 11. september 2001, som innebærer store utfordringer. Godt organiserte terrornettverk medfører en trussel mot hele den demokratiske verden. Derfor må Norge fortsatt sette kampen mot internasjonal terror og kriminalitet høyt på sin dagsorden, og også i sine prioriteringer.

Når det gjelder bistand, er Fremskrittspartiet skeptisk til den rådende strategi i det norske bistandsarbeidet, der en stor del av bistanden kanaliseres gjennom statlige bistandsaktører som NORAD. Jeg vil på ingen måte underkjenne den kompetanse som finnes i Norge på dette området, men mener at den u-hjelpen som skal gis framover, i større grad bør kanaliseres gjennom koordinert internasjonal innsats gjennom FN og ved hjelp av frivillige norske og internasjonale organisasjoner. Det må også i større grad enn i dag stilles krav til måloppnåelse, og at det må kunne forventes at man dokumenterer oppnådde

resultater. Dette må bli et krav til alle som utøver bistand med offentlige midler, slik at man oppnår størst mulig effektivitet. Der mottakerland av u-hjelp motsetter seg innsyn i hvor hjelpen blir av, eller mye av hjelpen forsvinner i det statlige fordelingsapparatet, bør det settes krav om at hjelpen gis direkte til de grupper den er tiltenkt. Det må også settes søkelys på hvordan landet bruker sine egne midler når bistandsland velges.

Utenriksminister Jan Petersen: La meg først få si meg fornøyd med det budsjettet som nå vedtas. Det vil gi oss en god mulighet for å utøve norsk utenrikspolitikk i året som kommer.

Nå er det mye utenrikspolitikk som ikke kan uttrykkes over bevilgninger, men en del kan det, og dette setter oss i god stand til å fortsette arbeidet for fred og forsoning. Det gir en god profil på Øst-Europa-arbeidet, og det gir oss gode muligheter for å arbeide på Balkan og i Kaukasus i Sentral-Asia, som på mange måter er Europas nær-områder.

Nå er det ikke mange kontroversielle punkter innenfor dette budsjettet, men et av dem er omlegginger av administrasjonen, herunder ambassader. Jeg legger merke til at komiteen ønsker å få en ny vurdering av ambassaden i Abu Dhabi. Det gjør jeg gjerne, men jeg vil også peke på at alle de faktorer som ligger til grunn for beslutningen, er meget vel kjent, slik at det er ikke noen nye faktorer som nå kan bringes inn. Men jeg er godt fornøyd med den understrekningen mange, herunder komiteens leder, har hatt av at dette er Regjeringens beslutning. Jeg tror også det er en riktig prinsipiell holdning. Jeg har lyst til å nevne at det nok er på ett område Stortinget i så fall må medvirke til en beslutning, og det er når det gjelder penger. Vi kan ikke drive ambassaden gratis. Det betyr at Stortinget som bevilgende myndighet i så fall må være parat til å foreta budsjettmessige omdisponeringer hvis man skal ha ambassaden. Men jeg forstår det slik at man vil akseptere den vurderingen som Regjeringen samlet sett vil legge seg på, og det er jeg meget godt fornøyd med.

Når vi har kommet opp med dette forslaget, er det rett og slett fordi at den alternative bruken av pengene synes vi på mange måter er bedre, og vi peker på de tre muligheter Stortinget har hvis man vil ønske et annet resultat:

Det ene er å gå inn i Øst-Europa-bevilgningen. Men det er i direkte strid med det bl.a. Fremskrittspartiet sier, og det skjønner jeg meget vel. Det har vært et ønske for meg å bevare så mye som mulig av Øst-Europa-profilen. Jeg tror det er et svært viktig formål.

Det andre ville være å gå inn i presse- og kulturområdet. Det kunne vi også gjøre. Men jeg merker meg at Arbeiderpartiet her sier at dette burde opp, og det er jeg også for så vidt ideelt sett helt enig i. Her er det områder hvor man kunne fornuftig bruke mer penger.

Og da er man inne i det tredje området. Det er inn i egen administrasjon, som kan deles på to. Når det gjelder en annen ambassade eller representasjon ute, er det et skjønn man kan utøve, men jeg tror man må regne med at man også der ville få protester. Jeg ville f.eks. tro at vi

bør bevare det mønsteret av representasjon vi har i Russland. Det kan man selvfølgelig vurdere annerledes, men jeg vil mene at det har vært en riktig avveining vi her har foretatt. Det andre vi kan gjøre, er å gå inn i hjemmeadministrasjonen. Men da vil jeg minne om at vi i dette budsjettet, som man vil se av tallene, allerede har dratt dette ganske betydelig ned i den forstand at vi er mer nøkterne til neste år enn vi hittil har vært. Christopher Stensaker illustrerte veldig godt hvilke store utfordringer vi nå står overfor, som må håndteres fra hjemmeapparatet, og jeg vil ikke anbefale at man går inn i det og skjærer ytterligere. Så det er dessverre ingen hokusfokus i denne saken, faktorene ligger godt på bordet. Og vi har altså foretatt dette valget fordi vi har ment at de formålene jeg nå har nevnt, faktisk er viktigere, selv om man i en ideell verden også kunne ønske å opprettholde stasjonen i Abu Dhabi. Men jeg forstår det slik at Stortinget vil akseptere det resultatet Regjeringen kommer til samlet sett, og det er jeg fornøyd med.

Jeg har også lagt merke til at det er en viss uenighet om ambassaden i Bagdad. Jeg vil der minne om at forutsetningen hele tiden har vært at dette var knyttet til norsk sikkerhetsrådsmedlemskap og formannskapet i sanksjonskomiteen. Det er nå over, og det har derfor vært en naturlig konsekvens å nedlegge denne ambassaden. At man av andre grunner kunne tenke seg å ombestemme seg, vil jeg ha forståelse for, men det er ikke noe brudd på forutsetningen det vi nå har lagt inn. Jeg har likevel lyst til å si at et par av de premissene jeg har hørt i dag, ikke står som åpenbart innlysende for meg. Det at Bagdad skulle være et særdeles godt sted for å innhente «uhildet» informasjon, som jeg skjønner formuleringen er, står ikke veldig klart for meg. Jeg vil også si det slik at Bagdad kanskje heller ikke er det stedet hvor man først og fremst vil kunne omgås irakisk opposisjon, for å si det litt forsiktig. Jeg tror det er en begrunnelse. Det er mange steder jeg heller ville ha ambassade enn i Bagdad, for å si det slik.

Bare helt avslutningsvis om Midtøsten: Den posten som står inne på Midtøsten, er, som det fremgår av teksten, bare en del av det vi gjør i Midtøsten. Vi har et totalt engasjement på over en halv milliard kroner i innværende år. Jeg er ganske sikker på at vi også kommer til å ha et betydelig engasjement der fremover, slik at man ikke skal stirre seg blind på den langsiktige bistanden som der står. Det er bare én av mange komponenter i Midtøsten. Vi har et meget høyt engasjement i dette området.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Thorbjørn Jagland (A): Jeg skal ikke gå inn i denne debatten om organiseringen av våre utenriksrepresentasjoner, som utenriksministeren brukte mye av innlegget sitt på, fordi, som jeg sa, det er Regjeringens ansvar å organisere departementet og uteapparatet. Det synes jeg det er viktig at Stortinget holder fast ved. Men når det er

sagt, regner jeg med at ved å legge godviljen til bør man kunne finne en løsning på det som iallfall et flertall i denne salen er opptatt av. Jeg ser det som utenriksministeren sier, at det i Regjeringens øyne ikke er kommet noen nye faktorer, for jeg regner med at Regjeringen har gått igjenom alle de faktorer som vi under komitebehandlingen har fått på bordet. Men grunnen til at vi har en behandling i Stortinget, er jo at samfunnet utenfor skal kunne komme med sine synspunkter inn mot Stortinget. Vi har formidlet dem videre. På det grunnlaget håper jeg man kan finne en løsning, og så får Regjeringen komme til Stortinget med det den mener er best. Noe annet ligger det egentlig ikke i den innstillingen som er lagt fram.

Jeg har nå bare lyst til å spørre hvordan utenriksministeren vurderer at det skjæres såpass mye i bevilgningen til Russland og Sentral- og Øst-Europa som det som gjøres både gjennom budsjettet og i forliket med Fremskrittspartiet. Det var jo det stikk motsatte av det Høyre stod for da de var i opposisjon. Jeg regner med at det ikke er på grunn av at det er mindre behov, at disse nedskjæringene kommer, men at de kommer som følge av at man må gjøre det i en bredere sammenheng og i et forlik. Jeg har lyst til å spørre hvordan man vurderer det at man er nødt til å gå til slike tiltak.

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg skal absolutt legge godviljen til når det gjelder spørsmålet om ambassadestruktur. Men jeg trenger ikke bare godvilje, jeg trenger også penger. Og det jeg forsøkte å si, er at det altså ikke er noe hokuspokus, hvor penger finnes et eller annet sted, at det ligger noen ubrukte millioner kroner et eller annet sted. Hvis man skal si ja til dette, må vi f.eks. gå inn i det Thorbjørn Jagland nå sist snakket om, nemlig miljøbistanden til Øst-Europa. Jeg forutsetter at forholdet mellom 02-området og 03-området ikke ønskes berørt av Stortinget, og jeg tror jeg leser Stortinget riktig der. Vi holder denne skansen. Da vil det gå ut over enten Øst-Europa, presse- og kulturarbeid eller andre deler av administrasjonen. Det gjelder enten andre utestasjoner, eller at vi skal gå ytterligere ned når det gjelder hjemmeapparatet. Og jeg er faktisk ikke sikker på om vi har så mye slakk der at det ikke da vil gå ut over en del av de oppgaver som jeg nevnte, og som bl.a. Christopher Stensaker nevnte. Det er altså ikke noe hokuspokus. Det er Stortinget og ikke Regjeringen som er bevilgende myndighet, og faktorene ligger der klare til å ta en beslutning hvis man ønsker å opprettholde ambassaden i Abu Dhabi. Men jeg må gi en anbefaling om kutt langs én av disse fire linjene om jeg kommer tilbake til Stortinget. Men jeg har altså ment, etter å ha gått igjennom det, at det som har den minste skadevirkningen, er nettopp å ta ambassaden i Abu Dhabi, for jeg synes de andre tingene faktisk er viktigere. Hvis Stortinget mener noe annet om det, kan man i så fall fatte en beslutning om det. Men det har man altså ikke gjort i den innstillingen som her foreligger, og faktorene er der.

Når det gjelder Russland, er det vel slik her som på en rekke andre områder at vi har et meget høyt engasjement. Beløpet er nå – hvis jeg ikke husker helt feil –

320 mill. kr, som ikke er noen ubetydelig sum, til dette området. Vi kan fornuftig sikkert bruke større beløp enn det. Men dette opprettholder Norges høye profil i et viktig område. Jeg har også lyst til å si at for den delen av det som brukes ute, har vi også i år vært begunstiget, uten at det på noen måte er planlagt, av valutakursene, som gjør at verdien av disse pengene er større nå enn hva de var.

Christopher Stensaker (FrP): Jeg er helt enig med utenriksminister Jan Petersen når det gjelder en ambassade i Bagdad, at Bagdad kanskje ikke er det stedet man innhenter de beste opplysninger fra.

Utenriksministeren var i sitt innlegg innom mange viktige felt innenfor vår utenrikspolitikk. Når det gjelder våre utenriksstasjoner, råder det stor usikkerhet blant brukerne av disse. Det er utvilsomt viktig både for Norge som nasjon og for brukerne at våre utenriksstasjoner opprettholdes, og at nye opprettes der Norge har økonomiske interesser. I vårt mindretallsforslag er det en annen fordeling av rammeområde 4, der vi øker kap. 101 med 20 mill. kr.

Jeg er klar over at utviklingen i verden forandrer seg, og at det derfor også er nødvendig å foreta en vurdering av våre utenriksstasjoner. Jeg vil derfor spørre utenriksministeren: Når kan vi forvente at strukturen på og plasseringen av våre utenriksstasjoner er klarlagt? Jeg spør på grunn av at jeg tror mange er spente på det svaret. Altså: Hvilket tidsperspektiv ser utenriksministeren her for seg?

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg er ikke helt sikker på om jeg fikk i tak spørsmålet. Hvis det dreide seg om den spesielle anmodningen stortingskomiteen har gitt om Abu Dhabi, er det én stasjon. Det har jeg for så vidt svart på, nemlig at det må man i så fall komme tilbake til, siden det er Stortinget og ikke Regjeringen som er bevilgende myndighet, og da må noe skjæres ned for å få plass til den. Jeg har gitt opsjonene Stortinget der har. Det vil vi da kunne komme tilbake til.

Når det gjelder strukturen for øvrig, er den fastlagt. Den ligger i vedleggene til budsjettokumentene. Og utover de fem forslagene vi har, hadde vi ikke tenkt å foreslå noe nå. Det er indikert i dokumentene at vi mener at Norge bør være representert i de nye NATO-land, som for øvrig også vil være EU-land, slik at det vil være viktige land for Norge å påvirke når det gjelder klare norske, nasjonale interesser. Men en slik struktur vil alltid være gjenstand for endringer. Jeg tror vi hele tiden må være klar over at det aldri vil være noen endelig struktur på et slikt apparat. Den må vi vurdere hvert eneste år når vi ser hvordan oppgavene og de økonomiske rammene utvikler seg.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg tror kanskje utenrikskomiteen umiddelbart kan innrømme at denne debatten ikke har vært den med den største flukt som Stortinget noensinne har opplevd, for vi er altså langt inne i å diskutere plasseringen av ulike ambassader og konsulater – et

spørsmål som komiteens flertall mener det tilligger utenriksministeren å ta stilling til.

Når vi har engasjert oss i spørsmålet om en ambassade i Bagdad, dreier det seg ikke om å henge over skulderen på utenriksministeren og passe på at han ikke nedlegger en stilling her eller oppretter en der. Det dreier seg om hva slags ambisjonsnivå vi skal ha i forhold til en konflikt som kanskje kan være den som virkelig blir den store konflikten neste år. Her har Norge en historie. Vårt utgangspunkt har jo ikke vært at man skal sitte i Bagdad og sende faks om hva Saddam Hussein sa i går. Vårt utgangspunkt har vært at det er fornuftig å ha noen folk som kan se selv hva som er situasjonen, om hjelpearbeidet kommer fram, om det er noe fornuftig en kan gjøre, og om vi kan foreta noen andre vurderinger enn de vi antakelig får fra dem som kommer til å ha kommandoen hvis det blir en militæraksjon, nemlig USA.

Så til en meget konkret utfordring til utenriksministeren. Fra SVs side merker vi at holdningen i Høyre når det gjelder Norges innsats i fredsmeklerrollen er endret. Det er ikke sånn at Jan Petersen har gått her år ut og år inn og jublet over at Norge har tatt en sånn rolle i ulike konflikter i verden. Men jeg aner en ørliten start på en stille jubel fra Jan Petersen når det gjelder at vi faktisk gjør en rimelig jobb. Vi har mislyktes så langt i Midtøsten, men har kanskje mulighet til å nå noen resultater i Sri Lanka. I hvert fall er det viktig at noen spiller den rollen med å kunne tilrettelegge.

Derfor vil jeg gjerne vite om utenriksministeren har endret syn, om dette er en rolle som utenriksministeren mener det er fornuftig av Norge å ta, at vi kanskje kan gjøre det i flere sammenhenger, eventuelt på hvilke premisser.

Utenriksminister Jan Petersen: Det var tre poenger. Det første vil det være høyst upassende å si seg enig i!

Det andre gjaldt Bagdad, hvor jeg for så vidt ikke har veldig mye å legge til, i den forstand at vi følger de forutsetninger som hele tiden har ligget der. Jeg tror ikke at en ambassade er veldig sentralt heller når det gjelder å vurdere de store politiske linjene der. Det er mange andre steder enn akkurat i Bagdad dette foregår.

Når det gjelder det tredje, om de fredsbevarende operasjoner, legger jeg ikke et øyeblikk skjul på at jeg i stigende grad mener at dette er viktig for oss, ikke minst fordi Norge for så vidt er på sidelinjen av ganske mange prosesser, og er nødt til å jobbe ganske aktivt for å være inne av hensyn til de konflikter vi snakker om. Men det er også viktige biprodukter, fordi dette er døråpninger som andre har gratis. Det er bare å akseptere at for en utenforasjon er det virkelighetens verden, og derfor er vi nødt til, tror jeg, virkelig å ha en klar tanke om at det er en dobbelt funksjon der. Og jeg tror man skal være veldig oppmerksom på at det er ikke for Norge selv vi driver på med dette, men det er fordi vi har muligheten for å «gjøre en forskjell».

Jeg har noen ganger litt dårlig smak i munnen når vi nå får så mange hyggelige ord knyttet til Sri Lanka, ikke fordi de norske tilretteleggerne ikke gjør en veldig bra innsats – jeg er stolt av de folkene vi har på dette området

– men det er partene selv og deres vilje og deres evne til å drive dette fremover som er det som driver selve fredsprosessen. Uten partenes vilje hadde vi overhodet ikke hatt en sjanse. De har altså en imponerende vilje til ikke bare å legge ting bak seg, men til nå å drive frem løsningene også. Derfor er det ikke bare beskjedenhet fra vår side når vi sier at vi er tilretteleggere og ikke noe mer. Det er en realitet. Det er partene som skal ha de gode ordene knyttet til denne prosessen. Og den forståelsen av en slik rolle, ja det er kanskje noe av det viktigste vi kan bidra med. Det er altså ikke Norge som kommer brasende inn på scenen og sier at nå skal vi rydde opp. Vi kan være nyttige når partene selv har viljen.

Åslaug Haga (Sp): Senterpartiet er også glad for at det ser ut til at utenriksministeren har endret holdninger når det gjelder det norske engasjementet i forhold til fredsprosesser. Det er bra at han erkjenner at dette både er et viktig arbeid i seg sjøl, og at det er viktig for Norges internasjonale omdømme.

Vi, som andre, har tidligere opplevd Høyres leder dit hen at han har vært kritisk til omfanget av dette engasjementet, og at det har gått på bekostning av andre norske interesser i nærområdene. Så det er bra, sånn vi opplever det, at utenriksministeren har endret syn på dette. Men det er uheldig at utenriksministeren har slått fullstendig kontra, for Regjeringa har nå fremmet et budsjett som innebærer en betydelig reduksjon av innsatsen overfor Russland – dette til tross for at Russland er vår nabo, at utfordringene er store, og at fattigdomskløften mellom Norge og Russland øker.

Jeg hører utenriksministeren på spørsmål fra utenrikskomiteens leder forsvare denne reduksjonen, og han sier at engasjementet blir opprettholdt. Men sjølsagt er det slik at det er sammenheng mellom engasjementet og pengene som en stiller til rådighet. Derfor vil jeg følge opp det tidligere spørsmålet fra utenrikskomiteens leder og spørre om reduksjonen i samarbeidet med Russland er et uttrykk for en bevisst prioritering fra utenriksministerens side, og om vi også må forvente at denne reduksjonen vil fortsette i budsjettframleggene fra Regjeringa i åra framover.

Utenriksminister Jan Petersen: Selve den faktiske beskrivelsen i de to poengene Åslaug Haga hadde, var ikke spesielt presis – for å si det forsiktig.

Det første gjelder min oppfatning om fredsmeglinger. Av spørsmålet fikk man inntrykk av at jeg hadde vært imot. Det er jo ikke riktig. Det jeg har sagt tidligere, er at vi må nøye vurdere hvor vi er. Det må vi fortsatt sørge for å gjøre, fordi det er svært mange mulige konflikter hvor selve forutsetningen for å lykkes ikke er til stede. Når jeg la så stor vekt på partenes vilje, var det fordi jeg tror det på mange måter er en av grunnforutsetningene for å nå frem. Det er de som må drive det videre fremover. Men det jeg sier, er at dette kommer til å bli stadig viktigere enn det har vært. Så jeg bare konstaterer at beskrivelsen til Åslaug Haga på det punktet ikke var spesielt god.

Det gjelder for så vidt også det neste punktet, om Russland. Hvis man ser på budsjettallene, vil man se at det ikke er de dramatiske forskjellene man kunne tro da man hørte på Åslaug Haga. Vi sitter fremdeles med et meget betydelig beløp som kan brukes på dette området. Vi er nødt til å sørge for å ha et budsjett innenfor de totale rammer som er forsvarlig for et budsjett. Det betyr at jeg ikke budsjetterer noe for neste år i denne omgang. Det ville også være pussig hvis vi gjorde det på den måten. Fra de mange kommentarene jeg har hatt om vår bistand til Øst-Europa, tror jeg Åslaug Haga allerede fra tidligere vet at det ikke er noen langsiktig linje for fra år til år å redusere. Så jeg er forundret over at det spørsmålet i det hele tatt stilles.

Thorbjørn Jagland (A): Det synes jeg ikke utenriksministeren skal være forundret over – nå satte han seg for øvrig på feil plass!

Jeg respekterer at man her har måttet gjøre en avtale, og at man har måttet finansiere noe ved å ta fra mange forskjellige poster på budsjettet. Men fra det til å bagatellisere at det her blir en reduksjon på 49 mill. kr – det synes jeg ikke man bør gjøre. Det er stort sett det beløpet – etter min erindring, da – som Høyre mente man burde plusse på denne bevilgningen da man var i opposisjon. Nå reduserer man denne bevilgningen med det tilsvarende. Jeg vil ikke kalle det dramatisk, men det er et betydelig signal – et negativt signal – i forhold til det som Jan Petersen som opposisjonspolitiker hevdet var nødvendig, nemlig å vri Norges innsats mer mot nærområdene i utenrikspolitikken. Man går altså motsatt vei. Hvis dette er et signal om hva som kan komme i årene framover, vil det ikke være heldig.

Jeg synes at utenriksministeren ikke bør bagatellisere det så mye, men gjøre seg klar til fight for neste års budsjettforhandlinger og sørge for at det ikke blir ytterligere reduksjoner på dette, i en situasjon der vi ser, bl.a. på helse- og sosialområdet, at det er behov for betydelig innsats bl.a. i Nordvest-Russland.

Utenriksminister Jan Petersen: Jeg skal ikke være så indiskret å fortelle hvilke plasser jeg har reddet Thorbjørn Jagland ut av i denne salen! Det kan vi komme tilbake til i rotunden etterpå.

Først til selve spørsmålet om innretningen. Jeg la merke til at Thorbjørn Jagland nå var spesielt opptatt av sosiale spørsmål og helse. Jeg er helt enig i at det også er viktige områder, og det bør vi legge vekt på. Men jeg vil samtidig si at jeg synes at atomforensningen og miljøet i nord må være en svært viktig del av den bistanden vi yter. Russland er jo heldigvis nå i en økonomisk trend som er ganske bra, selv om deres bruttonasjonalprodukt er forbausende lite når man ser på landets størrelse. Men de er i en god trend. Likevel er det behov for bistand, og jeg må si at miljø er noe som vil angå hele området, ikke bare Russland. Jeg tror det er viktig å passe på det.

Når det gjelder det jeg syntes var urimelig, var det i og for seg spørsmålet om å antyde at vi var ute etter langsiktige nedtrappingsplaner. Hvis vi hadde vært det, hadde vi

selvfølgelig tatt alt sammen nå – for å si det slik. Når vi har kommet til den fordelingen som vi har, er det ut fra den totale stramheten som budsjettet er stilt overfor. Men vi ønsket å skjerme det så langt vi kunne, og det er bl.a. bakgrunnen for den debatten om Abu Dhabi som vi har hatt her tidligere i dag.

Jeg vedkjenner meg gjerne at vi i opposisjon hadde en annen innretning på dette, men nå er kompromisset, som Stortinget er meget vel fornøyd med, at det er en fordeling mellom 02- og 03-områdene, som binder opp ganske mye på dette. Det er en fordeling som vi står ved. Men den fordelingen har altså den prisen at det ikke er like lett å bevilge til Nordvest-Russland som det for øvrig ville ha vært. Men jeg kan bekrefte at dette er et område som jeg synes er svært viktig, og som jeg gjerne skal fighte for, og som sagt: Jeg har jo fightet for det nettopp ved de prioriteringer av totaliteten som jeg har gjort rede for en rekke ganger i dag.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Det er gledelig å konstatere at budsjettinnstillingen bekrefter bred enighet om kampen mot fattigdom og hovedlinjene i norsk utviklingspolitikk. Det omfatter både innretningen av samarbeidet og nivået på bistanden, og det er bra. Denne enigheten samsvarer interessant nok også med en stadig sterkere internasjonal enighet på dette området, både når det gjelder mål og virkemidler, bl.a. tusenårsmålene og hvordan de skal nås. Enigheten har faktisk heller aldri vært større internasjonalt. FNs tusenårsmål og kampen mot fattigdom er også, som det står i budsjettproposisjonen, grunnlaget for vårt eget utviklingssamarbeid. Handlingsplanen for fattigdomsbekjempelse er vårt eget svar på hva vi kan gjøre fra norsk side for at verdenssamfunnet kan nå disse målene.

FNs generalsekretær Kofi Annan la fram den første statusrapporten etter tusenårsforsamlingens vedtak. Hvordan står det så til to år etter? Hans tale er klar: Vi er i ferd med å sakke akterut og må øke innsatsen for verdens fattige hvis vi skal nå målene. Derfor er det også ekstra gledelig at komiteen følger Regjeringens forslag om å øke den norske bistanden til 0,93 pst. av bruttonasjonalinntekten for neste år. Og det er ikke, slik enkelte representanter har nevnt i sine innlegg, kuttet noe på bistandsbudsjettet på den ODA-godkjente delen. Det har gått ubarbert igjennom Stortinget og vil gjøre det i dag, og det er vi tilfreds med. Støtten for en slik prioritering er også stor i folket, vi har ferske meningsmålinger som viser dette. Det er meget sterk oppslutning om – i internasjonal sammenheng veldig sterk – betydningen av kamp mot fattigdom og høy norsk innsats på dette området.

Men hvordan skal vi greie å nå målene? Vi er midt inne i en budsjettdebatt, og bistand er viktig, men alene absolutt ikke nok. De debattene og beslutningene Stortinget vil foreta på andre områder neste år, har også stor betydning. Internasjonale rammevilkår og betingelser må forbedres både når det gjelder gjeld, handel og investeringer. Resultatene fra Monterrey, fra Doha og fra Johan-

nesburg må følges opp. Ikke minst når det gjelder handel og WTO, vil Stortinget i tiden som kommer, stå overfor viktige diskusjoner om spørsmål som har stor betydning for utviklingslandenes situasjon. Her er det viktig at utviklingspolitikken også står i fokus i Stortingets egne diskusjoner. I tillegg er altså bistand meget viktig.

Da vil jeg bare nevne at den merknad som komiteen har i forhold til budsjettstrukturen og Stortingets eget innsyn når det gjelder våre prioriteringer på dette området, har vi merket oss. Vi arbeider kontinuerlig med å forbedre budsjettstrukturen og vil også legge opp til en forbedring i budsjettproposisjonen for 2004. Den vil bl.a. bygge på rapportering omkring tusenårsmålene fra en del av våre samarbeidsland, slik også representanten Vallernes var inne på i sitt innlegg. Men fordi budsjettssystemer er kompliserte og det tar tid å endre dem, må vi sannsynligvis også bruke 2004 for å trekke erfaringer som kan gjøre oss i stand til de ytterligere forbedringene som vi ønsker å legge opp til i 2005-budsjettet. I tillegg vil også forvaltningsgjennomgangen som vi nå har på hele utviklingsområdet, ha en betydning her, og den kan påvirke måten vi planlegger, budsjetterer og rapporterer på. Det vil jeg i tilfelle komme tilbake til.

La meg så nevne fire områder som jeg synes det er verd å fremheve i forhold til budsjettet. Det første er Regjeringens innsats for å trappe opp utdanningssatsingen, ikke bare generelt hvor vi legger opp til en økning på 15 pst. bilateralt og multilateralt, men også, og ikke minst, når det gjelder utdanning for jenter. Utdanning er jobb nr. 1, det er det viktigste bidraget vi kan gi for at land kan komme seg på fote. Jeg vil her nevne at vi vil legge fram en utdanningsstrategi for satsingen på utdanning i januar, der utdanningsminister Kristin Clemet og jeg kommer til å reise til Tanzania og markere dette fra Regjeringens side. Stortinget vil bli orientert om oppfølging av denne strategien i neste års budsjettproposisjon.

Det andre feltet jeg vil nevne er hiv/aids-problematikken. Dette er en gigantisk utviklingskatastrofe. Den har enorme effekter for Afrika, 20 pst. reduksjon av brutto nasjonalproduktet innen 2010 for de verst rammede landene, men det er i ferd med å bli en «globalisering» også av hiv/aids-epidemien, som også nærmer seg våre nærområder. Dette kommer til å stå i fokus internasjonalt, og det er helt avgjørende at Norge ligger i front på hiv/aids-området, at vi viderefører den sterke satsingen den foregående regjering la opp til, og at vi fortsetter å ligge i front i forhold til bevilgningene til UNAIDS og andre hiv/aids-tiltak.

Det tredje jeg vil nevne, er landbruk. Vi legger opp til en satsing på landbruksområdet fordi det er på dette feltet de aller fleste fattige finnes. Skal vi nå de fattigste, må vi satse mer på dette området. En rapport vil komme til meg i februar neste år, og jeg vil komme tilbake til Stortinget med den videre oppfølgingen og se dette i sammenheng med næringsutviklingsstrategien som vi følger opp suksessivt.

Det fjerde og siste området jeg vil nevne, er Johannesburg-toppmøtet. Vi følger opp det Regjeringen signaliserte om 375 mill. kr over tre år i friske midler på dette

området. Det legger vi også et løp for i neste års statsbudsjett, men her vil vi særlig satse på fornybare energikilder, tropisk skog, arbeidet med urfolk og vann. Det er FNs vannår neste år, og dette vil også være sterkt i fokus fra Regjeringens side i våre prioriteringer, og også dette vil vi komme tilbake til Stortinget med informasjon om.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunhild Øyangen (A): Først vil jeg si at det var mye positivt i statsrådets innlegg. Vi er jo kjent med statsrådets engasjement for bistand til bl.a. Afrika, men voldelige konflikter og manglende politisk stabilitet er, som vi vet, grunnleggende hindringer for utvikling av Afrika.

Da Stortinget diskuterte Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd, var fredsarbeid i Afrika ett av tre prioriterte innsatsområder. Støtten til FN-oppdrag i Afrika er i tråd med oppfordringen fra FN om at rike land må bære en større del av byrden ved FNs fredsbevarende operasjoner. Norge har lang tradisjon for bistand til Afrika samtidig som vi deltar i fredsbevarende operasjoner på kontinentet.

Det ble sådd tvil om fortsatt norsk deltagelse i fredsoperasjoner i Afrika, bl.a. i Aftenposten den 26. november i år. Ved budsjettbehandlingen i Stortinget har vi imidlertid kommet fram til omforente merknader i tråd med hva jeg mener er holdningen både i Kristelig Folkeparti og i Arbeiderpartiet. Gjennom budsjettavtalen med Fremskrittspartiet ble imidlertid Norges frivillige bidrag til internasjonal strafferettspleie kuttet med 5 mill. kr. Når vi vet at spesialdomstolen for Sierra Leone utelukkende er basert på frivillige bidrag, er dette uheldig. I sum gir dette noen dårlige signaler om Norges engasjement i Afrika, og jeg vil nå be statsråden bekrefte at Norge vil opprettholde sitt brede engasjement på dette området.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Norge har tradisjonelt hatt en høy profil når det gjelder deltakelse i FNs fredsoperasjoner, og ikke minst i UNIFIL-styrken før det engasjementet ble trukket ut. Men nå er det norske tunge engasjementet konsentrert om operasjoner på Balkan og i Afghanistan, og det er viktig å understreke at dette ikke innebærer at Norge har endret syn når det gjelder betydningen av et sterkt FN, men det gjenspeiler det faktum at andre aktører enn FN også er blitt mer involvert i fler nasjonale operasjoner. Både KFOR og ISAF er operasjoner med et klart FN-mandat. Dette er andre ministeres konstitusjonelle ansvar, men la meg bare kort si at norsk deltagelse i FN-ledede operasjoner i Afrika omfatter også et mindre antall sivilt politi. Vi har altså en tilstedeværelse i den sammenheng. I tillegg leder Norge også den meget vellykte overvåkningsoperasjonen for fredsavtalen i Nuba-fjellene i Sudan, og der deltar også militære. Så Norge har et engasjement i Afrika, og Norge skal fortsatt ha et engasjement i Afrika. Jeg og Regjeringen har selvfølgelig et sterkt ønske om å kunne ha et bredest mulig engasjement. Vi er i så måte også enig i og stiller oss bak det flertallet har lagt til grunn i sin merknad i innstillin-

gen, som kommenterer dette på en positiv måte. Dette er selvfølgelig synspunkter som også Regjeringen deler.

Morten Høglund (FrP): Jeg vil få lov til å stille statsråden et spørsmål om et område som vel ikke ble berørt i hennes innlegg, nemlig ønsket om mer budsjettstøtte og mindre prosjektbistand. Statssekretær Olav Kjørven sier til Bistandsaktuelt:

«Selv om prosjektstøtte har bidratt til mye positivt, så har den likevel ikke oppnådd den ønskede makroøkonomiske effekten.»

For oss er det ikke overraskende. Men utfordringen vil jo gå på om direkte budsjettstøtte oppnår den ønskede effekt, og ikke minst om de landene som mottar denne budsjettstøtten, er i stand til å utnytte den. For som i hvert fall en god del forskere vil påpeke, må landet gjøre en del reformer for nettopp å utnytte den type bistand. Typen reformer vil gå på handelspolitikk, skattepolitikk, forholdet mellom statlig og privat styring av økonomien, hvordan den frie flyten av utenlandsk og innenlandsk kapital begrenses, hvordan myndighetene håndterer eiendomsretten, hvor trygg man er for ekspropriasjon, og om myndighetene legger hindringer i veien for næringslivet – for å nevne noen elementer og momenter som bør være på plass for at man skal kunne få til den samfunnsendring og positive utvikling som er nødvendig for å bringe befolkningen ut av fattigdom. Kan statsråden si noe om hvordan norske myndigheter i en form for direkte budsjettstøtte vil sørge for og aktivt arbeide for at noen av disse momentene som jeg nevnte nå, og eventuelt andre, kan følges opp fra de ulike lands side?

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Prosjektstøtte har vist seg å være et virkemiddel som også bidrar til manglende oversikt i mange samarbeidsland. La meg ta Tanzania som et eksempel. I 1998–1999 var det 10 000 prosjekter som de internasjonale giverne var involvert i, og som da måtte rapporteres individuelt. Veldig mange av disse prosjektene rapporteres ikke inn i statsbudsjettet og inngår ikke i den overordnede makroøkonomiske forvaltningen. Det betyr at en god del av midlene går utenom, og det gjør også at finansministerens mulighet til styring er meget begrenset. Dette bidrar også til å øke belastningen på mottakerapparatet og er ikke noen effektiv form for bistand. Når den i tillegg er bundet, øker kostnadene ytterligere. Det er derfor vi nå går gjennom og ser på hvilke muligheter vi har til omlegging, og også til mer bruk av budsjettstøtte. Samtidig skal vi ha to tanker i hodet på en gang. Det ene er viktigheten av en slik omlegging, og det andre er at den akkompagneres av en styrking av finansforvaltningen og en styrking av de rammevilkårene som også representanten var inne på i sitt innlegg. Norge skal øke satsingen på finansforvaltning, på økonomiforvaltning, på kontroll og korrupsjonsbekjempelse. Det hører veldig nøye sammen med en slik omlegging, for å sikre at midlene kommer nettopp til dem som trenger det, og går til fattigdomsbekjempelse og i neste omgang også økonomisk vekst og utvikling.

Når det gjelder de spesielle forhold som representanten var inne på, som har bl.a. med skattesystemer, forutsigbarhet, forutsigbare rammevilkår å gjøre, er dette også spørsmål som vi setter fokus på. Ikke minst i strategien for næringsutvikling i sør har vi lagt opp til et sterkt engasjement på dette området, og vi har nå en landgjennomgang som viser litt om hvilke utfordringer vi har, og hvordan vi i større grad kan bidra til å møte dem i de ulike landene som gjennomgås.

Bjørn Jacobsen (SV): Jenter og utdanning har vore nemnt av mange i dagens debatt, og eg må få lov å kome med ein liten fersk rapport fra Guatemala, der bøndene seier at jordeigarane var vanskelege å ha med å gjere før i tida, men no er det endå verre, for no har sonene deira fått seg advokatutdanning. Så har ein private hærar og ein masse andre irregulære forhold. Men vi skal vere klar over at det er eit stort behov. Det eg hadde lyst til å ta fram i min replikk, er at no når vi har hatt ein budsjettprosess, har vi hatt masse høyringar og møtt ein masse folk, Natur og Ungdom, som er engasjert i Aust-Europa, Menneskerettighetshuset, Fredsrådet, som vi gjev lite pengar til – i staden gjev vi pengar til kuler og kruttorganisasjonar. Det er altså massevis av engasjerte folk, ungdom og andre, ja, til og med ein skipsreiar trefte vi i prosessen – som alle saman har ein masse politikk, ein masse initiativ, og det er få millionar det står om, som vi alle saman eigentleg er for, men vi finn ikkje pengar til det i budsjettet. Utanriksministeren har vore inne på dette, at då må Stortinget ta eit grep og få gjeve pengar til dei som driv med politisk arbeid i Noreg. Vi må ikkje kome i den situasjonen at politisk initiativ som dukkar opp, blir drepe i byråkratiet. Samfunnsforskarar, som elles skriv kronikkar i Aftenposten, seier at vi bruker svært mykje tid på å få tak i nokre småpengar for å drive eit godt arbeid.

Derfor vil eg spørje statsråden om korleis ho vil leggje opp budsjettet i framtida, slik at det kan finnast midlar og openheit for at gode initiativ, same kvar dei kjem frå, kjem raskt inn på budsjettet, slik at det politiske innhaldet i bistanden blir sikra.

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Jeg vet ikke helt hvilke organisasjoner eller hva representanten Jacobsen sikter til. Hvis man ser på budsjettproposisjonen, vil man der finne tall på hvilket omfang det norske budsjettet har i forhold til støtte til frivillige organisasjoner. Det er faktisk nesten unikt i internasjonal sammenheng. Det er en stor del av budsjettet som går via frivillige organisasjoner. Det er faktisk mer som går via frivillige organisasjoner enn den rene stat-til-stat-bistanden, den bilaterale bistanden. Og det er – jamfør den diskusjonen vi hadde i forrige replikkrunde i forhold til godt styresett – også et dilemma. For vi er nødt til å ha en sterk offentlig sektor som kan fungere godt, og som kan levere tjenester til sin befolkning. Fra norsk side er det viktig at vi bidrar til det, og til godt styresett, og ikke bare til alle mulige kanaler som går utenom staten. Så det dilemmaet må vi også ha en ordentlig diskusjon om i Stortinget.

Så skal villige og brennende sjeler få støtte. Og det får de. Men vi må også stille krav til dem, som vi stiller krav til våre samarbeidsland og til alle andre aktører, slik at de er i stand til å levere det de har sagt de skal levere.

Jeg opplever ikke at organisasjoner blir «drept» i det norske byråkratiet. Jeg opplever at det er villighet til å stille opp for de organisasjonene som ønsker det. Og hvis en ser på omfanget av den støtten som organisasjoner faktisk får, kan jeg ikke skjønne at det er mulig å påstå noe annet. At ting av og til tar tid, må man ha en viss forståelse for, men jeg tar gjerne signaler om fleksibilitet i forhold til enkeltorganisasjoner. Hvis det er det representanten Jacobsen sikter til, skal vi gjerne se på det, og se hvilke muligheter vi har for å sette fart i behandlingen av søknader.

Det er to enkeltorganisasjoner som er nevnt i komiteinnstillingen. PLAN har nå en prosess på gang for å se om man kan få til en samarbeidsavtale. Og når det gjelder Menneskerettighetshuset, har vi bidratt med mer enn 2 mill. kr, men vi er selvfølgelig opptatt av å følge opp komiteinnstillingen i så henseende. Hvis det er andre forhold dette gjelder, så informer oss gjerne om det.

Åslaug Haga (Sp): Utviklingsministeren uttrykker seg normalt prisverdig klart, men i spørsmålet om norsk deltakelse i FN-operasjoner i Afrika opplevde jeg at svaret ble meget uklart, og derfor vil jeg bore litt i det.

Jeg forstår at Regjeringa har besluttet å trekke Norge ut av fredsbevarende FN-operasjoner i Afrika med den begrunnelse at de 10 mill. kr som er blitt brukt på dette det siste året, bør man heller bruke på det militære engasjementet i Afghanistan.

Det å kutte støtten til FN-opdrag i Afrika er stikk i strid med oppfordringen fra FN om at rike land må bære en større andel av byrden med FNs fredsbevarende operasjoner. Senest for en måned siden etterlyste FN mer støtte. Og beslutningen er definitivt vanskelig å forstå ut fra den målsettingen Norge hadde i forkant av medlemskapet i Sikkerhetsrådet, om å sette Afrikas utfordringer i fokus. I bistandssammenheng er det jo en klar norsk politikk at vi skal konsentrere innsatsen om Afrika.

Så spørsmålet mitt blir: Er bistandsministeren enig i at Norge bør avslutte sitt engasjement i FNs fredsbevarende operasjoner i Afrika? Og om hun er det, ser hun ikke at en slik beslutning kan skade Norges troverdighet i forhold til det allmenne engasjementet for Afrika?

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Representanten Haga oppfatter meg som uklar i dette spørsmålet, men man er noe forsiktig med å svare på replikker og spørsmål som direkte angår andre statsråders konstitusjonelle ansvarsområde. Det tror jeg de fleste statsråder vil være, og det gjelder også meg. I dette spørsmålet er det for finansieringsdel forsvarsministeren som har det konstitusjonelle ansvar, og som slik sett bør ha replikken fra representanten Haga. Når det gjelder de overordnede FN-relaterte spørsmål knyttet til dette, har utenriksministeren det konstitusjonelle ansvar. Jeg skjønner at spørsmålet

stilles til meg siden jeg har et sterkt engasjement for Afrika, men rett adressat er de to andre statsrådene.

Så veldig kort til spørsmålet. Det er meg bekjent ikke tatt noen prinsipiell beslutning med hensyn til at man ikke lenger skal være til stede i Afrika. Det har vært en vurdering av ressursbruk i forhold til det aktuelle budsjettet, som forsvarsministeren har foretatt. Man har både i forsvarskomiteens innstilling til budsjettet og – som jeg sa i min foregående replikk – i utenrikskomiteens budsjettinnstilling berørt dette spørsmålet, og Regjeringen er enig i de vurderingene som der er lagt fram fra våre respektive partiers side. Derfor støtter jeg også som statsråd – selv om jeg ikke har det konstitusjonelle ansvaret – det som står i innstillingen, at man

«mener at norsk bidrag til fredsbevarende operasjoner i Afrika og bistand til Afrika styrker Norges troverdighet i FN, så vel som norsk anseelse og tillit i fattige land generelt.

Flertallet vil videre understreke betydningen av at Norge deltar i internasjonale operasjoner med FN-mandat eller i FN-regi».

Dette slutter jeg meg selvsagt til, og så får Regjeringen komme tilbake til hvordan man vil følge opp komiteinnstillingene, og det er det da de to andre statsrådene, og særlig forsvarsministeren, som har hovedansvaret for.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 910)

S a k n r . 2

Innstilling fra utenrikskomiteen om Svalbardbudsjettet 2003 (Budsjett-innst. S. nr. 14 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))

Christopher Stensaker (FrP): Når det gjelder Svalbard-budsjettet, må jeg bare si at det er lenge siden jeg arbeidet i Longyearbyen, tidlig på 1960-tallet, og mye har forandret seg på den tiden. Jeg var der for et par år siden, og Sverdrupbyen, der jeg bodde, var borte. Moskusen som gikk og beitet i fjellsiden, var borte. Materiallageret der jeg arbeidet, var også borte. Jeg begynner å stille meg spørsmålet: Har også Svalbard som sådan forandret seg? Gjelder de samme kriteriene for å opprettholde bosetting og det samfunnet som var basert på gruvedrift, nå som da? Det overordnede målet for Svalbard-politikken er jo at man skal ha en fast håndhevelse av suverenitet, en overholdelse av Svalbardtraktaten og kontroll med at traktaten blir etterlevd, og at man beholder stabilitet og ro i området. Man har jo også en oppgave i å bevare den særegne villmarksnaturen og opprettholde det norske samfunnet på øygruppen.

Før i tiden kom mye av inntektene fra fangstfolk rundt på øya. Det er også svært begrenset nå. Fredning av isbjørn og mer fredning av naturen gjør at det er færre muligheter for å livnære seg av det opprinnelige. Derimot har det vært sterk vekst i reiselivsnæringen på Svalbard de senere år. Det gjør jo at enkelte er bekymret for natu-

(Stensaker)

ren. Særlig når mer og mer vernes, skal man da ha mer reiseliv der oppe? Da jeg var der oppe, landet Braathens på sjøisen. I dag har de egen flyplass, og det er blitt en mer moderne by. Men det man skal livnære seg av, er stort sett servicenæringen.

Likevel ser man at budsjettet for Svalbard og Longyearbyen stiger med 6,3 pst. i forhold til budsjettet for 2002. Underskuddet for 2003 er anslått til 112 mill. kr og utgjør 74,4 pst. av forventet inntekt for 2003. Derimot utgjør inntekter fra skatte- og avgifter 22,2 pst. av de samlede inntektene over Svalbard-budsjettet.

Så er spørsmålet: Hvor mye bruker man egentlig der oppe? Det opplyses at det til Svalbard-formål i 2003 er foreslått bevilget totalt netto ca. 307 mill. kr over statsbudsjettet. Dette tallet omfatter tilskuddet til Svalbard-budsjettet over Justisdepartementets budsjett med tillegg av utgiftene til Svalbard som bevilges over de øvrige departementenes budsjetter, og med fratrukk av inntektene fra Svalbard som går inn på de øvrige departementenes budsjetter.

Det opplyses at det over Miljøverndepartementets budsjett de siste årene har vært bevilget i gjennomsnitt omtrent 80 mill. kr til Svalbard-formål. Det meste går til miljøvernarbeid på Svalbard.

Videre er det satt i gang arbeid med større forvaltningsplaner for flere naturreservater og nasjonalparker på øygruppen.

Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS, hvor jeg var ansatt, og som egentlig har vært drivkraften der oppe, startet høsten 2001 opp produksjonsdrift i et nytt kullgruveområde kalt Svea Nord. Problemet er vel at kull fra Svalbard pr. i dag stort sett går til å drive kraftverket i Longyearbyen, og det er jo ikke så mye annet å drive et kraftverk med. Nå snakkes det om alternativ produksjon av fornybar energi. Da begynner jeg å spørre meg selv: Er det i tråd med verneinteressene for øygruppen? Ser man for seg de karakteristiske fjellene på øygruppen med danskbygde vindkraftmøller på? Jeg tror at man da forandrer øygruppen på en måte som man kanskje ikke er så veldig interessert i. Det tror jeg man skal ta innover seg, hvis man vil opprettholde det folketallet som er der i dag, og kanskje øke det.

Det er også foreslått å bevilge et tilskudd på 2 mill. kr til Svalbard Reiseliv over statsbudsjettet for 2003. Når man går inn med midler på det området, må man også forvente at det blir økt turisme på øygruppen. Man må kanskje også sette et spørsmålstejn ved om det er ønskelig. I 2001 ble det registrert 76 154 gjestedøgn i Longyearbyen. Det er en økning på 24,3 pst. fra 2000. Hvis man da trekker en kurve ut fra det, kan det bli ganske folksomt etter hvert.

Det som er positivt med øygruppen, er at det har vært betydelig økning i forsknings- og utdanningsvirksomheten der det siste tiåret. Svalbard er blitt en sentral for både nasjonal og internasjonal forskning i Arktis, og det tror jeg er veldig positivt. Samtidig har vi fått satellittstasjonen, som også bidrar til litt forståelse om klimaet, og om hva som foregår i våre nordområder.

Etter den kalde krigens opphør og med bedre overvåkingssystemer stiller jeg meg det spørsmål om det er ønskelig med så stor aktivitet på Svalbard, sett på bakgrunn av den sårbare naturen som er der. Det er heller ikke et nivå på gruvedriften som tilsier at Norge trenger å betale for at så mange skal oppholde seg der. Jeg mener at det bør man kanskje vurdere framover. Jeg har ikke svaret, men jeg mener at det er viktig å tenke over.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 924)

S a k n r . 3

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til ratifikasjon av konvensjon av 20. april 2001 om bevaring og forvaltning av fiskeressursar i det søraustlege Atlanterhavet (Innst. S. nr. 48 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 10 (2002-2003))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 926)

S a k n r . 4

Innstilling fra utenrikskomiteen om endring på statsbudsjettet for 2002 under kapittel administrert av Miljøverndepartementet – kapittel 1471 (Innst. S. nr. 49 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 20 (2002-2003) kap. 1471)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 926)

S a k n r . 5

Innstilling fra utenrikskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2002 under kapittel administrerte av Utenriksdepartementet (Innst. S. nr. 47 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 30 (2002-2003))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 926)

S a k n r . 6

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en avtale med tilhørende vedlegg mellom EFTA-statene og Singapore undertegnet på Island 26. juni 2002 (frihandelsavtale) (Innst. S. nr. 64 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 15 (2002-2003))

Morten Høglund (FrP) (ordfører for saken): Helt kort: Det er en enstemmig komite bak innstillingen, og det synes jeg er gledelig. Det er også en enstemmig komite som understreker at det er viktig for EFTA å være aktive pådrivere i forhold til å fremforhandle nye frihandelsavtaler. Avtalen med Singapore føyer seg således inn i en lang rekke frihandelsavtaler, og nye er forhåpentligvis på vei. Jeg synes det er viktig å poengtere, og vil uttrykke

ønsket om at avtalen med Canada nå kan bringes i havn. Vi er i forhandlinger med Sør-Afrika. Det tror jeg også blir et positivt tilskudd. Forhåpentligvis kan vi sammen få til avtaler med Sør-Korea og muligens Japan, noe som til sammen vil kunne bety noe for norsk næringsliv og gi åpning i nye markeder og et bedre fotfeste for enkelte av dem i eksisterende. Arbeidet med frihandelsavtaler er positivt, men det har nok ikke så mye oppmerksomhet rettet mot seg og blir kanskje litt undervurdert. Min mening med dette korte innlegget er at vi skal legge merke til dem, og at det arbeidet som her gjøres fra Norges og fra EFTAs side, er uhyre positivt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet.
(Votering, se side 928)
Det vil nå bli votert over sakene nr. 1–6.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering over sakene nr. 1–6.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 3, fra Morten Høglund på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Kristin Halvorsen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det votes først over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

**«Rammeområde 4
(Utenriks)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100)		
	1	Driftsutgifter	337 180 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 537 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	43 215 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	797 195 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	145 490 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	6 000 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 350 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	680 593 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	255 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	152 998 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	170 510 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	206 110 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	117 028 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	975 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	43 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	333 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	166 500 000	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i> ..	131 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	18 500 000	
	50	Fredskorpset	120 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	960 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	123 800 000	
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	55 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	185 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	75	NORFUND – tapsavsetting	127 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	400 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 136 000 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	298 400 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	922 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	102 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	255 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	45 154 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	644 500 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	703 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	327 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 340 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000	
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	584 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	499 000 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i> ..	290 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	112 227 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	102 785 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		16 980 000 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	8 900 000	
	2	Gebyrer – utlendingssaker	9 200 000	
	4	Leieinntekter	1 682 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	2 700 000	
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 698 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	21 008 000	
		Totale inntekter		68 648 000

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1 og kap. 101 post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 142 post 1	kap. 3142 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bistands eiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse til-

skudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene post 89 Agio/Disagio.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land,	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2003 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak i OECD

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen av 1998 for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

XIV

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Garanti-Instituttet for Eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

XV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1471 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4471 postene 1 og 3.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 79 mot 16 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 12.09.35)

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 1 og 3, fra Fremskrittspartiet.
Forslag nr. 1 lyder:

**«Rammeområde 4
(Utenriks)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100)		
	1	Driftsutgifter	341 180 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 537 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	36 215 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	817 195 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn .	120 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	145 490 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 350 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	700 593 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	355 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	148 998 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	165 510 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	201 110 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	117 028 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	50 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	160 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	875 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	43 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	283 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	145 500 000	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i> .	81 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	18 500 000	
	50	Fredskorpset	70 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	900 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	123 800 000	
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	84 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	245 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	75	NORFUND – tapsavsetning	143 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	400 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	370 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 393 000 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	298 400 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA- godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	922 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	92 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	235 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 154 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
167		Flyktingetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	648 500 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	653 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	327 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 240 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000	
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	534 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	449 000 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i> ...	290 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	650 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000	
198		Frivillige bidrag, FNs fredsarbeid		
	70	Internasjonal strafferettspleie, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	112 227 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	102 785 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		16 980 000 000
I n n t e k t e r				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	8 900 000	
	2	Gebyrer – utlendingssaker	9 200 000	
	4	Leieinntekter	1 682 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	2 700 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 698 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	21 008 000	
		Totale inntekter		68 648 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1 og kap. 101 post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 142 post 1	kap. 3142 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bostandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.

2. omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene post 89 Agio/Disagio.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelser	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land.....	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/ SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordegnelsen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2003 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak i OECD

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen av 1998 for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

XIV

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Garanti-Instituttet for Eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

XV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1471 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4471 postene 1 og 3.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at den norske ambassaden i Abu Dhabi, samt faggeneralkonsulatene i Hamburg, Hong Kong og Miami opprettholdes.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 12.09.50)

Komiteen hadde innstillet:

**Rammeområde 4
(Utenriks)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100)		
	1	Driftsutgifter	337 180 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 537 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	36 215 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	797 195 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	145 490 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 350 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	680 593 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	255 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	152 998 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	175 510 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	211 110 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	117 028 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	75 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	975 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	43 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	333 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	150 500 000	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i> ..	131 000 000	
	79	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	18 500 000	
	50	Fredskorpset	120 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	960 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	75	Internasjonale ikke-statlige organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	123 800 000	
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	64 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	75	NORFUND – tapsavsetning	143 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	400 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 143 000 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	298 400 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-god kjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	922 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	102 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	255 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	45 154 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
167		Flyktingetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	644 500 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	703 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	230 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	327 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 340 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	105 500 000	
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	584 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	499 000 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i> ..	290 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	320 000 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	112 227 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	102 785 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		16 980 000 000
I n n t e k t e r				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	8 900 000	
	2	Gebyrer – utlendingssaker	9 200 000	
	4	Leieinntekter	1 682 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	2 700 000	
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 698 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	21 008 000	
		Totale inntekter		68 648 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1 og kap. 101 post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 142 post 1	kap. 3142 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.

2. omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene post 89 Agio/Disagio.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/ SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2003 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2003 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Toårige budsjettvedtak i OECD

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD.

XII

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen av 1998 for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen

for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

XIV

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Garanti-Instituttet for Eksportkreditt fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

XV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1471 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4471 postene 1 og 3.

Presidenten: Presidenten oppfatter det slik at Fremskrittspartiet ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 77 mot 16 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 12.10.17)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

I

På Svalbardbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
1	1	Svalbard kirke Driftsutgifter	1 775 000	
2	70	Tilskudd til kulturelle formål m.m. Tilskudd til velferdsarbeid på Svalbard	960 000	
3	70	Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre Tilskudd til Longyearbyen lokalstyre	51 688 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
5		Sysselemanden (jf. kap. 3005)		
	1	Driftsutgifter	18 700 000	
6		Sysselemandens transporttjeneste (jf. kap. 3006)		
	1	Driftsutgifter	48 450 000	
7		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	4 100 000	
9		Kulturminnetiltak		
	1	Driftsutgifter	2 050 000	
11		Bergmesteren (jf. kap. 3011)		
	1	Driftsutgifter	1 530 000	
17		Refusjon til Norsk Polarinstittutt		
	50	Refusjon	2 450 000	
18		Fyr og radiofyr		
	1	Driftsutgifter	3 300 000	
20		Statens bygninger i Longyearbyen (jf. kap. 3020)		
	1	Driftsutgifter	13 222 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	750 000	
22		Likningsforvaltningen for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	1 950 000	
		Totale utgifter		150 925 000
I n n t e k t e r :				
3005		Sysselemanden (jf. kap. 5)		
	1	Diverse inntekter	200 000	
3006		Sysselemandens transporttjeneste (jf. kap. 6)		
	1	Leieinntekter	1 500 000	
3020		Statens bygninger i Longyearbyen (jf. kap. 20)		
	1	Inntekter	3 498 000	
3030		Skatter og avgifter		
	70	Skatter m.m.	31 500 000	
	71	Utførselsavgift	1 000 000	
	72	Utmålsgebyr, årsavgift	1 000 000	
3035		Tilskudd fra statsbudsjettet		
	70	Tilskudd	112 227 000	
		Totale inntekter		150 925 000

II

Formues- og inntektsskatt til Svalbard

§ 1 Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskrivning og endelig utskrivning av skatt på formue og inntekt for inntektsåret 2003 etter bestemmelsene i lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

Skattepliktige som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, og svalbardskatteloven § 5-1 første ledd, skal betale forskudd på formues- og inntektsskatt til Svalbard for inntektsåret 2003. Ved beregningen og innbetalingen gjelder bestemmelsene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

§ 2 Skatt på formue

Skatt på formue beregnes etter disse satsene:

- a) Personlig skattepliktig og dødsbo:
 - 0,0 pst. av de første kr 140 000 antatt formue.
 - 0,9 pst. av de neste kr 400 000.
 - 1,1 pst. av det overskytende beløp.
- b) Selskap og sammenslutning som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formueskatteplikt etter skatteloven kapittel 2:
 - 0,0 pst. av de første kr 10 000 antatt formue.
 - 0,3 pst. av overskytende beløp.

§ 3 Skatt på inntekt

Skatt på inntekt beregnes etter disse satsene:

- a) Inntekt som skattlegges ved ligning etter svalbardskatteloven § 3-1: 10 pst. av alminnelig inntekt.
 - 10 pst. av alminnelig inntekt.
 - Personlige skattytere skal ha et fradrag i alminnelig inntekt på kr 10 000.
- b) Inntekt som skattlegges ved lønnstrekk etter svalbardskatteloven § 3-2: 6 pst.

§ 4 Avrundingsregler

Ved beregning av skatt ved ligning avrundes antatt formue nedover til nærmeste hele 1 000 kroner, og inntekt avrundes nedover til nærmeste hele 100 kroner.

Ved beregning av skatt ved lønnstrekk avrundes inntekten nedover til nærmeste hele krone.

§ 5 Kapitalavkastningsraten for fastsetting av personinntektsdel av nærings- og selskapsinntekt (deling)

Kapitalavkastningsraten som nevnt i skatteloven § 12-13 tredje ledd, jf. svalbardskatteloven § 3-1, skal være den samme som Stortinget har vedtatt skal gjelde på det norske fastlandet.

§ 6 Normalrentesatsen for rimelig lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nevnt i skatteloven § 5-12 fjerde ledd, jf. svalbardskatteloven §§ 3-1 og 3-2, skal

være den samme som Stortinget har vedtatt skal gjelde på det norske fastlandet.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2003 kan bestille varer for inntil kr 3 000 000 ut over den totale bevilgningen som er gitt under kap. 5 post 1 på svalbardbudsjettet.

IV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under

1. kap. 5 post 1 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3005 post 2
2. kap. 6 post 1 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3006 post 2.

V

Avgift av kull som utføres fra Svalbard

For budsjetterminen 2003 skal det svares avgift til statskassen av kull som utføres fra Svalbard, etter en sats på 1 pst. av verdien for de første 100 000 tonn, og deretter etter satser fallende med 0,1 pst. av verdien for hvert ytterligere 100 000 tonn.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget gir samtykke til ratifikasjon av konvensjon av 20. april 2001 om bevaring og forvaltning av fiskeresursar i det søraustlege Atlanterhavet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

På statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)	
	1	Driftsutgifter, økes med	4 450 000
		fra kr 109 553 000 til kr 114 003 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2002 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
101		Utanriksstasjonane	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 819 992 000 til kr 819 325 000	667 000
140		Utanriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpa	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 142 588 000 til kr 143 488 000	900 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 167 360 000 til kr 170 560 000	3 200 000
142		NORADs administrasjon av utanriksstasjonane	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 207 370 000 til kr 208 620 000	1 250 000
150		Hovudsamarbeidsland	
	75	Bangladesh, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 130 000 000 til kr 56 000 000	74 000 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 17 500 000 til kr 18 500 000	1 000 000
163		Naudhjelp, humanitær hjelp og menneskerettar	
	70	Naturkatastrofar, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 190 000 000 til kr 220 000 000	30 000 000
	71	Humanitær hjelp og menneskerettar, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 1076 000 000 til kr 1092 000 000	16 000 000
164		Fred, forsoning og demokrati	
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 227 000 000 til kr 237 000 000	10 000 000
165		Forsking, kompetanseheving og evaluering	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kr 102 100 000 til kr 98 254 000	3 846 000
166		Tilskot til ymse hjelpetiltak	
	70	Ymse tilskot, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 9 504 000 til kr 0	9 504 000
	71	Internasjonale prosessar og konvensjonar m.m, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 62 000 000 til kr 59 500 000	2 500 000
171		Multilaterale finansinstitusjonar	
	70	Verdsbanken, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 500 000 000 til kr 584 000 000	84 000 000
	71	Regionale bankar og fond, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 526 500 000 til kr 520 700 000	5 800 000
173		Støtte til prioriterte tema via multilaterale kanalar	
	73	Miljø og energi, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 172 000 000 til kr 149 200 000	22 800 000
	74	Godt styresett, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 140 000 000 til kr 112 100 000	27 900 000
197		Støtte til ikkje ODA-godkjende land og internasjonale miljøtiltak	
	76	Tilskot til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 42 500 000 til kr 31 000 000	11 500 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av en avtale med tilhørende vedlegg mellom EFTA-statene og Singapore undertegnet på Island 26. juni 2002 (frihandelsavtale).

Møtet ble avbrutt kl. 12.15.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 15.30.

President: E i r i n F a l d e t

Presidenten: Stortinget går til behandling av de gjenstående saker på dagsorden nr. 27.

S a k n r . 7

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedrørende rammeområde 9 Nærings- og handelsdepartementet, rammeområde 10 Fiskeridepartementet og rammeområde 11 Landbruksdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 8 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8, 11, 12 og 13 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og 5 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 30 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 15 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne for hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Olav Akselsen (A) (leiar for komiteen): I fjor gratulerte eg næringsministeren med fullt gjennomslag i budsjettet. Då måtte Kristeleg Folkeparti ofra sitt syn på behovet for ein offensiv næringspolitikk for å få sitja i regjering. Det var Høgres næringspolitikk som blei sett ut i livet i fjor. I år kan eg ikkje gratulera. Næringsministeren og Høgres partileiar, Jan Petersen, tapte den interne kampen mot Finansdepartementet og Victor D. Norman.

Heile førre periode jobba Høgre for å betra rammevilkåra for norske sjøfolk. Fleire forslag blei fremma her i salen, seinast i samband med revidert nasjonalbudsjett i 2001. I valkampen var dette òg eit viktig tema. I juni

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Vi skulle da være ferdige med voteringen i sakene nr. 1–6.

Møtet vil nå bli hevet, og nytt møte blir satt igjen kl. 15.30.

2001 sende leiaren i Høgre, Jan Petersen, eit brev til Norsk Sjømannsforbund der han lova at Høgre ville gå inn for å gje denne næringa rammevilkår på line med landa rundt oss. No veit me alle korleis det gjekk. Dette var lovnader som blei gløynde på veg inn i regjeringskontora. Alt i fjor haust, berre veker etter valet, føreslo Regjeringa forverring i rammevilkåra, ikkje det motsette, slik dei hadde lova. I år føreslår Regjeringa å fjerna resten. Dette er ikkje berre det største løftebrotet så langt i perioden, det er òg ei oppskrift på å auka politikarforakta i det norske folket. Eg veit frå min eigen del av landet at dette var ei sak som var avgjerande for det partivalet mange gjorde, og det er ikkje merkeleg at desse i dag føler seg grundig lurde.

I fjor måtte Kristeleg Folkeparti gje opp sin næringspolitikk til fordel for Høgre sin. Sjølv om eg synest det er synd, er vel det slikt som kan skje når ulike parti skal danna regjering i lag. Når Høgre i år må gje opp sin skipsfartspolitikk, kan dei likevel ikkje skulda på samarbeidspartnarane sine, for dei gjekk nemleg til val på den same bodskapen. Det er av sine eigne ein skal ha det, heiter det i eit ordtak. Og det er det næringsministeren har opplevd i denne saka – han tapte den interne dragkampen.

At Regjeringa måtte bryta lovnader frå valkampen, er ikkje så merkeleg. Det er nemleg ikkje samsvar mellom det som blei lova, og det som er mogleg å få til innanfor eit ansvarleg budsjett. Eg er likevel overraska over at det var sjøfolka desse løftebrota skulle gå ut over.

Stabile rammevilkår blir stadig framheva som ein av dei viktigaste enkeltfaktorane for næringslivet. Når det gjeld den maritime næringa, har ho opplevd alt anna enn stabile rammevilkår, og eg er den første til å innrømme at me i Arbeidarpartiet må ta vår del av skulda for det. Me er no opptekne av å skapa stabile og føreseielege rammevilkår òg for denne næringa. Difor tok me i vår initiativ til eit breitt forlik for å sikra stabilitet for den maritime næringa. Med bakgrunn i lovnader frå valkampen var me litt overraska over at invitasjonen blei møtt med ei kald skulder frå Regjeringa si side, men no veit me altså kvifor.

Me vel likevel å stola på at lovnadene frå valkampen enno har ein viss verdi. Difor har me gjenteke invitasjonen til eit forlik i eit Dokument nr. 8-forslag som i desse dagar ligg til behandling i komiteen, og eg håpar at regjeringspartia nok ein gong kan vurdere om dei ikkje kan stå ved lovnadene sine på dette området.

Sidan me behandla budsjettet for eitt år sidan, har situasjonen for norsk næringsliv forverra seg drastisk. Dagleg kjem det meldingar om permitteringar, oppseiingar, utflaggingar og konkursar. Talet på konkursar i 3. kvartal i år har stege med 21 pst. samanlikna med same kvartal i fjor. Om trenden held fram, vil me for første gong sidan 1993 oppleve at me opnar meir enn 4 000 konkursar i år. Arbeidsløysa er på veg opp. Sidan regjeringsskiftet er over 16 900 fleire registrerte som arbeidslause. Det er 46 nye arbeidsledige kvar dag, ein auke på 28 pst. Me har no den sterkaste veksten i arbeidsløysa på over ti år. Verst er det at talet på langtidsledige aukar. På eitt år har talet på personar som har gått utan arbeid i over seks månader, auka med 40 pst. Alt tyder på at trenden vil halda fram. Regjeringa spår sjølv ytterlegare vekst i talet på ledige neste år. I næringslivet sjølv er det òg ein drastisk nedgang i framtidsoptimismen.

Arbeidarpartiet spådde denne utviklinga i samband med revidert nasjonalbudsjett i vår. Då blei me nærast latterleggjorde og framstilte som mørkemenn. Dessverre fekk me rett. Ein av dei som ikkje har fått rett, er næringsministeren. Han har heilt til nyleg reist land og strand rundt og prøvd å bagatellisera situasjonen, og i den grad det har vore eit problem, er det i alle høve alle andre som har vore årsaka til det problemet. Eg har til dags dato ikkje høyrte at han har uttrykt uro over situasjonen. Dette skal visstnok berre vera naturleg omstilling og tilpassing. Arbeids- og administrasjonsministeren har vore noko friskare i sine utsegner. Han meiner at det er bortkasta energi å prøva å redde industriarbeidsplassar i Noreg. Eg synest det er svært avklarande. Til Normans trøyst må me vel kunna seia at med den innsatsen som Regjeringa har lagt for dagen så langt, er det ikkje så veldig mykje energi som er blitt kasta vekk.

Den første føresetnaden for handling er forståing av situasjonen. Den føresetnaden synest å mangla totalt i regjeringskontora. Eller er det slik Høgre alltid har meint, at dette eigentleg ikkje er tema for politikarane, men noko som marknaden sjølv skal ordna opp i? Regjeringa si oppskrift avgrensar seg til skattelette og såkalla generelle verkemiddel, eller næringsnøytralitet. Skal dette prinsippet følgjast heilt ut, må f.eks. prosessindustrien betala full elavgift og CO₂-avgift som på sokkelen. Bøndene vil missa all støtte og fiskarane likeså. Med full næringsnøytralitet kunne ikkje Stortinget ha vedteke den pakken som blei laga for offshoreindustrien i samband med revidert budsjett i 1999. Me kunne heller ikkje ha vedteke særlege ordningar for skipsverfta våre. Full næringsnøytralitet ville vera som om Olympiatoppen framfor neste LO skulle seia at denne gongen satsar me generelt, me satsar likt på alle greiner og på alle utøvarar. Personleg trur eg ikkje det ville ha gjeve så veldig gode resultat.

Men det motsette av næringsnøytralitet er ikkje subsidiar, slik som enkelte yndar å framstilla det. Då Stortinget vedtok pakken om offshoreindustrien, analyserte ein først problema industrien sleit med, og gjennom målretta verkemiddel greidde ein å snu trenden. Verkemiddel som ein tok i bruk, var bl.a. reduksjonar i avgifter, særlege ar-

beidsmarknadstiltak og opplæringspakkar for dei som jobba i industrien. Dette var ikkje næringsnøytralitet, men det var heller ikkje subsidiar. Det som er sikkert, er at det verka. Sjølv om næringsnøytralitet er ein fin teori, har eg enno til gode å sjå eit land som baserer seg fullt og heilt på denne teorien.

Trass i det eg til no har sagt, er eg einig i at det viktigaste sjølv sagt er å ha orden i økonomien. Det viktigaste enkelttiltaket for norsk konkurranseutsett næringsliv i dag er ein reduksjon i renta og i kronekursen. Eit stramt budsjett er avgjerande viktig for å få dette til. Arbeidarpartiet legg i sitt opplegg opp til å bruka 2,2 milliardar kr mindre enn det regjeringspartia og Framstegspartiet blei einige om. Dette ville bidra til ein raskare nedgang i renta og i kronekursen.

Full sysselsetting og gode rammevilkår for næringslivet har alltid vore viktig for Arbeidarpartiet. For å få ein meir aktiv næringspolitikk la Arbeidarpartiet i budsjettet opp til å bruka 2,5 milliardar kr til konkrete tiltak for å betre næringslivet sin situasjon. Eit viktig signal frå næringslivet var behovet for betre avskrivingsreglar. Dette er særleg viktig i ein situasjon der mange vurderer utflytting for å spare lønskostnader.

Gjennom ei offensiv satsing på SND og distriktsretta tiltak vil me kunna få sett ut i livet mange av dei gode ideane som gründerar har. Nyskaping er viktig. Særleg er dette viktig i ein periode der det tradisjonelle næringslivet slit. Me har gode erfaringar med SND. Sidan denne organisasjonen blei danna i 1992, har ein greidd å skapa 60 000 nye, varige arbeidsplassar ved hjelp av dei midlane og dei verkemidla som SND har hatt. Med dei kutta som blei gjennomførte i fjor, er moglegheita for å driva ein offensiv politikk på dette området sterkt redusert. Derfor vil mange nye og nødvendige arbeidsplassar ikkje sjå dagens lys. I eit brev til næringsministeren seier SND at dersom løyvingane hadde blitt haldne på nivået for i fjor, kunne ein ha skapt 50 000 nye arbeidsplassar. Eg kan ikkje sjå korleis ein kan sjå seg råd til å takka nei til eit slikt tilbod.

Regjeringa inviterer til eit inntektspolitisk samarbeid med partane i arbeidslivet. Dette er positivt. Men eit slikt samarbeid må byggja på tillit. Og tillit, det må byggjast. Eg kan vanskeleg sjå at Regjeringa sine forslag om forverring i permitteringsreglane, kutt i arbeidsløysetrygda og auka overtid og trusselen om kutt i sjukelønsordninga kan byggja slik tillit. Eg håpar derfor at ein vil vurdere desse forslaga på nytt når ein no skal samarbeida med bl.a. LO for å redusera lønsveksten i Noreg, noko som er heilt nødvendig dersom ein skal nå dei måla som me alle er einige om.

Eg vil til slutt ta opp dei forslaga som Arbeidarpartiet står anten aleine eller i lag med andre om.

Presidenten: Olav Akselsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ivar Kristiansen (H): Det høres nesten ut som Arbeidarpartiets næringspolitiske talsmann er skuffet over

at rammevilkårene for sjøfolk er kommet på plass gjennom budsjettforliket med Fremskrittspartiet. Jeg kan ikke tolke det på annen måte når han velger å bruke mesteparten av sin tid i sitt hovedinnlegg på dette temaet. Jeg tror at både Høyre og Kristelig Folkeparti vil ha mange, mange runder å gå for å kunne være i nærheten av den serie med løftebrudd som Arbeiderpartiet har begått siden disse ordningene ble innført i 1996, og frem til i dag. Det har vært totalt sett 16 forsøk på å forverre refusjonsordningen og nettolønnsordningen for sjøfolk. Og de fleste forsøk på å forverre ordningene står Arbeiderpartiet bak.

Så til situasjonen for norsk konkurranseutsatt industri. Jeg vet ikke om representanten Akselsen mener alvor, men kan det være slik at forsøk på å gjeninnføre dobbeltbeskatning på aksjeutbytte, innstramming i delingsmodellen, som Arbeiderpartiet foreslår, økt formuesskatt, som Arbeiderpartiet foreslår, lavere innslagspunkt for toppskatt, som Arbeiderpartiet foreslår, og skjerpet opsjonsbeskatning er et bidrag til å få fart i norsk næringsliv? Mener representanten Akselsen at skatteøkninger, i en tid da forskjellen i rammevilkår og konkurransevilkår mellom oss og våre handelspartnere mer og mer øker i vår disfavør, er veien å gå, i en tid da samtlige representanter fra norsk næringsliv gir uttrykk for tilfredshet med det inngåtte budsjettforlik som er kommet på plass? Har representanten Akselsen møtt en eneste representant fra norsk næringsliv som i dagens situasjon er villig til å bytte ut budsjettforliket med SVs, Arbeiderpartiets eller Senterpartiets forslag?

Olav Akselsen (A): Me kunne sikkert godt hatt ein konkurranse om kven som har gjort verst ting i historia. Og eg innrømmer gjerne at me i Arbeidarpartiet har vore med og skapt uvisse og ustabilitet når det gjeld maritime næringar. Med bakgrunn i dei klare lovnadene ein hadde i samband med valkampen, ønskte me i Arbeidarpartiet å bidra til at ein skulle få stabilitet på dette området. Me tok desse lovnadene på alvor og sa at når det no er eit fleirtal som vil ha betre rammevilkår, vil me i Arbeidarpartiet vera med og sikra at det er ein stabilitet som skal vara utover perioden. Så er det ein klar forskjell, og det er at i det valet me har bak oss, var dette ikkje ein lovnad frå Arbeidarpartiet si side, i motsetnad til det det var frå eit fleirtal i denne salen. Derfor er det altså andre som har større grunn til bekymring på dette området enn det Arbeidarpartiet har.

Så må eg innrømme at eg har svært vanskeleg for å skjønna korleis skattelette på 7 milliardar kr kan bli framstilt som skatteskjerpning. Det var altså slik at i det alternative budsjettet som Arbeidarpartiet hadde, gjekk me inn for å redusera skattane med 7 milliardar kr. Det er slik at det er stor semje om at det er viktig med eit stramt budsjett, og då blir spørsmålet: Kven er det som skal betala for dette stramme budsjettet? I Arbeidarpartiet meiner me at det er dei som har den sterkaste ryggen, som skal bera den største børa, og det betyr at det er dei som er i arbeid, som må ta sin del av dette, og at ein ikkje gjer slik regjeringspartia legg opp til, tek frå dei arbeidsledige, reduserer tilskottet for einslege forsørgjarar og påfø-

rer eldre og uføre høgare utgifter. Det er greitt at me skal ha eit stramt budsjett, men frå Arbeidarpartiet si side er det alltid viktig at me skal ta i vare den sosiale fordelinga, og etter mitt syn er det opplegget Arbeidarpartiet har for næringslivet, betre enn det som blei vedteke av eit fleirtal her i salen.

Øystein Hedstrøm (FrP): Det er viktig at komiteens leder, Olav Akselsen, griper fatt i situasjonen for våre sjøfolk etter det vi har opplevd ved dette budsjettet. Vi har ca. 70 000–80 000 arbeidsplasser i Fastlands-Norge som er direkte eller indirekte avhengig av skipsfarten, og han kritiserte regjeringspartiene, spesifikt Høyre, for løftebrudd. Men han sa også i en bisetning at Arbeiderpartiet har hoppet frem og tilbake her, og det er riktig. Både under en Jagland-regjering og en Stoltenberg-regjering ble det foreslått å nulle ut refusjonsordningen for vår sjøfolk. Men det er riktig at Arbeiderpartiet nå den siste tiden har bidratt mer positivt. Det var bl.a. tidligere næringsminister Grete Knudsen som tok til orde for å innføre nettolønnsordning for ferjerederiene. Likevel vil jeg påstå at Fremskrittspartiet subsidiært fikk til den nest beste løsningen som det var mulig å få til i det norske storting. Foruten å løfte inn dagens ordninger i 2002 fikk vi også til en skattelettelse for rederiene på ca. 30 pst. når det gjelder tonnasjeavgiften.

Men jeg forstår ikke helt Arbeiderpartiet. I to år har Fremskrittspartiet fremmet forslag om en nettolønnsordning for sjøfolkene etter svensk modell. Alle vet gjennom det som er foretatt av utredninger, hva det er behov for. I sitt alternative budsjett fremmer Arbeiderpartiet ingen forslag om å innføre nettolønnsordninger. Det Dokument nr. 8-forslaget som representanten Akselsen viser til, har heller ingen konkrete forslag, selv om det lenge har vært kjent hva det er behov for. Og nå begynner rederinæringen å flytte ut en masse. Det kommer meldinger fra hele Kyst-Norge om dette.

Jeg vil ha et konkret svar fra Akselsen: Hvorfor fremmer man ikke konkrete forslag slik at det blir et signal fra landets største parti her i denne salen til næringen?

Olav Akselsen (A): Først må eg sjølvsagt seia meg samd i og glad for at det blei stopp i dei forverringane som me ville fått ut frå det Regjeringa har foreslått på dette området, og at me får behalda dei ordningane som me gjekk inn for for eit år sidan i denne salen. Det er sjølvsagt bra at det blei sett ein stoppar for Regjeringa sitt forslag på dette området, noko som sjølvsagt òg ville ha blitt resultatet dersom Arbeidarpartiet og regjeringspartia hadde blitt samde om eit forlik, fordi dette allereie òg låg inne i Arbeidarpartiet sitt opplegg.

Det som har vore viktigast for Arbeidarpartiet no, er å prøva å bidra til at me får stabile rammevilkår for denne næringa. Dermed har me følt det slik at det å koma med ein masse symbolforslag når det likevel ikkje vil få fleirtal, har lite for seg.

I samband med budsjettet i fjor bad ein samla komite, med unntak av SV, Regjeringa om å koma tilbake igjen med ein pakke som viste kva slags rammevilkår me har i

Noreg i forhold til det som er tilfellet i våre naboland. Der kunne ein òg ha skissert ulike løysingar, slik at Stortinget hadde eit betre avgjerdsgrunnlag enn det som er tilfellet. Og så er det slik at dersom me ikkje får med regjeringspartia, får me ikkje fleirtal for betre ordningar, men me vil heller ikkje få den stabiliteten som er viktig. Derfor meiner eg at det er meir enn eit klart signal frå Arbeidarpartiet når me i vår først sa at me ønskte, saman med regjeringspartia, å koma fram til kva som skal vera rammevilkåra på dette området, og så no fremmar eit eige Dokument nr. 8-forslag som gir regjeringspartia ei ny moglegheit til å stå ved sine egne lovnader. Og kjem det eit forslag frå Regjeringa, skal me vera konstruktive. Eg vil presisera at me i Arbeidarpartiet har aldri sagt kva som er vår bastante modell. Det er samarbeid som er vårt utgangspunkt i denne saka, og så får Regjeringa koma med forslaget.

Inge Ryan (SV): Jeg syns representanten Akselsen holdt et interessant innlegg. Vi i SV deler hans bekymring for det som skjer i norsk industri. Jeg fikk nettopp en oversikt fra SND over et betydelig antall konkurser, der bedrifter legges ned en masse.

Samtidig har jeg hatt gleden av å lese i avisa at representanten Akselsen vil si opp EØS-avtalen. Det er en meget interessant uttalelse, som jeg gjerne kunne ha debattert mange sider ved. Spørsmålene til representanten er: Når norsk næringsliv mener de er avhengig av EØS-avtalen, hva slags alternativ har så Arbeiderpartiet til EØS-avtalen? Har man noen nye strategier på gang for hvorledes man skal forholde seg til markedet i Europa, eller er det andre ting som ligger bak uttalelsen fra lederen i næringskomiteen, Arbeiderpartiets næringspolitiske talsmann, om at vi skal si opp EØS-avtalen?

Olav Akselsen (A): Lat meg først seia at eg er glad for at SV er bekymra for norsk industri og norsk næringsliv sine rammevilkår. Det er kanskje eit nytt signal.

Men så må eg kanskje skuffa Inge Ryan litt, for eg har faktisk aldri sagt at me einssidig bør seia opp EØS-avtalen. Det eg har sagt, er at me bør ha ein fordomsfri diskusjon om fordelane og ulempene ved denne avtalen. Det har vore vanskeleg å få til, fordi både ja-sida og nei-sida har vore bastante i haldningane sine til dette spørsmålet. Eg meiner heilt klart at EØS-avtalen har vore avgjerande viktig for Noreg i dei åra som har gått sidan me sa nei til EU. Men det er ikkje det same som at det ikkje er delar av denne avtalen som òg har negative sider ved seg.

Det vanskelegaste for meg er at det som blir vedteke av EU, automatisk også blir vedteke i denne salen. Eg er nokså sikker på at ein del av dei vedtaka som er gjorde på grunn av EØS-avtalen, ikkje ville blitt gjorde utan EØS-avtalen.

Det som er ønsket mitt og eit ønske frå eit klårt fleirtal i Arbeidarpartiet, er at me skal sitja rundt det bordet der vedtaka blir tekne. Anten me er medlem av EU eller ikkje, er det der dei viktigaste avgjerdene for utvikling blir tekne, ikkje berre for Europa, men òg for Noregs framtid. Då synest eg det er beklageleg at Noreg ikkje

skal vera med der. Eg trur det ville ha vore ein fordel for næringslivet vårt.

Hovudgrunnen til at eg er tilhengar av EU, er ikkje at EU er bra eller dårleg for Noreg. Men heile Europa samlar seg no rundt dette bordet, og då synest eg det er dumt at Noreg sin stol skal stå tom.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Ivar Kristiansen (H): Jeg er glad for at næringspolitikk og industripolitikk igjen er kommet i fokus i Norge. Det er på høy tid, vil noen si, og det er jeg helt enig i.

Budsjettavtalen mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet på næringsområdet tror jeg vil vise seg å være et svært godt svar på de næringspolitiske utfordringene – og et viktig bidrag til å gi konkurranseutsatt sektor bedre rammevilkår. Vi finner de konkurranseutsatte arbeidsplassene overalt i landet, men særlig i Distrikts-Norge. Jeg vil takke Fremskrittspartiet for budsjettavtalen, og jeg vil takke Øystein Hedstrøm & co., som har gjort et godt budsjettforslag enda bedre. Det er derfor gledelig å registrere den nærmest unisone positive mottakelsen som budsjettavtalen har fått fra næringslivshold.

Jeg får i disse dager mange meldinger om bedrifter som nedbemanner, legger ned eller avstår fra planlagte investeringer. Verst er nok situasjonen i fiskeindustrien, hvor hver fjerde virksomhet er i en nokså truet situasjon. Ressurssituasjonen får ta sin del av skylden, men i like stor grad møter industrien nå de negative virkningene av å stå utenfor sine viktigste markeder. Og i dag er det dessverre lite som tyder på at situasjonen for norsk fiskeindustri vil bli særlig enklere på kort og mellomlang sikt. Til tross for at det finnes lyspunkter, er industriens situasjon denne regjeringens største utfordring.

De siste fem årene har vi hatt en årlig lønnsvekst her hjemme som har vært 2 pst. høyere pr. år enn hos våre handelspartnere. På flere områder viste siste lønnsoppgjør at offentlig sektor er blitt lønnsledende. Offentlig sektors sterke vekst er hovedårsaken. Parallelt med den sterke veksten i offentlig sektor – den særnorske lønnsutviklingen – er vår konkurransekraft blitt alvorlig svekket. Fram til sommeren 2000 ble denne lønnsdrevne svekkelsen av konkurranseevnen skjult av fallende kronekurs. Etter den tiden har kronekursen styrket seg med ca. 15 pst., hvorav 10 pst. siste år, til eksportindustriens forvilelse. Lønnsutviklingen og den store renteforskjellen mellom Norge og våre handelspartnere har bidratt til at kronekursen nå er høyere enn noen gang siden 1986. Dette nødvendiggjorde behovet for et stramt budsjett, et budsjett som kan legge grunnlaget for lavere rente og svekket kronekurs.

Skal vi kunne gi konkurranseutsatte arbeidsplasser en trygg fremtid, er vi i tillegg nødt til å skape et solid grunnlag for moderate, kommende lønnsoppgjør. Det har Regjeringen levert gjennom et stramt budsjett, hvor vi får en ytterligere utvikling med skatte- og avgiftsreduksjoner. Regjeringen og forliket med Fremskrittspartiet har tatt høyde for de krav og forventninger som ble fremmet fra næringsliv og fagbevegelse i høst.

På den annen side er vi nødt til å få bukt med utgiftene i offentlig sektor. Vi er forholdsmessig det land i Europa med flest offentlig ansatte. En fortsatt ekspansiv finanspolitikk, som flere i denne salen legger opp til, vil legge kraftige hindre i veien for vår eksportindustri og dermed for Distrikts-Norge.

Budsjettbehandlingen har vist oss at Regjeringen kjemper på to fronter for konkurranseutsatt næringsliv. På den ene siden står Fremskrittspartiets ønske om å bruke langt mer oljepenger. Jeg ser nå til min store overraskelse at bl.a. Senterpartiet langt på vei følger opp denne linjen. En slik linje vil øke etterspørselspresset i norsk økonomi og dermed igjen gi enda høyere rentenivå og kronekurs. På den andre siden står Arbeiderpartiets og SVs klassiske krav om skatteøkninger.

Arbeiderpartiets forslag om igjen å innføre dobbelt skatt på utbytte, økt formuesskatt, skjerpet opsjonsbeskatning og å stramme inn delingsmodellen vil brutalt ramme kapitaltilgangen til nye prosjekter og hindre nødvendig omstilling i næringslivet. Når Arbeiderpartiet og SV nå har fått med seg Senterpartiet på laget og forsøker å fremstille seg som norsk politikks nye alternativ, bør varsellampene blinke på konkurranseutsatte arbeidsplasser.

De svar på utfordringene landets private sektor står overfor, blir av disse partiene faktisk ikke møtt av en annen medisin enn de politiske løsningene som har skapt vansker for vår industri. Det kan neppe betegnes som annet enn krokodilletårer når representanter fra Arbeiderpartiet og SV bekymrer seg over problemene i norsk industri og konkurranseutsatt sektor. Samarbeidsregjeringen møter landets utfordringer på en robust måte og med en langt mer offensiv næringspolitikk enn de sprikende veivalg Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet presenterer.

Siden Bondevik-regjeringens tiltredelse har vi lagt opp til å redusere skatter og avgifter med totalt 19 milliarder kr, inkludert neste budsjettår. Dobbeltbeskatning på utbytte er fjernet. Det samme er investeringsavgiften og flypassasjeravgiften. Det er innført et eget skattefradrag for bedriftenes forskningsutgifter – et system som forbedres kraftig neste år, og som kanskje er vårt viktigste bidrag til å nærme oss OECD-landenes FoU-satsing. Vi øker avskrivningssatsene, elavgiften reduseres og vi forbedrer opsjonsbeskatningen. På område etter område er den skatte- og konkurransefiendtlige politikk som Stoltenberg-regjeringen la opp til, drevet tilbake. Distrikts-Norge vil også oppleve en langt mer offensiv politikk.

Skal norske bedrifter få en ny giv, må vi lykkes med å få ned det særnorske rentenivået. Kronekursen må svekkes. Norsk lønnspolitikk må ikke lenger skille seg fra konkurrentlandenes. Vi må få kontroll med sykefraværet. Det må i denne forbindelse være et tankekor for oss alle når vi skotter over grensen og registrerer at svenskene nå jobber aktivt med det mål for øye å halvere sykefraværet innen 2008. Også forskningsinnsatsen må økes. Våre konkurrentland forbereder seg nå på nye økter – EU gjennom sin Lisboa-strategi og gjennom sin utvidelse, en

utvidelse som ikke vil gjøre situasjonen enklere for vår hjemlige industri, men som vil kunne gjøre hverdagen enda vanskeligere for vår fiskerinæring, som i dag sliter i betydelig grad, ikke minst med markedsadgangen til sitt viktigste, nærmeste og best betalte marked.

Vi vil kanskje i løpet av kort tid se at med ett unntak er det euroen som er betalbar mynt i våre naboland. Unntaket er rubelens hjemland.

Utfordringene står i kø. Det samme gjør også mulighetene. Hvis ideene og ildsjelene får større spillerom, hvis Regjeringen får videre oppslutning om sin nærings-, utdannings- og forskningspolitikk, skal vi makte å henge med i tempoet her hjemme.

Skattefradraget for bedrifters utgifter til forskning og utvikling økes. Det blir mer penger til næringsrettet forskning gjennom Forskningsrådet. Forskningsfondet får et påfyll på 3 milliarder kr. Norge blir en aktiv aktør innenfor EUs nye rammeprogram for forskning og teknologi, med en ramme på 2,6 milliarder kr totalt for de kommende år. Vi vil se at det gjennomføres en massiv satsing på forskning og utvikling av nye fiskearter. Regjeringens tunge satsing på torskeprogrammet tar sikte på rask kommersialisering ved å stimulere til samarbeid mellom forskningsmiljø og næringsaktører. Satsingen på oppbygging av en nasjonal biobank i Tromsø vil også kunne gi uante perspektiver. En biobank vil kunne bli et viktig bidrag til at Norge skal kunne sikre en verdiskapning basert på eksisterende ressurser som hentes fra vår egen økonomiske sone.

Vi er nødt til å lykkes med de omstillingsprosesser vi er i gang med. Hvis ikke, blir vi i enda større grad prisgitt en høy råoljepris.

Regjeringen viser i dette budsjettet at de anstrender seg til det ytterste for å prioritere vilkårene for vårt næringsliv. Det burde også opposisjonen være opptatt av i en tid da norsk næringsliv er inne i en tøff periode. Uten gode vilkår for næringslivet blir det ingen trygge arbeidsplasser. Jeg tror at vi kan enes om at trygge arbeidsplasser er noe av det aller viktigste vi kan bidra til å skape.

Jeg tillater meg å ta opp det forslaget under området fiskeri som Høyre står sammen med Kristelig Folkeparti om.

Presidenten: Ivar Kristiansen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Olav Akselsen (A): Det var interessant å høyra at Regjeringa sitt budsjett er blitt endå betre etter forliket med Framstegspartiet. Det er sjølv sagt hyggeleg at ein har fått hjelp frå den kanten. Det kunne vera interessant å spørja om dette vil føra til eit tettare samarbeid, slik at ein kunne fått desse gode forbetringane inn allereie frå starten. Då slepp me den uroa som har vore i haust, noko som ikkje minst har skapt usikkerheit i næringslivet.

Eg er faktisk einig i mykje av innhaldet i Ivar Kristiansen si beskriving av dagens situasjon. Eg er einig i at me har behov for eit stramt budsjett, at me ikkje må bruka meir oljepengar enn det økonomien tillèt. Eg minner

igjen om at Arbeidarpartiet brukte 2,2 milliardar kr mindre enn det som dei gjer i forliket. Eg er òg einig i at me må gjera noko for å få kontroll over lønsveksten i Norge. Då kan det igjen vera på sin plass å minna om at det var denne regjeringa som me har no, som framforhandla avtalen som gav dei påplussingane på løningane i offentleg sektor som representanten Kristiansen bekymrar seg for.

Det som eg derimot bekymrar meg for, er at me ikkje greier å få kontroll over desse enorme lønsvekstproblema, rett og slett fordi det krev eit samarbeid. Det må eit trepartssamarbeid til dersom ein skal få kontroll over lønsveksten vår. Då må Regjeringa bidra. Eg kan dessverre ikkje sjå at den viljen har vore vist frå Regjeringa si side enno. Eg trur ikkje at det å redusera dette med overtid, det å kjempa for auka konkurranseutsetjing og ein god del andre tiltak, som å redusera oppseiingsvernet og slike ting, vil auka samarbeidsviljen.

Så må eg heilt til slutt stilla spørsmålet: Trur representanten at det vil betra sjukefråværet at ein f.eks. utvidar tilgjengen til overtid og aukar konkurranseutsetjinga?

Ivar Kristiansen (H): Jeg takker for representanten Akselsens kommentar til mitt hovedinnlegg hvor han gir uttrykk for at han har sluttet seg til svært mye av det som er sagt. Det kan borge for en kanskje bredere enighet her i salen overfor de kolossale utfordringene vi står foran i behovet for å omstille nasjonen, behovet for å skape bedre rammevilkår for konkurranseutsatt næringsliv, og hvor vi, tror jeg, på område etter område må ta et felles løft for å søke å gjøre norsk næringsliv bedre rustet til å møte en konkurransesituasjon i en verden, i et marked, som preges av lavkonjunktur, med lavere vekst enn det vi har på hjemmebane, og som har et utgangspunkt hvor de har en rentefot som nesten er halvparten av det nivået som vi møter her hjemme, og som ligger langt utenfor vårt viktigste marked.

Det er ingen grunn til å legge skjul på at det forliket med Fremskrittspartiet som vi endte opp med, ble bra for norsk næringsliv. Det har vært en unison tilbakemelding fra ansvarlig hold, fra representanter fra norsk næringsliv. Jeg har ingen problemer med å ta innover meg forhold som berører sjøfolk, forhold som berører endring av permitteringsregler, at vi får tilbake avskrivningssatser som er på samme nivå som de var forut for det berømte Plaza-forliket for en tid siden.

Når det gjelder sykefravær, lønn og overtid, vil jeg bare minne Akselsen om at reglene for arbeidstidsbruk ikke er endret. Nå er det opp til hver enkelt arbeidstaker å ta beslutning der det i dag er tillitsmann. Og med den inviden Akselsen kom med i dag, tror jeg at vi sannsynligvis raskt kan bli enige om at vi kan grave frem igjen Sandman-utvalgets innstilling som en start på et forsøk på å få ned det særnorske sykefraværet.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg må istemme den konklusjonen som Ivar Kristiansen hadde angående budsjettavtalen og næringslivet. Det er unisone tilbakemeldinger på det området. Vi hadde få milliarder å spille med, men

en stor prosentuell andel av disse milliardene kom næringslivet til gode.

Jeg vil også presisere at det stramme budsjettet som regjeringspartiene var opptatt av, ble beholdt, og Fremskrittspartiet ønsket heller ikke at det skulle brukes harrypenger.

Men det er ett område som jeg ikke forstår at Høyre, som det dominerende partiet i Regjeringen, ønsket å videreføre, og det er de skyhøye overføringene til landbruket når man samtidig skulle ha et stramt budsjett. Vi vet at norsk landbruk her står overfor store utfordringer, og det er et sterkt behov for strukturendringer, som vi ser i alle våre naboland. I dag kom det en ny rapport fra NILF og ECON, som ble presentert i NRK, der man gikk gjennom alle ledd i verdikjeden for matvarer i de nordiske land. Det er faktisk første gang en slik undersøkelse er utført. To tredjedeler av prisforskjellene mellom Norge og de andre landene skyldes primærproducentene, altså bonden. Det betyr at det er et stort behov for å gjøre noe med alle reguleringene. Vi trenger en deregulering og en liberalisering. Hvis f.eks. antallet kuer pr. bonde økte fra 14 til 25, ville vi spare 3,7 milliarder kr. Eller hvis det dyrkede kornarealet ble doblet, kunne vi spare nesten 1 milliard kr til, og så ville vi fått utviklet et mer robust landbruk.

Jeg ser i dagens VG at man er opptatt av dette. Her står det om en norsk bonde som går inn i EU. Han flytter til Litauen, for han sier at her i Norge ble han bastet og bundet på hender og føtter med reguleringsordninger og begrensninger (presidenten klubber). Han vil produsere som de kan i EU (presidenten klubber). Vil Høyre prioritere liberalisering og deregulering (presidenten klubber igjen) i landbrukssektoren i det videre arbeid i Regjeringen?

Presidenten: Her i stortingssalen er det begrensninger i taletiden.

Ivar Kristiansen (H): I politikk er makten slik fordelt at en ofte har makt i forhold til den oppslutning en får ved valg. Det betyr at Høyre er svært godt fornøyd med det man har oppnådd når man nå er inne i sitt andre år i regjeringsposisjon. Og det betyr at vi på politikkområde etter politikkområde er i stand til å navigere etter vår kurs, med små skritt – noen vil si for små, andre vil si for lange – men vi er på rett kurs. Jeg føler også at vi sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre går i en retning som totalt sett er det beste veivalg for hele nasjonen, et veivalg som de respektive partier er fornøyd med.

Når vi også tar for oss landbrukspolitikken, hvor antall bønder i Norge siden 1980 er halvert, fra 130 000 til under 70 000 i dag, og hvor vi kan komme til å få en ny halvering i løpet av 10–15 år, tror jeg vi vil se at utfordringene også på det området i betydelig grad står foran oss.

I Landbruksdepartementet ser vi klare tendenser til at man tar fatt på å oppløse de sterke og ensidige monopolene vi har innenfor norsk landbruk. Vi tar fatt på dereguleringsrollen. Vi ser at vi nå har en tilskuddsordning som

i større grad enn tidligere går i retning av produksjonsnøytralitet, og vi ser at de steg vi tar i retning av å endre konsesjonsloven, også er steg som jeg tror alle i denne salen – kanskje med et par unntak, kan slå fast går i riktig retning, og som også vil være et håndslag til Bygde-Norge, som et bidrag til å øke stabilitet, satsing og utvikling i Bygde-Norge.

Åsa Elvik (SV): Eg tenkte eg skulle gi representanten Kristiansen høve til å snakke litt om ting som han veldig beskjede var inne på i innlegget sitt.

Dei marine næringane blir ofte spådd ei lysande framtid som nasjonale vekstnæringar frå denne talarstolen. Det blei rett nok ikkje nemnt i Kristiansens innlegg i dag. Men om ein slik spådom skal bli sann eller ikkje, er bl.a. opp til kva vi gjer i denne salen. Og ein av dei premissane som sjeldan blir nemnd, men som er veldig vesentleg, er ei offensiv satsing på FoU i denne næringa.

Vi har lagt vekt på kunnskap som innsatsfaktor i verdiskapinga. Eg meiner det er ein føresetnad at ein satsar på forskning og utvikling om vi ønskjer at den norske fiskeri- og havbruksnæringa skal vere verdsléiande i framtida. Derfor har SV i sitt alternative budsjett, som er svært stramt, prioritert satsing på forskning og utvikling veldig høgt.

Representantar frå regjeringspartia har ved fleire høve omtalt budsjettet som ei satsing på marin forskning. Eg er ueinig i det. Eg er meir einig med administrerande direktør i Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening, Geir Andreassen, som i gårsdagens Aftenposten seier at den offentlege satsinga på marin sektor ikkje har slått til. Han omtaler satsinga som skuffande. I forlenginga av det kan eg få lov til å nemne Regjeringa og Framstegspartiet si fullstendige nulling av Fiskerinæringens Kompetansesenter, Finko. Så har også representanten Kristiansen sagt til Aftenposten at det er sterkt ønskjeleg å halde oppe Finko, og han viser til at næringa må finne midlar til dette innafor fiskeriatvanten, noko som næringa avviser er mogleg.

Då lurar eg på: Ville ikkje Kristiansen heller ha stemt for SV, Arbeidarpartiet og Senterpartiet sitt budsjett, der vi faktisk har funne beskjedne midlar både til Finko og til FoU innafor marin sektor?

Ivar Kristiansen (H): Nå er det ofte slik at Senterpartiet og SV opererer med en litt annen lommebok enn de fleste andre i denne salen har anledning til. Men utover det vil jeg påstå at det som denne regjeringen legger opp til på forsknings- og utviklingsområdet, på mange måter savner sidestykke når det gjelder satsing gjennom de siste ti år. Det er en massiv satsing på å legge forholdene til rette for økt forskning og utvikling.

FoU-fradraget utvides nå til å gjelde alle bedrifter. Vi får 15 pst. økning i næringsrettet forskning gjennom Forskningsrådet. Forskningsrådet har en marsjordre om å prioritere marin sektor som et av sine satsingsområder. Samtidig påfylles Forskningsfondet med 3 milliarder kr. Jeg tror også at den massive satsing som det legges opp til gjennom EUs rammeprogram for forskning, vil kunne være et bidrag til økt satsing på marin sektor.

Men marin sektor har også mange andre utfordringer som går på bl.a. ressursituasjonen, og som ikke minst også går på markedssituasjonen. Og markedssituasjonen er sannsynligvis den aller største utfordring vi står overfor, ikke minst når det gjelder vårt viktigste marked, EU, som nå står foran en utvidelse til Sentral- og Øst-Europa, hvor norsk fiskerinæring får nye anslag. Det kunne være fristende å stille et spørsmål i retur: Hva slags løsning foreslår SV på dette området? Men det får vi sikkert anledning til å komme tilbake til.

Hvis Norges Fiskarlag ønsker å prioritere Finko, har vi gitt en åpning for det ved å be Regjeringen søke, innenfor fiskeriatvanten rammer, å finne en løsning. Men det er opp til partene å finne frem til disse beløpene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Øystein Hedstrøm (FrP): Næringskomiteen, med dagens omfattende ansvarsområde, ble etablert i 1993, da også landbruks- og fiskeriområdene ble innlemmet. Komiteen representerte i så måte noe nytt. Målsettingen var å utforme en innstilling under et helhetlig og samlet næringspolitisk perspektiv, med målsetting om verdiskaping og økonomisk vekst. Næringsliv og nyskaping skulle vurderes mer uavhengig av om inntektene kom fra industriell virksomhet, varehandel, reiseliv, jord- og skogbruk eller fiske og fangst.

Har Stortinget gjennom de budsjettforslag som behandles i dag, ni år etter at den nye komitestrukturen ble etablert, kommet noe særlig nærmere en helhetlig næringspolitikk i praksis, noe som virkelig betyr noe? På noen områder har det skjedd en endring. Særlig er det tydelig på områder der Norge har forpliktet seg gjennom internasjonale avtaler som har gitt mindre muligheter for skjerming og subsidiering. Men på viktige områder går tingene stort sett som før. Landbruksoverføringstanken, distrikts- og fiskeristøtten følger for det meste de oppgatte spor. Derfor vil næringskomiteens budsjettinnstilling neppe bli husket som et eksempel på dristighet eller nytenkning. Det er kun Fremskrittspartiet som i noen større utstrekning er villig til å ta et oppgjør med den gamle overføringstankegangen om at statens penge-sekk skal løse næringenes og distriktenes problemer. Tydeligst blir dette synliggjort gjennom landbruksoverføringene. For oss er det viktig å understreke følgende: Uansett hvilken næring det dreier seg om, er den bare bærekraftig over tid hvis virksomheten gis bedriftsøkonomisk lønnsomhet, basert på produkter som er prissatt slik at markedet etterspør dem. Det er et uomtvistelig faktum.

Videre betyr EUs indre marked med frie bevegelser av varer, tjenester, arbeidskraft og kapital mer like avkastningskrav over hele Europa. Det betyr at kravene til avkastning også i distriktene etter hvert tilnærmes det vi har i resten av landet, og i EØS-området for øvrig.

I internasjonaliseringens tidsalder må altså markedsorientering og konkurransedyktighet stå sentralt hvis vinnerbedrifter skal skapes. Vi må derfor ha rammevilkår som gir våre virksomheter et godt utgangspunkt, og som

er i tråd med våre internasjonale forpliktelser gjennom EØS- og WTO-avtalen og andre internasjonale avtaler. Vi må utvikle effektive løsninger samtidig som de distriktpolitiske ambisjonene må endres. Med andre ord: Vi må tilpasse oss forholdene syd for Svinesund. Et lite land med mange små industribedrifter som konkurrerer i de store markedene, kan ikke avvike vesentlig fra andre lands rammevilkår. Det bør være et av hovedmålene i et nytt millennium.

Dette går også rett inn i den debatten som føres om fremtidige muligheter for industri og næringsliv utgått fra Norge, og hvor forskjellige aktører har problemer med å oppnå enighet. På den ene siden har vi en del næringslivsforskere, næringslivsorganisasjoner og fagforeninger som gir uttrykk for bekymring for tap av arbeidsplasser i industrien. På den andre siden står vår næringsminister og folk i departementene som forsøker å avdramatisere situasjonen gjennom å presentere tall om at det er 10 000 flere jobber i industrien nå enn for ett år siden.

Fremskrittspartiet er glad for at næringspolitikken nå settes på den politiske dagsordenen. Det er på tide. Det må være klinkende klart. Utviklingen er bekymringsfull. Forsker Eli Moens rapport «Globalisering og industripolitiske strategier» for Makt- og demokratiutredningen dokumenterer at Norge de siste 20 år har hatt den kraftigste industrielle tilbakegang i hele Europa. Norge reduserte sin samlede industrisysseletting, målt i antall timeverk, med vel 21 pst. fra 1980–2000. For eksempel hadde USA høyere industrisysseletting i 2000 enn i 1980.

Norge har også tidvis hatt den laveste produktivitetsutviklingen i OECD. Landets økonomi er mer råvarebasert enn noe annet OECD-land. Vi makter ikke å komme ut av råvareklemmen. Norsk næringsliv viser også en meget lav innovasjonsvekst. Når problemene er godt kjent, må vi få etablert en økonomisk politikk og en næringspolitikk som legger forholdene til rette for industriutvikling, også her hjemme.

Fremskrittspartiet tar hensyn til dette i sitt alternative statsbudsjett med skatte- og avgiftslettelser for bedrifter og personer i størrelsesorden 28 milliarder kr. Dette er nødvendig, mener vi, for å få vekst i det fastlandsbaserte næringsliv. Dette skal bl.a. bidra til å kompensere for en del av ulempene ved at vi ligger langt fra markedene, har et lite hjemmemarked, en dårlig infrastruktur og mye, mye mer. Vi etablerer med vårt opplegg skatte- og avgiftsbetingelser i verdensklasse. Hvis man gir mindre skatte- og avgiftslettelser over en lengre periode, vil ikke det ha samme positive effekt på økonomien som om man slår til med kraftige kutt fra dag én. Dette er helt nødvendig for å gjenvinne tilliten til langsiktig lønnsomhet for investeringer. Uten de nødvendige skatte- og avgiftslettelser får vi verken utenlandsk eller norsk kapital til å bygge opp virksomheter i Norge i noen større utstrekning. Det er det som vil være hovedutfordringen i årene som kommer.

Videre viser erfaringer fra land som har lyktes, at de tidlig har tilpasset seg den globale konkurransens spilleregler. Man har forstått at kunnskapssamfunnet trenger nye næringspolitiske virkemidler. Erfaringene fra USA,

Irland og Finland viser at dette er gjennomført gjennom en styrking av næringslivets innovasjonskraft med bistand fra en aktiv stat og med klare prioriteringer i næringspolitikken. Prinsippet om næringsnøytralitet og generelle rammebetingelser har vist seg ikke å være nok. I tillegg kan det være klokt å satse på vekstkraftige næringssektorer, og i valg av virkemidler må det også tas hensyn til at virkemidler som fungerte bra i industrisamfunnet, kan være helt irrelevante i kunnskapssamfunnet.

Det er bred politisk enighet om å satse på FoU og utdanning i dette landet. Sammenliknet med de fleste andre OECD-land har Norge imidlertid et meget høyt utdanningsnivå. Vi er ett av de land som har det høyeste antall ingeniører og forskere i forhold til innbyggertallet. Likevel har denne innsatsen i utdanning i liten grad gitt seg utslag i form av nytt kunnskapsbasert næringsliv. Det tyder på at vårt hovedproblem ikke er mangel på kompetanse, men manglende evne til å omsette kompetansen til praktisk næringsvirksomhet. Derfor er det viktig å forsterke virkemidlene som er rettet mot gründervirksomhet og nystartede bedrifter. Det tilsier bl.a. en utvidelse av ordningen med såkornfond og tilsvarende incentiver til inkubatorvirksomhet.

Næringskomiteen og Stortinget vil få gode muligheter til å være med og utmeisle en tjenlig virkemiddelpolitikk når virkemiddelmeldingen kommer til behandling, forhåpentligvis til våren.

Videre må det fokuseres på betydningen av at Norge beholder hovedkontor og kompetansearbeidsplasser i strategisk viktige selskaper. Mangelen på nasjonale virkemidler har bidratt til en gradvis filialisering av norsk næringsliv. Staten bør derfor bruke sin kapitalstyrke til å sikre et nasjonalt eierskap i strategisk viktige selskaper. Fremskrittspartiet foreslo derfor ved behandlingen av eierskapsmeldingen å utrede opprettelsen av et strukturfond til et slikt formål. En annen modell kan være at statens eierandeler i næringslivet legges til egne holdingselskaper, og at disse bidrar i private selskaper som har behov for å styrke sitt kapitalgrunnlag, enten i en oppkjøps-situasjon eller i forbindelse med omstrukturering. Ved behandlingen av eierskapsmeldingen ble Regjeringen pålagt av stortingsflertallet å komme tilbake med en egen sak om ulike modeller for en mer profesjonell utøvelse av statens eierskap.

I den prosessen vi nå er inne i, og hvor det politiske flertall har gått inn for et stramt budsjettopplegg, er det for Fremskrittspartiet oppsiktsvekkende at det samme politiske flertall ønsker å opprettholde betydelige overføringer til landbrukssektoren. Det man da i realiteten bidrar til, er å utarme distriktene. Det er virksomheter i periferen strøk av landet som må bære de økonomiske byrder. Mange bedrifter i distriktene kjemper en hard kamp for å overleve i den internasjonale konkurransen, og verre vil det bli. I denne kampen må de, i tillegg til sine egne kostnader som er høye, bære sin del av byrdene for å finansiere verdens dyreste landbrukspolitikk.

Fremskrittspartiet registrerer at de øvrige partiers bevilgningsforslag når det gjelder landbruket, betyr at enorme overføringer fortsatt vil tilflytte en enkeltnæring. Ut-

viklingen er bekymringsfull. En betydelig grad av skjerming fra markedet bidrar til en svakere motstandskraft overfor nye behov og betingelser. Tilpasningen til nye spilleregler vil bli desto tøffere lenger frem. Landbruksnæringen vil bli utsatt for konkurranse i årene som kommer. Derfor er det viktig å legge forholdene til rette mens det ennå er tid for det, mener Fremskrittspartiet.

Vi mener også at det ikke må ventes med å introdusere en ny landbrukspolitikk som krever radikale endringer i rammebetingelsene. Primærprodusenter må i større grad etter hvert kunne sammenliknes med selvstendig næringsdrivende, andre bransjer og næringer som eksponeres for konkurranse. Parallelt med subsidiereduksjoner må det gjennomføres andre radikale endringer i rammebetingelsene for jordbrukets næringsliv, bl.a. gjennom å liberalisere lovverket, oppheve alle produksjonsbegrensninger, avvikle restriksjoner på salg av jord- og skogeiendommer og oppheve bo- og drivepliktsbestemmelser samt særlovgivningen innenfor bondesamvirket som begrenser konkurransen. Dersom overføringene reduseres i takt med omfanget av de reguleringer som hindrer landbruket i å være rasjonelt og effektivt, økes mulighetene for å utløse en betydelig vekstkraft. Dette vil bety noen tøffe tak og færre aktører i næringen. Vi legger inn overgangsordninger for dem som trer ut av yrket, som et ledd i en effektivisering av norsk landbruk.

Jeg vil ta opp forslag nr. 5 på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, og forslagene nr. 11–16 på vegne av Fremskrittspartiet.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Øystein Hedstrøm har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Olav Akselsen (A): Eg må seia som sant er, at Framstegspartiet er eit litt vanskeleg parti å ha eit forhold til. Det er eit parti som går til val på eit partiprogram der det står at dei vil fjerna all statsstøtte til barnehagane. Tre månader etterpå foreslår dei å mangedobla den same støtta. Dei går til val på å selja ut statlege bedrifter og ha ei utstrakt privatisering av desse. Eit halvt år etterpå går dei imot alle forslag frå Regjeringa om å gjera akkurat det. Slik kunne ein ha teke område etter område.

Når ein les merknadene frå Framstegspartiet, ser ein på den eine sida at dei vil føra ein marknadsliberalistisk politikk. Ein vil ha fri konkurranse, ein vil ha deregulering, og ein vil ha reduserte næringspolitiske verkemiddel. På den andre sida skal ein sprøyta inn masse statlege pengar i såkalla såkornfond, i strukturfond og på annan måte bruka masse statlege pengar i næringslivet. Sjølv har eg litt vanskeleg for å sjå samanhengen i dette.

Uansett, det største problemet norsk næringsliv slit med i dag, er den høge renta og den høge kronekursen. Dette skuldast presset i økonomien. Dette presset skuldast igjen at me har hatt ein sterk vekst i offentleg tenesteyting i løpet av dei siste ti åra, samtidig som me har hatt

ein svært sterk vekst i den private økonomien og auka kjøpekraft.

Ved å tilføra stadig meir pengar til offentlege budsjett vil ein stimulera til endå større offentleg etterspørsel. Det er det Framstegspartiet gjer i sitt forslag, samtidig som dei foreslår ein skattelette som vil føra til auka privat etterspørsel. Men andre ord vil ein allereie høgt pressa arbeidsmarknad bli endå meir pressa. Alle trendane som slår negativt ut for norsk næringsliv i dag, vil bli forsterka med Framstegspartiet sitt opplegg. Det er vel derfor det ikkje finst ein einaste økonom i Noreg som trur at dette kan bidra.

Eg må berre stilla spørsmålet om det kan vera slik at det finst nokon som er einig med Framstegspartiet i at dette faktisk vil bidra positivt til næringslivet sine kår.

Øystein Hedstrøm (FrP): Representanten Akselsen kommer nå inn på generell økonomisk politikk. Det er vanskelig å kunne gi et strukturert svar i løpet av to minutter.

I vårt alternative budsjettforslag har vi altså skatte- og avgiftslettelser på 28,5 milliarder kr. 15 milliarder kr av disse 28,5 milliardene tar vi inn ved økt bruk av oljemidler. Vi ønsker altså ikke det stramme budsjettet som de andre partiene ønsker å stille seg bak. Vi ønsker å bruke litt mer av oljeoverskuddet.

La meg ta en tenkt situasjon: Som Akselsen selv har sagt, nærmer vi oss 100 000 arbeidsledige i Norge. De skal selvfølgelig ha arbeidsledighetstrygd og andre støtteordninger som er lovregulerte, det er greit, men man skal beholde det stramme budsjettet. Det betyr samtidig at hvis man beholder stramheten, kan man bruke mindre penger til en del andre ting, enten det gjelder de skatte- og avgiftslettelsene som Akselsen sier han går inn for, og som Regjeringen sier man går inn for, eller det gjelder sosiale ordninger. Så øker arbeidsledigheten, og så strammer man ytterligere inn. Man kommer inn i en ond sirkel. Fremskrittspartiet ønsker å stimulere tilbudssiden for at man ikke skal utvikle en slik ond sirkel. Det er forskjell på å bruke noe av oljepengene og på forbruk. I vår, i samband med lønnsoppgjøret, foreslo Fremskrittspartiet at man skulle ta ut en del av lønnsøkningene i form av skattelettelser istedenfor bruttolønnsøkninger. Rammen var, så vidt jeg husker, 5,5 pst. Hadde vi tatt 3 pst. av de 5,5 pst. som skattelettelser, ville våre bedrifter kommet mye bedre ut. Vi ville ikke hatt det presset mot kronen og den høye renten som vi i dag har. Gammel og god fremskrittspartipolitikk! Men da hørte vi ingenting verken fra Stoltenberg eller fra regjeringspartienes ledere.

Inge Ryan (SV): Representanten Hedstrøm snakket en del om landbrukspolitikk. Vi vet jo at Fremskrittspartiet vil redusere landbruksoverføringene med 6 milliarder kr.

Mitt spørsmål til Hedstrøm er følgende: Hvilke konsekvenser vil det få for Nord-Norge og landbruket der dersom man reduserer overføringene med 6 milliarder kr? Har Fremskrittspartiet tenkt gjennom det, før de kommer med et sånt forslag, eller tar man det som det kommer?

Øystein Hedstrøm (FrP): Fremskrittspartiet har stått for en tøff landbrukspolitikk i alle år. Men det har også vært slik på en del andre områder der vi har vært først ute, og etter hvert har vi fått gjennomslag i denne salen, og slik vil det også bli i landbrukspolitikken. Spørsmålet er hvor mange år det skal gå før de andre partiene forstår at vi skal ha en landbrukspolitikk. Det vil bli betydelig færre bønder, men de vil bli robuste og konkurransedyktige og kan være med i dette systemet. La meg ta et eksempel: Fra 1976 til 1977 brukte vi 500 milliarder kr, inkludert skjermingsstøtten, i 1997-kroner til denne sektoren, til friske, arbeidsføre mennesker. I den samme perioden fikk vi over en halvering av antallet bønder i Norge og den største folkeforflytning i historien fra distriktene og til sentrale strøk, altså en politikk som beviselig ikke fungerer. Skal vi da videreføre en politikk som ikke fungerer, når vi kan innføre en politikk som fungerer? Vi legger selvfølgelig inn overgangsordninger i dette systemet, og som jeg viste til tidligere, fra VG i dag, finnes det driftige bønder. Det står nå ikke helt stille, for statsråd Sponheim har jo tenkt å gjøre noe med konsesjons-grensene i lov om ervervsmessig husdyrhold. Driftige bønder i dag som har hatt en gris for mye, en høne for mye, eller produsert én liter melk utenfor kvoten, har jo blitt kriminalisert. Og Konkurransetilsynet sier ganske klart at markedsreguleringsordningene i dette systemet gjør at norske landbruksprodukter blir langt dyrere enn de hadde behøvd å bli under våre klimatiske forhold. Når vi snakker om disse tingene rundt om på store møter, går det ofte et brus gjennom forsamlingen: Dette var nytt, dette var annerledes. Men noen må gå opp løypa og fjerne en del gammel vanetenkning, og det er vi villige til å gjøre.

Olaf Gjødrem (KrF): Framstegspartiet har interessante synspunkt på mange område, men når det gjeld landbruket, er eg svært bekymra. Eg føler at Framstegspartiet har ei konsekvent negativ fokusering på kva landbruket står for, kva moglegheiter der er, og prøver på fleire måtar å svekkja landbruket som næring. Heldigvis har landbruket enno ei solid støtte i befolkninga. Det er rundt 70 pst. som seier at det støttenivået me har i dag, vil me gjerne behalda, for det gjev trygg mat og tilstrekkeleg med mat.

For Kristeleg Folkeparti er det avgjerande viktig å ha eit skikkeleg og robust landbruk i Noreg. Og eg vil seia at det er vel få næringar, om nokon, som har effektivisert i det tempoet som landbruket har gjort i dei siste generasjonane. Det er berre utruleg alt som er oppnådd, og samtidig er ein på verdstoppen når det gjeld kvalitet og matvaretryggleik.

Så opplever me å sjå i ei av hovudstadsavisene, VG, at trass i at me har verdas beste mat og verdas beste næringsmiddelindustri, så er det nokre butikkar som kjem ut i problem, og med ein gong er Framstegspartiet på pletten og seier: Reis til Sverige. I staden for å ramma to–tre butikkar som har gjort noko som kanskje er litt på kanten, så rammar ein ikkje berre dei to–tre einingane, men ein tek med seg heile landbruket, heile næringsmiddelind-

dustrien og seier: Ikkje stol på dei, reis til Sverige. Ein overser dei problema som er i nabolandet når det gjeld desse matvarene, og tryggleiken som dei måtte ha. Men det blir ein enkel resept. Det blir for enkelt, det blir for utruleg, og eg er redd at Framstegspartiet bør ta ein meir detaljert diskusjon om sitt forhold til landbruk. Den nedbygginga me har hatt i Noreg, har gått fort, etter mi vurdering nærast uforsvarleg fort, og me treng ikkje katalysera ei slik rivande utvikling som me er inne i no, som vil skapa eit landbruk, eit robust landbruk, som me kan leva med i framtida.

Eg ber her om Framstegspartiet si forståing.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg føler at det er Fremskrittspartiet som står for en realistisk landbrukspolitikk, som man har gjennomført i alle de andre nordiske land for lenge siden, nå sist i Finland. Det var en del brumming i Finland da man omstrukturerte og gjorde det som var nødvendig for å utvikle et mer robust landbruk, som EU-medlem. Men finnene sa det rett ut: Vi har ingen oljeinntekter, så vi er nødt til å ta disse omstillingene nå i oppgangstider, for vi har ikke råd til å betale ut alle disse milliardene når nedgangstidene kommer. Og det går framover. Jeg skal ta et eksempel: Melkesektoren er den dyreste i Norge, og, så vidt jeg husker – her får statsråden arrestere meg – har hver melkebonde subsidier på 350 000 kr i året. Vi har 14 melkekyr pr. bonde i Norge. I Sverige hadde man for fem år siden det dobbelte, 30, danskene har 60, og i Finland er man på full fart framover. Men her står det altså stille. Og dette med å reise til Sverige – hvorfor tok jeg det utspillet? Jo, for i alle år har Fremskrittspartiet forsøkt å få ned avgiftene på lekkasjefølsomme varer, altså tobakk, alkohol, sukker – også biler, for nå får jo norske bilimportører problemer.

Vi har forsøkt å endre landbrukspolitikken, men inngenting skjer. Men i grensebeltet legges butikkene innenfor handels- og servicenæringen ned. Vi mister 1 000 melkebønder i året – til tross for 350 000 kr i subsidier. Vi mister totalt 3 000 bønder, uten at det politiske flertallet er villig til å gjøre de strukturendringene som er nødvendig.

Så jeg tror at den eneste måten å få det politiske flertall i denne salen til å innse realitetene på, er at vi tar påske- og julehandelen i Sverige hele året og får halvtomme matvarebutikker og vinmonopol her i landet.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Inge Ryan (SV): Jeg er både litt glad og litt lei meg når vi nå skal behandle næringsbudsjettet. Jeg skal begynne med å si hvorfor jeg er glad.

Jeg er glad fordi vi nå faktisk endelig, etter en lang, lang kamp, får støtte til de aller mest marginale samfunnene i Norge. Vi snakker om øysamfunn, samfunn langt oppe i dalene og på fjellet, der det bor 50–60 og opptil 100 mennesker som sliter og slåss for å beholde butikken sin, slik at de kan få dagligvarer, mulighet til å møtes en plass, henge opp plakater, ta seg en kopp kaffe – og få en del nødvendige tjenester. Det er altså endelig flertall i

dette stortinget for at vi skal hjelpe til i de mest marginale utkantene vi har i Norge, slik at de får opprettholde disse tjenestene. Det er kolossalt viktig – det er faktisk for meg viktigere enn Operaen – at vi klarer å få dette på plass for de folkene som det gjelder. Derfor er jeg glad.

Jeg er også glad for en annen ting, og det er at vi jobber med og har fått inn penger til noe som kalles «distriktsmilliarden». Det er penger man ennå ikke vet hvordan man skal bruke i detalj. For oss i SV er det helt opplagt at vi skal sørge for at de får en innretning som gjør at vi møter samfunn som over lengre tid har slitt i motbakke, og som er truet av fraflytting fordi de mangler arbeidsplasser, fordi de mangler kapital for å få iverksatt gode ideer som flinke folk har lyst til å sette ut i livet, men som bankene og privatkapitalen ikke har mulighet til å stille opp overfor.

Vi i SV er glad for at vi har fått den distriktsprofilen på budsjettet, både i forhold til næringsstøtte og i forhold til at vi skal få hjelp til de mest marginale utkantsamfunnene når det gjelder butikker.

Det jeg derimot er litt lei meg for, er at vi ikke tar skikkelig innover oss de utfordringene vi har i landbruket. Vi i SV hadde opprinnelig fremmet et forslag der vi ønsker både å bruke mer penger på økologisering, mer penger i forhold til rekruttering og mer penger i forhold til dyrevelferd. Det er tre av de områdene som Norge er nødt til å gjøre en betydelig innsats på framover. Vi vet at vi er en sinke når det gjelder økologiske matvarer. Landbruksministerens mål om å nå 10 pst. går i sneglefart. Vi er nødt til å få inn mer stimulering, opplæring og kunnskap, slik at vi når disse målene. Vi vet at våre naboland har kommet mye lenger, og det har faktisk ført til at forbrukerne prefererer denne typen varer.

Vi vet også at dette med rekruttering til landbruket er en utfordring. Mange ungdommer vurderer seriøst ikke å overta gårdsbrukene. Sjøl om det faktisk er store, fine bruk med liten gjeld, ser de at mulighetene er for små til at de vil overta. Dette er vi nødt til å ta innover oss. Vi trenger ungdommer som har lyst til, og vil, drive gårdene over det ganske land. Det er helt avgjørende, og derfor er vi nødt til å ta det innover oss og gjøre en kraftinnsats der også.

Når det gjelder det tredje området, dyrevelferd, får vi nå en dyrevelferdsmelding. Jeg håper det kommer noen midler i etterkant av den, for der har vi også en viktig jobb å gjøre. Jeg vet at landbruksministeren sjøl har referert til undersøkelser i EU, der forbrukerne etterspør kvalitet både når det gjelder dyrevelferd og når det gjelder ren, eller trygg, mat. Og da må vi sørge for at vi blir aller best i verden når det gjelder trygg mat og dyrevelferd, slik at forbrukerne vet at det er på topp. Vi kan aldri bli best i verden når det gjelder pris, etter min mening.

Det siste området som jeg er skuffet over og i hvert fall vil trekke fram, går på dette med skog. Skog har alltid vært en usedvanlig viktig ressurs i Norge. Vi har hatt tresliperi, vi har hatt sagbruk, papirfabrikker osv. Skogen har alltid vært en naturressurs som vi har beriket oss på, og som har skapt arbeidsplasser og vekst i det ganske land. Men for at vi skal ha denne veksten, er man avhen-

gig av at det kommer opp ny skog til enhver tid, og derfor har man drevet med skogplanting. Den skogplantingen vi har i dag, vil ingen i denne salen få glede av – kanskje heller ikke barnebarna våre – men det kommer noen etter oss som vil få glede av den skogen som blir plantet i 2002 og i 2003. Vi frykter at den omleggingen av skogpolitikken som man nå har, vil føre til at det blir plantet langt mindre skog i Norge. Derfor er det en dårlig investering dersom vi tenker på framtidige generasjoner. Og reaksjonene fra skogselskaper, fra næringen sjøl, er også svært negative til denne omleggingen. Vi håper at man evaluerer ganske umiddelbart om omleggingen var fornuftig eller ikke, slik at man eventuelt kan gå tilbake til den ordningen man hadde tidligere, som næringen har vært fornøyd med, og som har ført til betydelig skogplanting her i landet.

SVs utmerkede representant Åsa Elvik vil komme tilbake til noen saker senere i debatten. Jeg slutter her. Jeg er litt glad for at vi har fått en distriktsprofil på budsjettet – jeg er også litt lei meg fordi det er en del ting vi burde ha tatt tak i, som vi ikke tar tak i.

Jeg tar herved opp de forslagene som SV har fremmet alene eller sammen med andre.

Presidenten: Representanten Ryan har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Lodve Solholm (FrP): Representanten Ryan var glad fordi vi har klart å bevare nokre butikkar ute på øyane, som han sa. Men mitt spørsmål blir: Kva skal han med butikkar ute på øyane når det ikkje er folk, når SV sin politikk vil føre til at det ikkje blir så mange menneske igjen ute på øyane? I budsjettinnstillinga har ikkje SV ei krone til sjøfolka, noko som gjer at den norske sjømannstanden, som no tel om lag 20 000 mann, forsvinn. Og dei bur jo ute på øyane, desse 20 000 sjøfolka. Men ikkje berre det: Desse 20 000 sjøfolka og dei reiarlaga dei jobbar i, genererer også ein god del andre arbeidsplassar innafor skipsverftsindustrien, innafor all marin næring. Det vil bli 20 000 sjøfolk som forsvinn, som ikkje fiskeria kan konkurrere om å få tak i. Det vil igjen føre til at vi får mindre rekruttering også i fiskerinæringa, både på sjøsida og landsida. Vi risikerer faktisk kanskje å miste ein plass mellom 70 000 og 100 000 arbeidsplassar. Og då hjelper det så lite å ha ein butikk som er open frå 10 til 12, med ein tilsett, i halv stilling, utan matvarer i hyllene.

Mitt spørsmål blir: Ser ikkje SV og representanten Ryan verdien av norske sjøfolk? Og kva slags tilbod har SV til den norske sjømannen?

Inge Ryan (SV): Representanten Ryan har ikke oversikt over hvor mange i Color Line som holder til på de norske øyene, eller hvor de forskjellige som blir subsidiert av den norske stat, holder til. Men det jeg kan si til representanten Solholm, er at vi – i likhet med resten av Stortinget – er bekymret for det som skjer innenfor den næringen som ble omtalt her. Men vi kan ikke være med på å gi en liten yrkesgruppe spesielle skattefordeler som

man ikke har ellers i samfunnet. Det er ikke rett at enkelte næringer på en måte skal slippe unna uten å bidra til det fellesskapet som vi alle sammen mener vi skal bidra til. Men vi vil internasjonalt jobbe for å få harmonisert en del lover og regler, slik at man klarer å unngå uheldig konkurranse, som faktisk oppstår fra tid til annen. Vi ser at det er et problem, men vi er ikke villig til å gi etter for det presset, sjøl om man akkurat nå sliter på det området.

Når det gjelder hvem det er som er bosatt på norske øyer, osv., tror jeg nok det er noe mer sammensatt enn det representanten Solholm peker på. At det fins en og annen sjømann – det gjør det helt sikkert. Det fins en god del fiskere. Det fins folk som jobber i skoleverket og annen offentlig sektor. Det er nok langt mer sammensatt enn det som representanten Solholm sier. Og der er SVs totale politikk meget bra. Vi har en distriktpolitikk. Vi har laget en distriktpolitisk handlingsplan. Hvis vi hadde fått lov til å sette den ut i livet, tror jeg det hadde vært glede og mye flagging rundt omkring i norske distrikt. Jeg forventer ikke at representanten Solholm har lest de planene vi har, men den dagen vi kommer i regjering, vil Solholm få merke det!

Michael Momyr (H): Det er interessant å høre innlegget til representanten Inge Ryan der han utelukkende snakker om hvem det skulle vært mer overføringer til. Han nevner overhodet ikke det som var vårt viktigste utgangspunkt da vi arbeidet med budsjettet, nemlig å få til et stramt budsjett. Det var det næringslivet – også næringslivet i distriktet, som Ryan er veldig opptatt av – satte som prioritet nummer én. Etter at rammene for budsjettet nå er vedtatt, får vi unison positive tilbakemeldinger fra næringslivet, fra næringslivets organisasjoner og endog også fra Fellesforbundet: At vi klarte å få igjen et stramt budsjett, var prioritet nummer én.

I sitt alternative budsjett viser SV sitt sanne ansikt. Der er det, så vidt jeg har sett, en skatteøkning på 7–8 milliarder kr for næringslivet.

Ryan snakker varmt over overføringer. Han snakker om jordbruk. Innser ikke representanten Ryan at en viktig del av ryggraden i Distrikts-Norge også er bedrifter som er konkurranseutsatt? Erkjener ikke Ryan at den sterke kronekursen som har ført til at det bedriftene i 1999 fikk 100 kr for, får de bare 85 kr for i dag? Innser ikke Ryan at det er et problem? Jeg spør: Når vil SV bli like opptatt av å snakke om at verdier skal skapes, som de er av å snakke om at de skal brukes?

Inge Ryan (SV): Vi er enig med representanten Momyr i at det var viktig å få et stramt budsjett. I sitt alternative budsjett hadde SV akkurat det samme stramme opplegget som Regjeringen. Vi brukte på krona det samme beløpet. Men vi har en annen innretning, og det er at vi faktisk ønsker at vi skal ha mer penger til fellesskapet og mindre til privat forbruk. Jeg vil understreke her i salen at SV har nøyaktig det samme stramme budsjettet totalt som det Regjeringen la opp til.

Så spør Momyr om ikke SV er bekymret for det som skjer i næringslivet rundt omkring. Jo, vi er bekymret, og

vi er faktisk også på leiting etter de gode svarene. I snart et og et halvt år har jeg sittet i næringskomiteen og fått reise rundt og møte næringslivet – og hva er det næringslivet, om de ikke akkurat roper, faktisk snakker høyt om? Jo, at de trenger et sterkt og oppegående SND, der det er muligheter både for å få faglig hjelp, og ikke minst lån og tilskudd. Så vil de ha mer penger til forskning og utvikling. Det er det næringslivet jeg møter i all hovedsak.

Vi vil ha et sterkt virkemiddelapparat. Vi vil ha penger slik at det offentlige kan gå aktivt inn i forsknings- og utviklingsarbeid. Det spør de etter. Og skal man få til det, må vi ha noen penger inn til felleskassen, slik at vi kan bruke penger på forskning og bruke penger på ulike virkemidler som næringslivet rundt omkring i Norge spør etter.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Olaf Gjedrem (KrF): Statsbudsjettet for 2003 er eit svært godt budsjett for næringslivet. Budsjettet vil bidra til å styrkja næringslivets innovasjons- og konkurransevne og dermed bidra til auka verdiskaping og velferd.

Budsjettrammene, som me har fått mykje kritikk for i haust – dei siste par månadene – gjer at det no ligg til rette for rentenedgang om ikkje så lenge. Det næringslivet ynskjer seg mest, er lågare rente og lågare kronekurs. Dette tek regjeringspartia mål av seg til å levera! Og næringslivet er altså fornøgd med resultatet av budsjettbehandlinga. Eg vil òg gje honnør til Framstegspartiet for ei ryddig og konstruktiv haldning i den avtalen som er inngått mellom regjeringspartia og Framstegspartiet.

Regjeringspartia sitt opplegg legg til rette for meir moderate lønsoppgjer, m.a. gjennom lettar i personskattlegginga og auka frådrag for fagforeiningskontingenten. Dessutan har statsministeren teke eit initiativ overfor partane i arbeidslivet, med tanke på å få til ei forplikta-nde ordning med meir moderate oppgjer.

I fleire sektorar i næringslivet er det mangel på arbeidskraft. Det er derfor viktig å leggja til rette for kompetanseheving og rekruttering av dei som faktisk er arbeidslause, og ikkje minst er det viktig å følgja opp avtalen om eit inkluderande arbeidsliv, for å få ned sjukefråværet og bremsa utstøyinga til uføretrygd, som me veit skjer i ein til tider tøff arbeidsmarknad.

I Regjeringa sitt forslag til budsjett er det samla nivået på arbeidsmarknadstiltak foreslått auka med 600 tiltaksplassar i forhold til 2002. Tiltaka vil i fyrste rekkje bli sette inn overfor ungdom, innvandrarak og langtidsarbeidslause.

Løyvinga til næringsretta forskning og utvikling gjennom Norges forskningsråd vil auka med 15 pst., eller 129 mill. kr – av dei er 45,5 mill. kr over Nærings- og handelsdepartementet sitt budsjett.

Regjeringa har sett i gang eit omfattande arbeid for å kjempa mot skjemaveldet og for å forenkla regelverket for næringslivet. Det blir sett av om lag 1 mill. kr til Alt-Inn-prosjektet, som omfattar elektronisk innrapportering frå næringslivet til offentlege myndigheiter. Dette vil bety enklare løysingar.

Budsjettet for 2003 er òg eit godt budsjett for landbruket. Budsjettet legg til rette for fornying og omstilling i det norske landbruket, som igjen skal gje grunnlag for ny optimisme i landbruksnæringa. Landbruket får òg del i auka avskrivingsattsar til 20 pst.

Etablering av eit felles mattilsyn for landbasert og sjøbasert matproduksjon er eit viktig og avgjerande steg for å sikra forbrukarane trygg mat framleis gjennom ein sunn og berekraftig produksjon, ei sak vi kjem tilbake til.

I dette budsjettet blir skogpolitikken lagd om, med sikte på at dei økonomiske rammevilkåra for skogsektoren skal bli meir robuste. Ordninga med ei skogsavgift er sentral for å stimulera til investeringar i skogbruket. Dette er ikkje ei avgift, men ei fondsavsetning av skogeigarane sine egne pengar til reinvestering på den eigedomen pengane kjem frå, med skattefordel. Skattefordelen ved bruken av skogsavgifta til investeringsordningar blir i dette budsjettet auka frå 35 pst. opp til 60 pst. utan avtrapping.

Desse endringane vil gje skogbruket enklare og meir robuste rammevilkår, saman med ein kraftig auke i løyvinga til verdiskapingsprogrammet for bruk og foredling av trevirke, frå 19 mill. kr til det nær dobbelte. Dette vil på sikt kunna føra til auka investeringar og betre lønsemd i næringa.

Omlegginga inneber at skogeigarane sjølve må ta eit større ansvar for å byggja opp ny skog. Saman med satsing på barskogvern og bioenergi medverkar omlegginga til ei styrking av miljødimensjonen i skogbruket.

Tilliten til norsk mat er viktig. Og med det opplegget som ein no ser føre seg skal bli vedteke av Stortinget i nær framtid, vil denne dimensjonen innan norsk landbruk bli styrkt. Eg håpar òg at den pågåande diskusjonen om ein reduksjon av eksportstøtta kan gje meir reelle verdsmarknadsprisar, slik at norske prisar ikkje ligg så høgt over det ein reknar for å vera verdsmarknadsprisar i dag, men som ikkje er reelle.

Frå Kristeleg Folkeparti si side meiner me det er viktig at fokus i politikken no er på den enkelte bonden og matprodusenten som sjølvstendig næringsutøvar. Budsjettet legg opp til enklare regelverk, stimulering av næringsutvikling, auka verdiskaping og ein meir marknadretta produksjon.

Eg er fornøgd med at det i dag vil bli vedteke eit budsjett for auka verdiskaping, som er godt for næringslivet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe Fossli (A): Regjeringen Bondevik I la fram flere stortingsmeldinger, og blant disse har jeg lyst til å nevne St.meld. nr. 15 for 1999-2000, Lønnsomme og konkurransedyktige reiselivsnæringer og St.meld. nr. 17 fra 1998-1999, Skogmeldingen.

Reiselivsnæringen ved Norges Turistråd fulgte opp reiselivsmeldingen med opptrappingsplan for satsing på merkevarebygging av Norge som reisemål i 2000-2006.

I statsbudsjettet for 2001 la en inn 7,5 mill. kr ekstra til denne satsingen. Turistrådet omdisponerte noen av

sine midler, og bransjen selv la inn 29 mill. kr, slik at den totalt hadde 50 mill. kr til disposisjon.

Så kom kuttene. Det første Bondevik II-regjeringen gjorde, var å kutte på tilskudd til reiselivet. I fjor ble dette rettet opp av regjeringspartiene sammen med Fremskrittspartiet, og i budsjettet for dette året har de kuttet 16 mill. kr til merkevarebygging og til reiseliv.

Skogmeldingen er et annet område som det er interessant å se på. Omleggingen av skogpolitikken har nå skjedd ved denne Regjeringen, og det er fristende å spørre representanten fra Kristelig Folkeparti om han kjenner seg igjen i forhold til de meldingene som regjeringen Bondevik I la fram, og om han er fornøyd med den oppfølging som regjeringen Bondevik II har gjort når det gjelder de to meldingene. Eller er det sånn at disse meldingene er lagt i skuffen og glemt for evig og alltid?

Olaf Gjødrem (KrF): Når det gjeld reiseliv, er det jo gjort ei påplussing i løpet av budsjettprosessen. Det er òg lagt opp til eit omfattande samarbeid med reiselivsaktørar, slik at næringa i større grad kan bli gjord ansvarleg for investeringane til dei marknadsføringstiltaka som skal fronta Noreg i utlandet, òg på den interne marknaden. Eg trur det er ei rett utvikling der staten bidreg med ein del midlar. På grunn av stramheit i budsjettet er dette ein av dei postane som ein har valt å kutta i. Det er klart at når ein skulle leggja fram eit stramt budsjett, ville det svi enkelte plassar. Alle målsetjingane kan ikkje bli oppnådde – så ærleg skal ein vera at ein seier det.

Når det gjeld skog, føler eg at den omlegginga som skjer, er interessant og på mange måtar rett. Den er meir miljøvenleg, i og med at det blir mindre bygging av skogsbilvegar i eit sårbart terreng. I tillegg får ein no ei vesentleg forbetra skogavgiftsordning, då skattefordelinga blir utvida frå 35 pst. til 60 pst. Skogeigaren får då i større grad ansvaret for planting og skjøtsel av eigen skog, med gunstige skatteordningar. Det er faktisk mange innan skogbruket som har bede om ei slik omlegging. For å sikra at dette blir ei gunstig utvikling, ber me om at departementet følgjer med i utviklinga og ser om avhogde skogsareal blir planta. Me har òg opna for moglegheta for at partane i jordbruksoppgjeret kan omdisponera nokre av dei midlane som tradisjonelt går til skogbruk. Dei ville elles bli brukte til skogsbilvegtilskot, som i jordbruksavtalen i år utgjorde rundt 148 mill. kr. Så det skulle vera nok pengar til å supplera denne nye, gode ordninga med ei meir treffsikker ordning om aktørane ikkje føler at denne nye skatteordninga på alle måtar dekkjer skogbruket sitt behov.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg vil følge opp noe av det samme temaet som Grethe Fossli tok opp i sin replikk til representanten Gjødrem. Det gjelder reiselivsnæringen. Jeg vil også sette dette i litt større perspektiv i forhold til hans hovedinnlegg om landbruk og omstillinger.

Hvis vi ser på landbruket på den ene siden, har vi ca. 65 000 bønder. Når det gjelder reiselivsnæringen, har vi ca. 134 000 mennesker, hvorav det er veldig mange kvinner og mange i distriktene. Landbruket får ca. 12-

(Hedstrøm)

13 milliarder kr i støtte pr. år. Tar man med skjermingsstøtten, er det 19,6 milliarder kr ifølge OECD-tall. Mens reiselivsnæringen, som har dobbelt så mange mennesker involvert, og som er en framtidsnæring som kan ha betydelig ringvirkning og innebære verdiskaping i Norge, avspises med 100 mill. kr. Dessuten vil jeg si, når vi snakker om stramme budsjetter, at hvis man bruker dette i markedsføring utenfor Norges grenser og med utenlandske medarbeidere, har det ingen inflasjonsdrivende effekt. Etter Stortingets opptrappingsvedtak når det gjelder markedsføringsprogrammer av Norge som turistmål, med de mulighetene som ligger her, og når man ser den aggressive markedsføringen som gjennomføres f.eks. i Danmark og Sverige, der man vinner markedsandeler fra Norge til tross for at vi har mer å tilby – hva er grunnen til at Regjeringen nedprioriterer dette området? Men jeg vil understreke at vi fikk til en omfordeling innenfor rammen, så det kom 4 mill. kr til til markedsføring av Norge som turistmål. Det er jeg selvfølgelig veldig glad for.

Olaf Gjedrem (KrF): Eg set pris på den samanlikninga som representanten Hedstrøm trekkjer mellom to næringar, reiseliv og landbruk. Eg vil fyrst seia – ikkje fullt så sterkt som det høyrst ut – at utan eit effektivt veldrive norsk landbruk vil det vera vanskeleg å driva med reiseliv i Noreg. Landbruket er vel den enkeltfaktoren i Noreg som har mest å seia for pleiing av kulturlandskapet og forskjøning av landet. Det er nærmast ein føresetnad for utstrekt turisme. Derfor er det så viktig å ha landbruk.

Eg tok ein tur med hurtigruta for eit par år sidan. Eg hadde ein amerikansk slekting med, som då me reiste hundrevis av kilometer nordover og såg fin busetjing og infrastruktur, sa det var heilt utruleg. Det er ein verdi som det er vanskeleg å setja nok pris på, som me i dagleglivet tek som sjølvstøtt, men som ikkje er det. Derfor er eg så glad for at det er brei støtte for å halda ved lag ein subsidie til landbruket som ikkje får ein ukontrollert sprekk. USA prøvde seg t.d. med drastiske nedskjeringar i landbrukssubsidiane, men har no ført inn fleire hundre milliardar kr – sjølv om dei har billige immigrantar som arbeider til svært låge lønningar og driv gardar på mange titusen mål – det er noko som aldri kan gå i Noreg.

Eg føler at reiselivet skal ha gode vilkår for å visa fram eit utmerkt land, men at næringa sjølv i større grad må vera med og bera kostnadene ved å marknadsføra eit produkt som er solid og godt, og som vil ha ei sterk utvikling. For Noreg er jo eit av dei finaste landa som nokon kan finna. Det er iallfall dei tilbakemeldingane me får, og det er det undersøkingar viser. Men i dette må me ikkje gje slepp på eit jordbruk som kan halda landet i hevd.

Marit Arnstad (Sp): La meg først få lov til å gi litt honnør til det siste replikksvaret fra representanten Gjedrem, som jeg synes var bra. Jeg synes også det er viktig å understreke den sterke sammenhengen mellom et aktivt landbruk og reiselivet. Det ville ikke ha vært mye trivelig

å se på innover de norske fjordene om det ikke fantes et aktivt landbruk som ble drevet av folk, og som utgjorde et godt kulturlandskap.

Nå er det tre år siden den tidligere landbruksminister Kåre Gjønnes la fram skogmeldingen. Skogmeldingen var ment å være et langsiktig rammevilkår for norsk skognæring, som er en langsiktig næring. Jeg synes det er synd å se at man etter tre år setter strek over den meldingen, som man klarte å oppnå et bredt flertall for i Stortinget. Det er ingen tvil om at problemet innenfor skogbruket er at man har historisk lave tømmerpriser. Reduksjonen i statstilskuddet har også bidratt til mindre avvirkning og mindre kultivering. Det forslaget Regjeringen kommer med i dag til omfordeling, vil ha en kraftig geografisk slagside i forhold til Trøndelag, Vestlandet og Nord-Norge, som har små arealer og vanskelig terreng. De kommer dårlig ut i forhold til den nye ordningen.

Hvis vi skal ha en framtidsrettet skogpolitikk, må vi også sikre langsiktighet. Da må også samfunnet bidra, ikke minst i forhold til planting og kultivering. Derfor ble jeg overrasket da representanten Gjedrem omtalte den omleggingen som nå foregår, som er en ren endring av skogavgiftsordningen, som jo utgjør en brøkdel av bevilgningen til skogkultur, som mer robust enn tidligere. Men jeg skjønner at det er alvorlig ment fra Regjeringens side. Senterpartiet prøvde til og med å omfordele penger innenfor rammen for å kunne klare å få til litt til skogkultur, som vi var sterkt oppfordret til å gjøre også av Skogeierforbundet og skogeierne, men klarte det ikke.

Mitt spørsmål til Gjedrem er: Når Kristelig Folkeparti først skulle fravike sin egen tidligere skogpolitikk, kunne de ikke i det minste ha sørget for at man fikk en 100 pst. overavskrivning på den nye ordningen, slik at det ble litt robusthet over det?

Olaf Gjedrem (KrF): Svaret ein gjev i budsjettet på den utfordringa som representanten Arnstad viste merksemd – det set eg pris på – ligg bl.a. i Verdiskapingsprogrammet, der poenget er å auka verdien av avverka skog, slik at det kan gje inspirasjon til å få ei større avverking, og få meir verdi ut av tømmerstokken, slik at det blir større incitament for den enkelte skogbrukar til å bruka av dei store ressursane, som i dag i for liten grad blir avverka.

Elles er skogplantinga etter den skogbruksmeldinga som Arnstad nemnde, overfylt. Dei areala som var føresetta skulle tilplantast, er tilplanta. Utfordringa no blir i det store og heile å få tilplanta dei avhogde skogsareala igjen. Derfor tok me i innstillinga her i dag med eit par merknader, der me ber departementet sjekka og følgja med på om det faktisk skjer, og at ein, dersom det ikkje skjer, diskuterer i samband med jordbruksoppgjeret om noko meir av midlane no kan gå til skogkultur og brukast til dette formålet for å oppnå ei reell replanting av avverka flate.

Dette er eit relativt stort problem. Noreg har store ressursar. Derfor bør det vera ein større offensiv på skogavverkinga. Me medverkar også til at det skal skje gjennom

biobrensel, som òg blir eit satsingsområde. Det er rett å satsa på fornybar energi, slik at ein kan utnytta skogverket òg til eit slikt positivt formål.

Eg håper at det opplegget som ligg i statsbudsjettet, som me vedtek i kveld, kan medverka til at skogen får ein ny renessanse, får ein auka verdi, og at skogeigarane aukar fokuseringa, slik at skogen kjem til den nytta som var førsetnaden i skogmeldinga.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Marit Arnstad (Sp): Vi har i høst sett en fornyet interesse for nærings- og industripolitikken, og det synes jeg er viktig og positivt. Riktignok har den fornyede interessen et visst utgangspunkt i at norsk industri sliter, og at norsk næringsliv føler på at både rentepolitikk og kronekurs er et problem for mange av virksomhetene, særlig de eksportrettede virksomhetene. Derfor er det viktig og nødvendig at den problemstillingen adresseres. Den kan også da adresseres på litt ulike vis. Jeg vil i den sammenheng vise til finansdebatten, der ikke bare spørsmålet om en stram finanspolitikk, men også spørsmålet om hvilken type pengepolitikk man skal føre i dette landet i tiden framover, var viktige temaer.

Jeg har lyst til å understreke i forbindelse med dagens debatt at det ikke først og fremst er den offentlige velferden som tynger Norge i dag. Hvis det er noe som merkes i forhold til rente og skadevirkning i dagens Norge, er det faktisk det private forbruket. Det private forbruket ligger an til å øke sterkt i tiden som kommer. For neste år er det beregnet at det offentlige forbruket skal øke med 0,5 pst., mens det private forbruket skal øke med 3,5 pst. Da synes jeg det blir litt merkelig når ikke minst Høyres talsmann her har en så sterk slagside i forhold til det han kaller offentlig sektor og offentlig forbruk, som jo egentlig er skolene, barnehagene, eldreomsorgen og omsorgen for de pleietrengende. Han vet at det ikke er det offentlige forbruket som kommer til å vokse i tiden framover i Norge med denne regjeringens politikk. Det er det private forbruket. Ikke nok med at man har en stram politikk i forhold til offentlig velferd, men man pøser også det lille man får til av skattelette, utover det private forbruket, i stedet for å målrette det inn mot norsk industri og norsk næringsliv, som kan ha behov for skattelette i den situasjonen de er i. Det skal jeg komme litt tilbake til.

Jeg tror at Norge i likhet med verden omkring oss, er på veg inn i en vanskeligere økonomisk periode. Vi ser at verden omkring oss allerede er preget av det. Det er nok å se på utviklingen i Japan og utviklingen i USA, som alle en rekke ganger har trodd skulle snu, men der man stadig har vært nødt til å foreta nye rentekutt for å bremse på en vanskelig utvikling. Vi ser det også nå i EU-landene. Jeg tror Norge må forberede seg på hvordan også vi bør møte en slik situasjon. Da holder det ikke bare å håpe på at renten nå skal settes ned i forhold til det budsjettet man har framlagt. Det hjelper heller ikke å håpe på at sentralbanksjefen snart skal se fornuften i å kunne ha en redusert kronekurs i forhold til i dag. Da er det nødvendig for Norge å ha en aktiv næringspolitisk strategi, som

utnytter de fortrinnene og de mulighetene vi har i Norge i næringsmessig sammenheng, og som gjør oss sterkere i forhold til den vanskelige tiden vi kan stå foran. Mitt største ankepunkt mot Regjeringens budsjett er at det er en påfallende mangel på næringspolitisk strategi. Det er preget av det jeg vil kalle kortsiktig budsjettpolitikk, der en har prøvd å få endene til å møtes i et stramt budsjett, men ikke en langsiktig næringspolitikk.

Jeg mener det må føres en langsiktig og målrettet næringspolitikk i forhold til distriktene, i forhold til å kunne opprettholde arbeidsplasser, i forhold til forskning og utvikling og i forhold til å satse videre på det vi er best på. Men skal vi satse videre på det vi er best på, holder det ikke bare å si at vi skal være næringsnøytrale. Det er ikke det riktige begrepet, det riktige da er at vi må gjøre det som de gjorde i en del andre land for noen år siden: satse målrettet på noen næringer. Hvorfor lyktes Finland med Nokia? Jo, fordi de, i en vanskelig periode for finsk økonomi, valgte å satse massivt på det de hadde tro på, på det i det finske næringslivet som kunne bli best.

Vi har noen områder i Norge også der vi kan bli om ikke best, så i alle fall blant de beste. Men dessverre er det slik at den norske stat, som får store inntekter fra enkelte av disse næringene, er mindre og mindre villig til å satse offentlige midler på den type tiltak i næringsmessig sammenheng. Det synes jeg er beklagelig, for jeg tror at det vil være viktig, ikke minst i forhold til den vanskelige tiden vi står foran.

Og når representanter for denne regjeringen unisont sier at de har hørt fornøyde talsmenn, må jeg spørre: Er de fornøyd de som er opptatt av SND? Er de fornøyd de som er opptatt av reiseliv? Er de fornøyd de som er opptatt av skogindustrien? Og er de som er opptatt av fiskerier næringens utvikling, fornøyd med budsjettforslaget? Jeg har sett det motsatte, og jeg tror at det må en helt annen type målrettet satsing til når det gjelder offentlig tilskudd, men også når det gjelder skattelette. Eventuell skattelette bør knyttes direkte opp imot formuesbeskatning og arveavgift – den type ting som gjør det lettere å drive bedrifter her i landet.

Jeg vil på vegne av Senterpartiet ta opp forslagene 22, 23 og 24.

Presidenten: Representanten Arnstad har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Silja Ekeland (H): Senterpartiet sier de er opptatt av distriktene og distriktpolitikk. I den sammenheng er det viktig at man sørger for å ha gode distriktsarbeidsplasser, som er stabile og trygge.

Næringslivet gav før budsjettet ble lagt frem, Regjeringen et råd om hvordan vi kunne bidra til å trygge arbeidsplassene, nemlig: Sørg for en økonomisk politikk som får renten og kronekursen ned. Etter budsjettavtalen med Fremskrittspartiet uttalte NHO: Dette er et godt budsjett for næringslivet, som er blitt enda bedre. Prosessindustriens Landsforening uttalte: Budsjettavtalen er

svært positiv for industribedriftene i distriktene. Teknologibedriftenes Landsforening sa: Vi er svært godt fornøyd med budsjettforliket.

Senterpartiet fremstår i dag med en økonomisk politikk som er en ganske annen enn den Regjeringen står for, med bl.a. økte skatter og avgifter. Dessuten ønsker Senterpartiet å bruke mer av oljepengene. Hvordan kan representanten Arnstad og Senterpartiet stå for en politikk som vil føre til økt rente og kronekurs, når et samlet næringsliv, ikke minst i distriktene, mener det stikk motsette?

Marit Arnstad (Sp): Først tror jeg det er på tide at vi gir Fremskrittspartiet litt honnør for at de faktisk rettet opp noen av de groveste mistakene som Regjeringen gjorde i budsjettforslaget sitt, og som det nesten ser ut som at Regjeringen nå egentlig ikke vil stå ved lenger. Det var faktisk ikke Regjeringen som rettet opp avskrivningsreglene, det var ikke Regjeringen som rettet opp permitteringsreglene, og heller ikke forholdene for sjøfolk. Det var Fremskrittspartiet som tvang dem til det. Og det er jo bra. Det er jeg enig i, der er Senterpartiet på linje med Fremskrittspartiet.

Når det er sagt, må jeg si, som jeg prøvde å si i innlegget mitt, at lavere rente er viktig. Det å redusere kronekursen er viktig. Men det er ikke tilstrekkelig for å drive en god næringspolitikk i dette landet. Man må også drive en målrettet og langsiktig næringspolitikk i forhold til de bransjene der man ser at man kan bli god, og de arbeidsplassene i distriktene som man mener det er viktigst å bevare. Da må man ha et oppegående SND som kan bidra med kapital til dem som ønsker å starte nye bedrifter, og til dem som har virksomhet som skal utvides. Da må man ha en reiselivssatsing som i det minste er på linje med det man tidligere har lovt. Da bør man ha en satsing på bredbånd og infrastruktur knyttet til den nye teknologien, men Regjeringen slår foreløpig bare ut med hendene og sier at de ikke vil ha det. Da må man også være villig til å satse på kompetanseoppbygging, ikke minst innenfor marin sektor og fiskerinæringen. Problemet er at det blir ikke god næringspolitikk ved å gjenta mantraet «lavere rente» hvis man ikke samtidig har en næringspolitisk strategi. Det er mitt ankepunkt i forhold til Regjeringen.

Ellers er det ingen grunn til å tro at Senterpartiets budsjettforslag ville ha ført til økt rente eller en sterkere kronekurs enn det vi har i dag. Tvert imot, Senterpartiets forslag om å justere mandatet for Norges Bank hva angår kronekursen, som vi la fram tidligere i høst, der vi bad om at de tar mer hensyn til stabiliteten i kronekursen, som de faktisk har som en del av sitt mandat, ville ha ført til at man kunne ha fått en redusert kronekurs i forhold til i dag.

Lodve Solholm (FrP): Representanten Arnstad snakka om å ha gode næringspolitiske strategiar. Så les vi i innstillinga:

«Det er også nødvendig med målrettede tiltak over et bredt spekter for å bedre konkurransesituasjonen ...»

Det kan for så vidt vere greit. Men så kjem det:

«Skal vi lykkes i å nå disse målsetningene, forutsetter det økt satsing på fiskeri- og havbruksnæringen over Fiskeridepartementets budsjett ...»

Skal vi no gjere denne næringa, som vi har klart å få subsidiefri dei siste 10–15 åra, om til ei subsidienæring igjen? Er det einaste verkemiddelet Senterpartiet har, å gi auka subsidiar, for dermed å mislykkast? Vi har jo ei næring som har så store subsidiar at ein knapt nok klarar å seie tala, nemleg landbruket. Det er vel ikkje blitt nokon suksess, slik sett – det er iallfall ikkje blitt konkurranse-dyktig. Skal vi kanskje også skjerme denne næringa med importforbod osv.? Eg lurar litt på korleis dette no går – er det slik å forstå at vi skal få ei ny subsidienæring?

Så har eg også lyst til å stille representanten eit spørsmål når det gjeld forholdet kyst–hav. Eg har oppfatta det slik at representanten Arnstad er blitt Kystfiskarlaget sin politiske talsmann. I alle tilfelle er senterpartifolk i Møre og Romsdal fortvila over Senterpartiets fiskeripolitikk, der ein no prioriterer kyst framfor hav, ifølgje både Hanken og ein del andre – til og med Hanken vart utfordra i Aalesunds Rederiforening med omsyn til å fortelje kva Senterpartiet står for, og han gjekk ikkje på talarstolen og tok utfordringa. Men kvar står Senterpartiet? Bør havfiskeflåten gå i bøyene, eller har den ei framtid i senterpartiland – sjølv om ikkje det er så stort?

Marit Arnstad (Sp): Jeg synes det er hyggelig at representanten Solholm siterer fra Senterpartiets merknader i innstillingen. Det burde han gjøre mer av, og også lese dem grundig, og det skjønner jeg at han har gjort.

Det er riktig at vi ønsker en målrettet satsing innenfor næringspolitikken. På noen områder synes jeg også det er interessante forbindelseslinjer mellom Senterpartiet og Fremskrittspartiet når det gjelder dette. Det gjelder bl.a. spørsmålet om kapitaltilgang til industrien, der vi har stått sammen om å foreslå penger til såkornfond. Dessverre kunne ikke Fremskrittspartiet på grunn av budsjettforliket være med på det forslaget i år, men vi har i utgangspunktet en felles holdning til det. Det gjelder også spørsmålet om å redusere skatten for dem som er aktive eiere, i form av å fjerne formuesskatt på næringsformue og fjerne arveavgift knyttet til private bedrifter, som gjør det lettere å få et generasjonsskifte. Det er den typen målrettet næringspolitisk satsing som jeg tenker på i forbindelse med Senterpartiets budsjettforslag, og som vi faktisk har stått til dels sammen med Fremskrittspartiet om.

Når det gjelder spørsmålet om fiskerinæringen og det representanten Solholm peker på i forhold til Senterpartiets merknader, er merknadene ikke knyttet til at man igjen skal ha en fiskeritavtale der en har en stor grad av subsidiering. Men for det første er det en del velferds-messige ordninger, pensjonsmessige ordninger, sosiale ordninger, som også fiskerne bør få ta del i, og som absolutt bør gå over en fiskeritavtale. Dessuten er det innenfor utvikling av marine næringer et stort behov for forsknings- og utviklingsarbeid, og det er et beklagelig faktum at denne regjeringen har redusert bevilningene til den

satsingen betraktelig i forhold til det som var tilfellet i 2001. Det synes Senterpartiet er synd, for vi mener at det må forskes mer på oppdrett av ulike arter. Nå er en kommet ganske langt på torsk, men en har også muligheten på andre arter. Det må forskes mer på produktutvikling og markedsutvikling knyttet til fiskerinæringen. Jeg synes også at vi i stedet for det pingpongspillet som vi av og til driver om markedsadgang for fiskerinæringen, bør ha en praktisk og realitetsorientert diskusjon om hvordan en skal få solgt mest mulig norsk fisk på det internasjonale markedet.

E i r i n F a l d e t hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Inge Ryan (SV): Senterpartiet har tradisjonelt mange matprodusenter som sine velgere. Jeg har hatt gleden av i flere sammenhenger å møte en del av disse matprodusentene, og det er mye positivt i det. Men jeg opplever også en del betydelig konservatisme, skepsis, i forhold til en del nye ting som SV ønsker å få gjennomført i landbruksnæringa. Jeg tenker da spesielt på omlegging til mer økologisk drift. Jeg opplever at enkelte bønder ikke har noe særlig tro på det, og at man faktisk ikke ser verdien av å gå videre med å få så trygg mat som overhodet mulig.

Vi oppfatter også at en del av forslagene i forhold til nye dyrevelferdstiltak av og til blir latterliggjort. Slik som han far og han bestefar gjorde det i fjøset, det var greit, og slik har vi tenkt å fortsette med det. Det var greit før, og derfor er det greit framover. Jeg vil derfor spørre representanten Arnstad om hun, når vi nå snart skal behandle en dyrevelferdsmelding, også er litt skeptisk til å gjøre en del betydelige forbedringer i forhold til dyrevelferden når det gjelder husdyrproduksjon. Jeg vil gjerne også utfordre henne på hva hun mener om økologisk matproduksjon. Er det noe som bør intensiveres, eller er det noe som vi kan ha bare som et lite biprodukt i norsk landbruksproduksjon?

Marit Arnstad (Sp): Ja, det er riktig at jeg tilhører et parti med et betydelig antall matprodusenter, og det er jeg stolt over. Det er folk som gjør et ærlig dagsverk, men som blir nødt til å høre på altfor mye uthengning både om sitt eget arbeid og sin egen inntekt av enkelte partier i denne sal. Jeg hørte på Fremskrittspartiets talsmann tidligere i dag, og jeg tenkte med gru at med hans oppskrift blir det ikke 3 000 bønder som forsvinner over ett år, men det blir 30 000. Det er også arbeidsplasser rundt omkring i norske distrikter som da forsvinner. Det en kan komme til å sitte igjen med, er noen få storgårder noen steder i landet, som har innleid arbeidskraft fra Øst-Europa. Den type gårdsbruk vil ikke jeg ha i Norge – det er et klart og tydelig budskap.

Jeg opplever det ikke slik at Senterpartiet er stivnet fast i tradisjoner i forhold til landbruket. Senterpartiet har stilt seg bak de målsettingene om en økning av den økologiske produksjonen som resten av Stortinget har gjort,

og som også SV står bak. Jeg føler at den merknaden SV har om å intensivere det arbeidet i dagens budsjettinnstilling, er litt å slå inn åpne dører, for alle har vi jo som et mål at 10 pst. av produksjonen bør bli økologisk, og jeg tror at en er innstilt på å gjøre det som er mulig både for å få opp etterspørselen i et marked og samtidig også bedre tilbudet av enkelte produkter når det gjelder økologisk mat. Så den merknaden til SV ble vi ikke med på, fordi vi synes det er å slå inn åpne dører.

Når det gjelder dyrevelferdsmeldingen, ser jeg fram til både den meldingen som kommer, og den diskusjonen vi skal ha i Stortinget, og jeg er sjølsagt åpen i forhold til de forslag som måtte komme både fra Regjeringen og fra Stortingets side i så måte.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

May Britt Vihovde (V): For Venstre er det openbert at det ikkje alltid er dei einskilde løyvingane over dei ulike næringsdepartementa sine budsjett som er avgjerande for næringslivet sine utviklingsmoglegheiter. Nettopp derfor er Venstre spesielt glad for det ansvarlege og gode budsjettforliket som er inngått mellom regjeringspartia og Framstegspartiet. Saman med eit ansvarleg lønnsoppgjer bør grunnlaget no vera lagt for at både rente og kronkurs kan dempast. Dette vil bety mykje for vårt næringsliv, anten dei konkurrerer på heimemarknaden eller på utemarknaden.

Då Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett for 2003 blei lagt fram, var det knapt nok ende på all klaging frå ymse interesseorganisasjonar og deira talsmenn. Eg trur denne hausten har vist at det er viktig, som Regjeringa har gjort, å stå imot også når det blæs.

Noreg er eit rikt land – på naturressursar, velstand og velferd. Dei siste 20 åra har verdiskaping og sysselsetjing auka jamt og trutt og bidrege til å byggja opp eit av verdas beste velferdssamfunn. Framleis er det olje- og gassproduksjon som dreg svært mykje av lasset i norsk økonomi.

Dei neste 20 åra kan vi ikkje, som før, leva trygt og godt på vekslende oljeinntekter. Inntektene frå Nordsjøen vil flata ut, for så å gå nedover. På kort tid må dei erstattast med andre inntekter. Vi får eit verdiskapingsgap som må fyllast dersom vi skal halda på velferdssamfunnet.

Ein stor del av dei nye verksemdene som skal fylla verdiskapingsgapet, vil vera kunnskapsbaserte. Dei er avhengige av menneske med utdanning og kompetanse, solide forskingsmiljø og ei teknologisk utvikling i Noreg i verdstoppen.

Utfordringa i den situasjonen Noreg no er inne i, er å bruka oppgangstidene til å få til omstilling og fornying i dei konkurranseutsette delane av fastlandsøkonomien.

På mange måtar kan ein snakka om behovet for ein industriell og næringspolitisk motkonjunkturpolitikk, som må ha eit meir langsiktig perspektiv enn det vi tradisjonelt har oppfatta som finanspolitisk motkonjunkturpolitikk.

Fjerning av investeringsavgifta, utviding av ordninga med skattefrådrag for forskning i næringslivet, meir til

forskning generelt, både når det gjeld direkte løyving og avsetjing i forskningsfondet, samt auken i avskrivingssatsane er viktige tiltak som vil bidra til nyskaping og vidareutvikling av mange næringsverksemdar. Regjeringa si sterke satsing på høgare utdanning og private høgskular er òg viktige bidrag.

Det er dei små bedriftene som utgjer underskogen i og mykje av fundamentet for norsk næringsliv. 96 pst. av norske bedrifter har mindre enn 20 tilsette. 80 pst. har fire eller færre tilsette. Og det er i små bedrifter sysselsetjingsauken i første rekkje kjem. Dei aller fleste større private bedrifter har vore små ein gong. Det er ramma for vidare utvikling som avgjer om dei skal vera i stand til å veksa. Stabile rammevilkår og stor grad av nøytralitet i rammevilkåra er avgjerande for desse verksemdene.

Som fleirtalet i næringskomiteen heilt rett peiker på i innstillinga, har det dei seinare åra blitt eit sterkare fokus på småbedriftene sine vilkår. Det er eit spesielt problem for mange små bedrifter å skaffa seg høgt kvalifisert arbeidskraft eller å halda på denne arbeidskrafta over tid. Det kan handla om småbedriftene si lønnssevne eller mangel på faglege utfordringar og utviklingsmoglegheiter i mindre miljø. Det er openbert at storselskapa sine forskingsavdelingar kan vera freistande alternativ for mange høgt utdanna arbeidstakarar. Det er behov for å finna ut meir om kva skrankar som eksisterer i forhold til småbedriftene sine problem med å rekruttera faglege medarbeidarar.

I liten grad ønskjer småbedriftene særbehandling. Snarare er det vanleg å høyra krav om at den politikken som blir ført, må verka så likt som mogleg for dei ulike verksemdene. Noreg har lange og viktige tradisjonar for likskap og likebehandling i forhold til det offentlege og i velferdspolitikken. Slik må det også vera i næringspolitikken. Og difor er det viktig at også tiltak i næringspolitikk og skattepolitikk tek omsyn til at utgangspunktet er forskjellig. Difor må vi som politikarar i våre vedtak ta ansvar for å ta omsyn til dei som er dårlegast rusta til å løysa dei ekstraoppgåvene det offentlege pålegg dei.

Venstre har tru på det einskilde mennesket sine moglegheiter til sjølv å skapa sitt gode liv. Difor meiner Venstre at det å gi gode rammevilkår til våre næringsutøvarar er det viktigaste bidraget frå det offentlege. Vi trur ikkje at det å trekkja inn skattar og avgifter for at staten så skal dela ut pengane til prosjekt og tiltak som staten meiner er viktige, er det som skal til for å skapa eit levande og dynamisk næringsliv. Vi har tru på at den einskilde næringsutøvar sjølv må få bestemma og utvikla si eiga verksemd.

Grethe Fossli (A): I løpet av året som har gått, har vi i næringskomiteen vært på flere befaringer rundt om i landet og blitt presentert for bedrifter og næringer som er opptatt av hva regjering og storting legger til rette for i form av rammevilkår og virkemidler. Noen er optimistiske i forhold til framtiden, mens andre er svært pessimistiske og kritiske til hva som skjer og gjøres i dette hus. Ønskene er forskjellige, og jeg tror også ørene som lytter, oppfatter litt forskjellig.

Regjeringen hevder at det er riktig å ha en næringsnøytral politikk og vil ikke innføre spesielle tiltak eller virkemidler for enkelte næringer, selv om noen sliter. Det er delte meninger om en slik næringsnøytral politikk er riktig, og jeg skal ikke gå inn i en debatt med statsråden om dette. Men en bør passe seg så politikken ikke blir så nøytral at enkelte næringer forsvinner mellom fingrene på oss. Det er for sent med tiltak den dagen da alt er borte.

Det er viktig at vi har en næringspolitikk som gir rom for et variert næringsliv. Det er slik at Norge har en del naturgitte forhold som vi bør ta vare på, og vi bør bidra med tiltak slik at disse næringene kan opprettholdes – mange små tiltak fra statens side kan være viktig i så måte.

Det er flere næringer det kan være grunn til å nevne, men jeg skal konsentrere meg om et par. Mitt første stikkord er reiselivsnæringen. 31. mai 2000 avgav næringskomiteen sin innstilling til St.meld. nr.15 for 1999-2000, også kalt reiselivsmeldingen. Det er interessant å lese næringskomiteens merknader i Innst. S. nr. 209 for 1999-2000. Da var hele komiteen enig i at en felles merkevarebygging av Norge som reisemål var en forutsetning for å øke lønnsomhet og verdiskaping i reiselivsnæringen. Alle var enig i at en skulle prioritere midler til dette formålet fra det offentliges side.

Norges Turistråd fikk ansvaret for dette arbeidet. Komiteen forutsatte også at Norges Turistråd skulle samarbeide nært med alle deler av norsk reiseliv i hele landet, slik at en sikret at profileringen var i samsvar med næringens ønsker. Dette var i mai/juni 2000.

Reiselivsbransjen var kjempeformøyd, og flere store aktører i bransjen ble med på dette løftet. Alle var glade for at det skulle gjennomføres en opptrappingsplan over fem år.

Stiftelsen Norges Turistråd satte i gang med arbeidet, og 15. juli 2001 leverte de Opptrappingsplan for satsingen på merkevarebygging av Norge som reisemål 2002 – 2006. Den har jeg her. I budsjettet de hadde utarbeidet, la de til grunn at det offentlige i de tre første årene skulle gå inn med litt mer enn bransjen, mens de for de to siste årene forutsatte at det offentlige og næringen selv skulle gå inn med lik sum. Riktignok var det en ganske stor forskjell mellom de beløpene de opererte med i sitt forslag, og det øremerkede beløp regjeringen Stoltenberg la inn i sitt første budsjettforslag i 2002, men jeg forutsetter at det i mellomtiden hadde vært en dialog mellom Regjeringen og Turistrådet.

Så kom statsbudsjettet for 2002, og vi fikk det første kuttet fra regjeringen Bondevik II. Riktignok var det kun på 2 mill. kroner i forhold til forslaget fra regjeringen Stoltenberg, men vi så en tendens. Fremskrittspartiet reddet saken i fjor og fikk gjennom budsjettavtalen med Regjeringen lagt på de 2 mill. kronene igjen, pluss én ekstra. Reiselivsnæringen pustet rolig ut og tok fatt på arbeidet med opptrappingsplanen for merkevarebygging.

Men så fikk de smellen i år, og nå var kuttet på 16 mill. kr i forhold til i fjor. De mistet hele det øremerkede beløpet. Igjen måtte Fremskrittspartiet trå til med

sin redningsplanke. Riktignok var den ganske mye mindre i år, man fikk en liten påplussing, og man står igjen med et kutt i forhold til hva man var enig om da man begynte med opptrappingsplanen. Det som er interessant, er å se hva som er igjen av opptrappingsplanen som alle partier på Stortinget var helt enige om i juni 2000. Ingenting!

Alle snakker om at vi må være forutsigbare i forhold til rammebetingelsene og hva vi lover. Dette er ikke tilfellet i forhold til reiselivsnæringen. Riktignok kan Turistrådet ifølge både proposisjonen og merknader selv prioritere midler innenfor budsjettet på de 105 mill. kr som de nå har til disposisjon, men det finnes ingen opptrapping i forhold til hva man er blitt enig om.

Komiteen har ganske grundig beskrevet situasjonen i reiselivsnæringen, med tilbakegang i antall turister som kommer til Norge, og også en tilbakegang i antall hoteldøgner. Det kan være mange årsaker til denne tilbakegangen. Prisnivået har vært påpekt som en årsak. Men når man ser hva andre land med noe av det samme prisnivået som vi har, makter, er det grunn til å spørre seg hva de satser for å bygge merkevarer for sitt land.

Komiteen var i Troms og Finnmark for en tid siden og ble bl.a. fra næringens representanter på Nordkapplatået konfrontert med hva Finland gjorde for å bygge merkevaren som julenissens hjemland. Nordpolen og Norge er for lengst glemt, og vi har ikke noe hevd på julenissen lenger.

Vi har en i verdenssammenheng unik kyst og mange flotte bygder. Reisen med Hurtigruta langs Norskekysten er selv for nordmenn en eksotisk opplevelse, i hvert fall for oss som kommer fra Østlandsområdet. Mitt paradisi, Valdres, hvor jeg drar for å slappe av og få hvile, er et annet eksempel på hva vi kan tilby turister som kommer fra stresset i storbyene i Mellom-Europa. Vi vet hva dette er av opplevelser for folk som kommer lenger sørfra. Det var jo nettopp dette Turistrådet skulle jobbe med. Mange i bransjen er med, alt fra Color Line, som seiler fra Tyskland – som var ett av de landene man skulle satse på – til Hurtigruta, som frakter folk lengst nord.

Jeg vil gjerne derfor spørre statsråd Gabrielsen om hvorfor han har foretatt kuttene i støtten til Turistrådet. Er det fordi han mener at planen for merkevarebygging ikke er nødvendig og riktig, eller er det kort og godt fordi han måtte kutte et eller annet sted?

Så over til et annet viktig område i forbindelse med næringsutvikling.

For noen få dager siden var noen av komiteens medlemmer på Designdagen her i Oslo, en massemønstring for norsk design. Der var også statsråd Gabrielsen, det vil si i hvert fall under åpningen. I sin åpningstale snakket statsråden varmt om behovet for arbeidet med design. Jeg deler hans synspunkter på dette. Arbeiderpartiet er derfor svært opptatt av at arbeidet med Norsk designsententer nå er på skinnene, og at det vil se dagens lys om ikke altfor lenge.

Norsk industri har også fått øynene mer og mer opp for nødvendigheten av god design for å klare seg i et internasjonalt marked. Møbelindustrien er et godt eksem-

pel på dette. Jeg har hatt god kontakt med representanter for møbelindustrien det siste året, og synes planene om programmet «Innovasjon møbel» er spennende. Vi er derfor godt fornøyd med at hele komiteen sluttet opp om de positive merknadene for denne satsingen.

Et samarbeid mellom bransjen, Norsk Designråd, SND og Norges Eksportråd er spennende, og vi er sikre på at når gode virkemidler, god fagkunnskap og gode ideer slår seg sammen, blir det resultater av det. Vi vil følge spent med de neste tre årene.

Innovasjon, forskning og utvikling er nøkkelford for norsk næringsliv. De bedriftene som er eksportrettet og som vil overleve i fremtiden, må lytte til kunder og til samarbeidspartnere for å lykkes. Derfor er forsknings- og utviklingskontraktene viktige. Arbeiderpartiet er skuffet over at Regjeringen har kuttet i bevilgningene til OFU- og IFU-ordningene. Disse er viktige virkemidler for nyskaping ved at de gir risikoavlastning i utviklingsfaser for involverte bedrifter og etater. Ordningene har derfor også vært svært etterspurte.

Til slutt: Det er stor forskjell i synet på virkemiddelapparatet mellom samarbeidspartnerne regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. Vi er derfor svært spent på den varslede stortingsmeldingen om virkemiddelapparatet som vi forventer kommer over jul. Vi håper da på en skikkelig gjennomgang av dagens virkemiddelapparat og på spennende forslag, slik at vi i fremtiden får et virkemiddelapparat som fungerer, og at det også i framtiden vil ha penger til sin disposisjon.

Silja Ekeland (H): Statsbudsjettet for neste år er et godt budsjett for næringslivet. Vi har fått et stramt budsjett som demper presset på kronkursen og renten, og dette var det beste som kunne skje for et konkurransutsatt næringsliv akkurat nå. I tillegg er vi godt i gang med lovnadene om skattelettelser. Etter avtalen med Fremskrittspartiet har Regjeringen innfridd hele 19 av de 31 milliardene i skattelettelser som ble lovet i Sem-ærklæringen. Nærings- og handelsdepartementet er også godt i gang med forenklinger av skjemaveldet og regelverket for næringslivet.

Næringspolitikken utgjør en helhet hvor det er summen av tiltakene som er viktige for næringslivet. Derfor satser Regjeringen på lavere skatter og avgifter, økt næringsrettet forskning, innovasjon og styrket innsats for et enklere regelverk.

Budsjettet viser en økt satsing på forskning og utvikling i næringslivet. Regjeringen har en målsetting om å nå OECD-nivå på norsk forskning, og da må man satse på at det private næringsliv skal forske mer. Regjeringen bidrar med en økning på 15 pst., eller 129 mill. kr til næringsrettet forskning gjennom Norges forskningsråd. Av disse går ca. 20 mill. kr til å styrke IKT-forskningen. I tillegg har Regjeringen utvidet skattefradragordningen som ble innført i fjor, til å gjelde alle bedrifter. Disse tiltakene representerer det største løftet som noensinne har blitt gjort for næringsrettet forskning. I tillegg til denne satsingen får fjerning av flypassasjeravgiften og investere-

riingsavgiften fullt utslag i 2003. En rekke tollsatser foreslås også fjernet. Samlet sett er altså en stor del av skattelettelsene rettet mot næringslivet.

Gjennom deltakelse i EUs forskningsprogrammer har norske forskningsmiljøer og bedrifter fått styrket kompetanse og konkurransekraft. I statsbudsjettet varsler Regjeringen at den vil foreslå norsk deltakelse i EUs nye rammeprogram for forskning og teknologi. Kostnadene ved dette omfattende programmet vil beløpe seg til ca. 2,6 milliarder kr over programmets løpetid. Deltakelse i det 6. rammeprogrammet vil sikre tett kontakt med europeiske forskningsmiljøer samt bidra til kvalitet på norsk forskning og bidra til kunnskapsbasert nyskaping. Tilrettelegging for norsk deltakelse er derfor et viktig næringspolitisk tiltak. Deltakelse vil gi norske forskere tilgang til felleseuropeiske prosjekter innen alle forskningsområdene som dekkes av rammeprogrammet. Det 6. rammeprogrammet omfatter bl.a. nanoteknologi og nanovitenskap, multifunksjonelle materialer og nye produksjonsprosesser og produksjonsutstyr. Det omfatter matvarekvalitet og matvaresikkerhet, luftfart og romfart, bærekraftig utvikling og globale miljøendringer.

Programmet skal også bidra til å virkeliggjøre visjonen om et europeisk forskningsområde. Derfor vil det omfatte tiltak som kan stimulere til økt forskningssamarbeid mellom land, bedre forskningsinfrastruktur, økt forskermobilitet og økt deltakelse fra små og mellomstore bedrifter.

Ferske tall fra Europakommisjonen viser at ca. 900 norske forskere allerede er med i ulike prosjekter i EU.

Infrastruktur er viktig for næringslivet. I budsjettavtalen med Fremskrittspartiet ble det bevilget 130 mill. kr ekstra til vei. Bredbånd er også en viktig del av infrastrukturen for norsk næringsliv, særlig i distriktene. Høyre mener i likhet med Regjeringen at det er etterspørselen etter bredbåndstjenester som må styre utbyggingen. Det vil si at vi setter inn tiltak for å stimulere etterspørselen, bl.a. ved at det offentlige skal være en aktiv etterspører etter bredbånd. I tillegg har IKT en viktig rolle i moderniseringen av offentlig sektor. Dessuten er det en viktig målsetting at Regjeringen oppfyller eNorge 2005. Jeg vil også fremheve arbeidet for en samfunnsinfrastruktur for elektronisk signatur.

Til slutt vil jeg vise til at det i budsjettet for 2003 vil bli bevilget mer penger til samordning av IT-politikken. Med tanke på at det er flere departementer som har ulike mål og ulik tilnærming i sin IT-satsing, er dette viktig for å få en helhetlig og samlet IT-politikk.

Helt på tampen vil jeg oppfordre representanten Olav Akselsen og Arbeiderpartiet til å gjøre forslag nr. 4 fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti og innstillingens forslag til III om til oversendelsesforslag, fordi vi i utgangspunktet ikke er uenige og derfor ønsker at forslagene blir oversendt Regjeringen uten realitetsvotering.

Lodve Solholm (FrP): Det har vore sagt frå Regjeringa sine talsmenn i dag at det er blitt eit godt budsjett, og endå betre etter at Framstegspartiet fekk handa litt på

rattet. Men det kunne ha blitt så mykje, mykje betre – det er jo det som er sanninga.

Vi fekk retta på dei verste utslaga, dersom vi tenkjer næringspolitisk, men det står ein del ting igjen som vi skulle ha gjort noko med. Men vi får ta eit steg om gongen. Det er ikkje lett å snu ein gamal hest som er på feil kurs. Det var vel kanskje ikkje heilt parlamentarisk, president, så eg skal ta det tilbake igjen.

Lat meg snakke litt om marin sektor, for det er eg oppteken av. Vi kan alle vere einige om at marin sektor er ei viktig næring som vil ha mykje å seie for det norske samfunnet i framtida, og kanskje særleg etter at oljealderen er over. Men det er eit stort men, og det men-et betyr at vi som politikarar er nøydd til å leggje forholda til rette for at denne næringa skal kunne bli den verdiskapingsnæringa som vi verkeleg trur og meiner – og det seier forskarane også – at det er mogleg å skape. Men då må vi ikkje hindre denne næringa i å vidareutvikle seg.

I Noreg har vi naturgitte forhold for havbruk – oppdrettsnæringa. Likevel klarer faktisk fleirtalet i det politiske miljøet å lage desse naturgitte forholda om til ein knappleiksressurs i Noreg, som kanskje har verdas lengste kyststrekning. Det betyr at vi legg hindringar på hindringar. Det er klart at det er det som mitt parti vart tufta på. Framleis slit denne næringa med store og sterke offentlege inngrep og skattar og avgifter som legg slike hindringar i vegen at vi ikkje klarer å vidareutvikle ho.

Det er klart at vi skal regulere. Spesielt på den kommersielle fiskeridelen er det visse ting vi skal regulere, m.a. ressursuttaket. Vi skal ha eit berekraftig uttak av ressursen slik at fiskeriressursen til kvar tid er der. Det skal vere stabilt, og vi skal kunne ha dette for all framtid. Vi i Framstegspartiet ønskjer ikkje at denne ressursen skal overbeskattast og forsvinne.

Vi har hatt ein debatt i haust om for store kvotar, om forhandlingar, om overfiske osv. Den debatten kan vi gløyme ganske snart dersom vi ikkje no, ikkje berre frå denne talarstolen, men òg i praktisk handling, tek på alvor auken i kval- og selbestanden, ikkje minst i selbestanden. Eg vil faktisk be statsråden om nøye å vurdere om han ikkje no bør leggje fram ei melding eller på ein eller annan måte kome tilbake til Stortinget med ein handlingsplan for korleis vi skal redde stumpane når det gjeld selfangstmiljøet i Noreg, for det er ikkje mange båtar som går i isen lenger. I år var det ingen frå Sunnmøre. Og ein skjønar at det kan ikkje bli mykje fangst når ikkje ein sunnmøring er i Nordishavet – for å vere litt spøkefull. Men dette er alvor. Eg synest òg at statsråden må tenkje gjennom korleis ein skal klare å byggje opp denne kompetansen, på kva måte ein igjen skal få selfangstskuter til å gå i isen, til å fange sel og hauste han, slik at bestanden ikkje overstig eit visst kvantum. Om vi ikkje gjer det, er det ingen kvotar å fordele om 10-15 år, fordi kvalen, selen og kanskje òg kongekrabben kjem til å ete dette opp. Alt det som vi skal fiske og tene pengar på, må dei ha som mat. Då er vi ille ute. Så eg ber statsråden om å take også det med seg i det nye året.

Åsa Elvik (SV): Eit raskt søk på Internett gir 667 treff med en kombinasjon av orda «Per-Kristian Foss» og «skattelette». Ein finn typiske sitat som «Foss vil ha skattelette», «Skattelette demper presset mot renten» og «Ny milliard i skattelette». Skattelette er blitt ei lett seljeleg løysing på dei fleste politiske utfordringane. Med mindre politikk skal dei politiske utfordringane løysast. Det er den nyliberale hovudtesen.

Men Regjeringa veit at internasjonale erfaringar viser at skatte- og avgiftsnivået ikkje er utslagsgivande for økonomisk vekst. Dei snakkar berre ikkje så høgt om det. I nasjonalbudsjettet står det diskret på side 18 at lågare skatt ikkje fører til raskare økonomisk utvikling. Tesen om at lågare skatt er lik god politikk, skulle ha vore reurdert for lenge sidan. Det er på tide å forkaste tesen no.

I media og i stortingsdebattane denne hausten har det verka som om den viktigaste politiske forskjellen går mellom dei som ønskjer eit stramt budsjett, og dei som vil ause ut oljepengar. Det er ikkje der den politiske forskjellen går. SVs alternative budsjett er like stramt som Regjeringas forslag. Vi brukar faktisk mindre pengar enn det Regjeringa og Framstegspartiet legg opp til, men vi har omprioritert med hard hand. Medan Regjeringas budsjett er stramt for offentleg sektor og peiser på det private forbruket, strammar SV inn det private forbruket og satsar på skule, ein målretta næringspolitikk og ei rettferdig fordeling. Vi har i tillegg valt å prioritere å setje kommunane i stand til å produsere velferd.

Denne Regjeringa har ansvaret for ei omlegging av den næringsretta forskingspolitikken til ei ordning basert på retningslaus skattelette framfor målretta tilskott. Det betyr i dag at forskning på Barbies bøyelege bein og lilla tyggis er like viktig som forskning på f.eks. nye marine artar. Faktisk er Barbie blitt endå viktigare enn f.eks. villaksen, fordi verken villaksen eller miljøet sjølv har noka omsetning å trekkje skattefordelen frå eiga forskning av på. Eg har til gode å forstå korleis dette kan føre til ei sunn og berekraftig utvikling av norsk økonomi.

Forskning er ein del av ein større heilskap som sørgjer for bedriftsutvikling. Dei tilsette sin kompetanse og investeringar i nye maskiner er også viktige kjelder til innovasjon, viser undersøkingar. Men Regjeringa, med næringsministeren i spissen, var dei siste som gjekk inn for ei betring av avskrivingsreglane for maskiner og utstyr. Eg får ikkje dette til å henge heilt i hop.

SV har i sitt stramme alternative budsjett funne rom for ei satsing på forskning og utvikling som er 600 mill. kr større enn det Regjeringa har foreslått. Vi har lagt inn over 200 mill. kr til diverse formål innafor marin forskning. Vi har styrkt SND med 550 mill. kr, universiteta med 300 mill. kr, og ulike tilskott med 300 mill. kr, for å nemne noko. Dette er ein sentral og vesentleg del av SVs strategi for verdiskaping i dette landet.

Det er dessverre ikkje fleirtal i denne salen for å halde ved lag løyvingane til Fiskerinæringens Kompetansesenter, Finko. Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet legg fram forslag om ei løyving på linje med Regjeringa sitt opphavlege forslag på 5 mill. kr, men dette får ikkje fleirtal. Statsråden har sagt nei.

Kva skjer no med Finko? Det verkar som om verken Høgre, Kristeleg Folkeparti eller Framstegspartiet har noko godt svar på dette. Dei har berre trekt seg ut, og så får Finko sjølv ordne opp. Desse partia har ikkje eingong teke seg bryet med å løyve dei nødvendige midlane til omstilling og eventuelt avvikling. Eg meiner dette er ein fullstendig uansvarleg måte å drive politikk på.

Politisk er dette meiningslaust. Fiskeridepartementet har sagt at dei ønskjer at staten skal trekkje seg ut av Finko, og at næringa skal overta finansieringsansvaret aleine. Å drive rekrutteringsarbeid og kompetanseheving i fiskerinnæringa er ikkje eit offentleg ansvar, meiner altså stortingsfleirtalet. Svaret frå næringa har vore at dei ikkje har evne til å finansiere Finko aleine. Det svaret er tydelegvis ikkje interessant.

Finko har dei siste sju åra løyvt midlar til eksterne prosjekt rundt omkring i landet for ca. 40 mill. kr. Desse midlane har til saman utløyst midlar frå andre finansieringskjelder på 172 mill. kr. Når ein veit det, ser ein at Finko er ein billig måte å drive rekrutteringsarbeid og kompetanseheving på.

Eg trur vi er veldig mange som no spør oss, reaksjonane tyder på det: Kva skjer no med Finko? Kven skal ta over Finkos arbeid som har vore gjort på det offentlege sine vegner? Har Regjeringa og Framstegspartiet tenkt på det? Det verkar dessverre ikkje slik, og eg synest det er veldig trist i ei tid der ein snakkar om auka satsing på verdiskaping.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Representanten Lodve Solholm kom i skade for å ty til det han antok presidenten så på som uparlamentarisk ordbruk, da han sa at Regjeringen fremstår som en gammel hest på feil kurs. Det er to feil i det utsagnet, i den grad det hadde vært tillatt å anvende det. Det ene er at det er en gammel hest. Det er feil. Det er en ung, sprek arbeidshest som ikke er på feil kurs, men som definitivt er på riktig kurs. Men jeg skjønner Lodve Solholms anliggende, som går på tempoet i den kursen som Regjeringen har staket opp.

Den debatten vi har i dag, gjelder tre forskjellige departementers budsjetter, men mye går i hverandre i forhold til hovedprioritering og hva som er profilen når det gjelder næringspolitikken. Når komiteens leder, representanten Akselsen, snakker om at statsråden har reist land og strand rundt for å bagatellisere situasjonen i norsk industri, må jeg si at det er en veldig feil beskrivelse. Så langt jeg kjenner til, har representanten Akselsen aldri hørt meg uttale meg om disse tingene. Han har muligens lest noen overskrifter i en del aviser, og som han selv vet, skriver disse mye rart. Det er nok å vise til at han i replikken med representanten Ryan la en relativt annen versjon til grunn for hva han hadde ment om EØS-avtalen, i forhold til det som representanten Jagland måtte gå ut og slokke av brann tidligere. Men jeg aksepterer at man har forskjellig beskrivelse av hverandres reisevirksomhet.

Det jeg i hvert fall har oppdaget på mine reiser, er at den alternative næringspolitikken som Arbeiderpartiet har servert, ikke er særlig etterspurt. Den er faktisk over-

hodet ikke etterspurt. Ja, det er faktisk slik at den nevnes aldri. I alle de innspillene som har kommet i etterkant av Regjeringens fremleggelse av budsjettet, har jeg faktisk ikke hørt noen som ønsker å bytte ut hele Regjeringens politikk på dette området med hele Arbeiderpartiets politikk på dette området. At det er noen som ønsker å plukke det beste i flere boder, er noe annet.

Jeg tror det er viktig å prøve, når en tegner dette bildet, enten en er statsråd, leder i komiteen eller hva en er, å gi et noenlunde nyansert bilde av det som er situasjonen. Det er ingen tvil om at verdensøkonomien, slik den fremstår i dag, også slår inn i norsk næringsliv. Det er ingen tvil om at det er en ikke ubetydelig virkende faktor også hos oss. I den grad vi nå antageligvis opplever en situasjon fremover hvor vi kan forvente en viss stigning i arbeidsledigheten, som vi for så vidt har annonsert at vi kan risikere å få, er det likevel en avskygning i forhold til en del andre land som det er naturlig å sammenligne seg med.

Jeg registrerer også at det egentlig er relativt bred oppslutning om de viktigste grepene i norsk næringspolitikk slik den føres og slik den fremstår, og ikke minst i forhold til det med å redusere skatter og avgifter. Jeg stikker ikke under stol at den budsjettavtalen vi gjorde med Fremskrittspartiet her i Stortinget, bidrog til at vi på næringspolitikken område var med på å sørge for at vi gjorde ytterligere noen omdreininger i positiv retning hva gjelder næringspolitikk. Det er i alle fall helt sikkert at også den usikkerheten som har vært i høst knyttet til hele budsjettbehandlingen, kanskje er noe av det mest negative. Nå er i hvert fall det brakt til ende.

En annen ting knyttet til det representanten Akselsen var inne på i denne replikken hva gjelder EØS-avtalen: Jeg vil si at en av de store utfordringene for norsk næringsliv fremover vil være markedsadgang, ikke minst knyttet til den utvidelsen som vi har i EU, men også mot andre markeder. Den nye situasjonen er at nå begynner land i Østen å inngå frihandelsavtaler. Det har de ikke gjort tidligere. Det vil norsk fiskeindustri merke – når Chile nå inngår avtale med Sør-Korea, og hvor norske eksportører har 10–20 pst. toll.

Så et par ord knyttet til sjøfolk, som det har vært snakket om. Representanten Hedstrøm har en relativt presis beskrivelse av det som har vært den politiske situasjonen på dette området. Arbeiderpartiets krokodilletårer vil jeg si damper bort før de når bunnen. Når jeg så representanten Hedstrøm og representanten Stoltenberg med livbøyene foran Stortinget her tidligere i høst, gikk tankene øyeblikkelig tilbake til de budsjettforslag som parlamentarisk leder i Arbeiderpartiet selv har fremmet om å avvikle nettopp disse ordningene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe Fossli (A): Jeg registrerer først at jeg ikke fikk svar på spørsmålet mitt, men det kan vel hende det var fordi statsråden ikke var til stede i salen da jeg stilte det.

Når det gjelder Arbeiderpartiets næringspolitikk, etterspørres ikke den av noen, sa statsråden. Det kommer vel an på hvor man er og hvem man lytter til. Det er i hvert fall min erfaring etter å ha reist litt rundt.

Regjeringen skriver i proposisjonen:

«I en krevende budsjettsituasjon har regjeringen valgt å prioritere de generelle rammebetingelsene for næringslivet, og å redusere den næringsspesifikke støtten.»

I finanustalen 3. oktober fulgte statsråd Per-Kristian Foss opp med følgende:

«I lys av den krevende budsjettsituasjonen vil Regjeringen prioritere næringslivets generelle rammebetingelser og redusere den næringsspesifikke støtten. Refusjonsordningen for sjøfolk og nettolønnsordningen for ansatte på fergereederier i utenriksfart foreslås derfor fjernet.»

Statsminister Kjell Magne Bondevik sa i finansdebatten:

«Når det gjelder de maritime næringer, har selvsagt Regjeringen intet mål om å avvikle dem – tvert om. Norge har så stolte tradisjoner på dette området og har også så gode forutsetninger for å drive maritime næringer at det er vårt ønske at de fortsatt skal kunne drives med konkurransevilkår som er mest mulig lik de vi konkurrerer med. Nå er det ikke slik at det finnes noen felles regler i EU på dette området. EU har åpnet for gjeninnføring av verftsstøtte og andre ordninger innenfor dette området, men EU har ikke vedtatt en felles politikk som går på tvers av alle land i EU. Vi fant det derfor riktig i budsjettavtalen med Fremskrittspartiet å endre opplegget noe på disse områdene.»

Med Regjeringens prinsipielle kursskifte skulle en tro at de er glade for bortfallet av verftsstøtten. Verftsstøtten ble som følge av EUs regelverk og EØS-avtalen avvirket fra 1. januar 2001. Men EU har igjen innført en begrenset støtteordning for å beskytte europeisk skipsbyggingsindustri mot det som kommisjonen mener er ulovlig koreansk støtte. Og overraskende nok: Alt tyder på at næringsministeren nå har gitt etter, og at Regjeringen nå vil følge opp verftsstøtten, på tross av at en ifølge EU bryter statsstøttereglene. Da kan en spørre seg hvorfor Regjeringen ikke også kan gjøre det når det gjelder maritim næring og norske sjømenn.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det var to ting representanten var inne på. Det ene var verftsstøtten, og det andre var knyttet til nettolønnsordningen. Beskrivelsen av hva vi skal gjøre på verftsstøtteområdet, er relativt korrekt gjengitt. Men spørsmålet var hvorfor vi ikke ville innføre ordninger for den norske sjømann tilsvarende det man har gjort i EU. Jeg har ikke klart for meg hvilken beveggrunn Arbeiderpartiet har for ikke å gjøre det – ikke minst etter den våren og sommeren man har hatt – for jeg kan ikke finne i budsjettforslaget til Arbeiderpartiet at Arbeiderpartiet har gjort dette. Man fikk det klare inntrykket da man så Stoltenberg med denne livbøyen foran seg, at Arbeiderpartiet hadde til hensikt å innføre nettolønnsordningen. Det kan jeg ikke se at man har valgt å

gjøre. Og begrunnelsen for at vi ikke hadde det med i budsjettforslaget, er akkurat det som finansministeren har sagt tidligere i Stortinget, og som vi for så vidt alle har sagt er årsaken: Vi fant ikke rom for, innenfor det budsjettet som vi laget, å prioritere en innføring av netto-lønnsordningen.

Jeg vil også ha sagt at når vi har gjort den avtalen vi har gjort med Fremskrittspartiet, betyr det at vi viderefører dette. Før eller siden bør det være en diskusjon om det. Hvis man ikke har en ordning som er generell, som gjelder hele flåten, så bør man kanskje også for fremtiden innenfor de begrensede midler man har, diskutere hvilke prioriteringer man gjør. Vi har jo gjort det før. Jeg synes det er ganske viktig at de midlene vi bruker på dette, bruker vi relativt treffsikkert. Men årsaken til at Regjeringen ikke hadde det med i sitt budsjettforslag, er nøyaktig den samme som årsaken til at arbeiderpartiregjeringer i tidligere år ikke har hatt det, herunder den regjering som komitelederen har deltatt i.

Øystein Hedstrøm (FrP): Det forholder seg slik at en del statsbedrifter ligger under næringskomiteens ansvarsområde i budsjettssammenheng. Det er tidligere gitt fullmakt fra Stortinget til Regjeringen om fullt utvalg eller nedvalg i fire virksomheter. Det er Arcus, Olivin, Moxi Trucks og SND Invest.

I mediene om dagen er det store oppslag nettopp på dette med nedvalg eller utvalg av de ca. 130 ikke børsnoterte selskapene i SND Invest at det er vanskelig å realisere de reelle verdiene i disse selskapene, og at man kan tape betydelige midler. Jeg kjenner jo vår næringsminister fra han satt i næringskomiteen, han var veldig opptatt av å ivareta samfunnets verdier, eller skattebetalernes penger, som han ofte sa. Jeg tar jo ikke for god fisk alt en leser i mediene, for jeg har lært meg at det ofte er tendensiøst og vridd. Derfor kunne det være greit for oss i komiteen å vite hvilket opplegg Næringsdepartementet har her. Vil man bruke tid på å realisere disse verdiene, slik at samfunnet kan få tilbake en god del av det som er de reelle verdiene, til å bruke på en fornuftig måte?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Næringsdepartementet har gitt fullmakt til fullt utvalg i Arcus, Olivin, SND Invest og Moxi, og alle disse bedriftene har vi til vurdering knyttet til salg. De fullmaktene har vi hatt relativt lenge. For Moxis del har vi jo solgt ut halvdel. Det er en opsjon som går ut om ikke veldig lenge, knyttet til Moxi. I de andre selskapene har vi også kontinuerlig i realiteten prosesser knyttet til salg. Det som er definitivt, er at vi selger ikke bedrifter som vi mener har en verdi på det dobbelte av det markedet f.eks. vil være villig til å gi. Så kan man si: Vel, da er ikke verdien større enn det markedet vil gi. Men da er det for en del av disse bedriftenes vedkommende slik at vi vurderer mulig oppside. Vi har ingen bråhast med noen av disse salgene. Men i det øyeblikket vi ser at den reelle verdien er mulig å ta ut der vi har fått fullmakt, blir det salg.

Når det gjelder SND Invest, kan jeg si at der har vi en helt konkret prosess på gang knyttet til utvalg av SND In-

vest. Jeg har også sett i media at noen har hatt antakelser om verdien av SND Invest. Man vet jo aldri hvorfor slike ting kommer i media, man skal ikke se bort fra at mulige kjøpere vil ha interesse av å prøve å skru verdien ned gjennom å sørge for at det kommer i media. Det er mange med mikrofonstativ som springer ut og inn av dette hus, og som er glad i å skrive. Det tror jeg kanskje også vil være tilfellet her. Men jeg har ikke til hensikt å selge SND Invest for noe i nærheten av det beløpet som var omtalt i media, som så vidt jeg husker, var 400 mill. kr. Det er likviditet i dette selskapet som antakeligvis er det dobbelte av det beløpet, og verdien vil nok være ganske annerledes. Men finner jeg en kjøper, så vil også selskapet bli solgt.

Presidenten: Neste replikk kommer fra Inge Ryan – Ryan. Presidenten har problemer med navnet, enda så trikelig som Ryan er!

Inge Ryan (SV): Jeg beklager at presidenten har problemer med navnet, men vi må vel venne oss til det etter hvert!

Jeg har tre spørsmål til statsråden. Spørsmål 1 er i forhold til Sør-Varanger. Vi ser at Sør-Varanger er en av de omstillingskommunene som faktisk ser ganske lovende ut. Det har skjedd mye positivt i Sør-Varanger de siste årene i forhold til å etablere nye arbeidsplasser og hindre en betydelig fraflytting. Men samtidig vet vi at de har et stykke igjen, og de har da basert sin virksomhet på at de skal få en del inntekter fra staten i denne omstillingsprosessen. Er den kraftige reduksjonen til Sør-Varanger i forståelse med Sør-Varanger-samfunnet, eller er det noe man har gjort kun for å saldere budsjettet?

Spørsmål 2: Er statsråden fornøyd med at vi nå har fått et distriktsfond for næringssvake områder, fornøyd i den forstand at Regjeringa ser det som en viktig oppgave at man også skal gjøre et krafttak i næringssvake områder, slik at de har muligheter til å komme seg opp av en bølgedal som kan føre til at disse samfunnene blir avfolket i løpet av relativt kort tid?

Spørsmål 3 er følgende: Representanten Kristiansen sa at det var et meget godt budsjett Regjeringa hadde lagt fram for næringslivet, men da Fremskrittspartiet kom inn, ble det betydelig bedre. Betyr det at Regjeringa ved neste budsjettbehandling vil ha en enda større dose av Fremskrittspartiets medisin inn i budsjettet, slik at budsjettet blir enda bedre?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Representanten Ryan hadde tre spørsmål. Det ene gjaldt Sør-Varanger og omstilling. Som representanten sa, skjer det mye positivt i Sør-Varanger. Det er jo nesten litt komisk å si at etter at staten sluttet med næringsvirksomhet i Sør-Varanger, har jo alt gått så meget bedre der oppe. Men så vidt jeg husker, er det ca. 4,5 milliarder kr som var investert i forkant i dette området. Det er laget en omstillingspakke for Sør-Varanger, og Regjeringen har i den avtalen som vi har gjort med Fremskrittspartiet, redusert neste års overfø-

ring til Sør-Varanger. Det er et ensidig grep fra Regjerings side.

Spørsmål 2 var om distriktsfond og næringsssvake områder. Jeg er veldig glad for at SV og representanten Ryan i forbindelse med etablering av et mulig distriktsfond har vært opptatt av at man skal satse på lønnsomme bedrifter i distriktene og for så vidt i næringsssvake områder. Det er ingen tvil om at vi i en del områder i landet har behov for virkemidler. Derfor bruker vi betydelige midler over Næringsdepartementets budsjett, for så vidt, men ikke minst over Kommunal- og regionaldepartementets budsjett. Dette fondet er tenkt å skulle anvendes til ytterligere å styrke dette.

Representanten refererte også til utsagnet fra representanten Kristiansen om at dette meget gode budsjettet var blitt enda bedre etter at det var blitt forhandlet med Fremskrittspartiet. Vel, det er jo for så vidt bare å regne, så ser man at den budsjettavtalen som ble gjort med Fremskrittspartiet, styrket en del av de punktene som gikk på Næringsdepartementets og næringslivets områder. Jeg oppfattet at det først og fremst var det representanten Kristiansen uttalte seg om, og det må en bare erkjenne – og for den saks skyld gi ros til Fremskrittspartiet for.

Marit Arnstad (Sp): Jeg syntes jeg hørte næringsministeren si at usikkerheten omkring budsjettet i høst var et av de forhold som har virket negativt inn på næringspolitikken. Da har jeg lyst til å minne om at det er en mindretallsregjeringens ansvar å få vedtatt et budsjett i Stortinget. Det er ikke opposisjonens ansvar å få vedtatt et budsjett. Det ville ha vært en helt ny parlamentarisk praksis. Så dersom statsråden mener at det er en usikkerhet som har virket negativt, er det i tilfelle et ansvar som Regjeringen er nødt til å ta på seg.

Jeg vil stille et par spørsmål. Det ene er: Det gjentas flere ganger i innlegget til næringsministeren at Regjeringen «fant ikke rom for» i dette budsjettet – fant ikke økonomisk rom for. Men ser ikke statsråden at det at man ikke kan finne «rom for», kan bety at man faktisk vraker det langsiktige og den stabiliteten som næringslivet trenger, til fordel for en mer kortsiktig budsjettpolitikk? Jeg tenker da på rammevilkårene for sjøfolkene og på kuttet på reiselivsnæringen, der man har en vedtatt strategi, og på forholdet til SND.

Det andre jeg vil spørre om: Høyre er jo opptatt av at man skal bruke skattelette til å stimulere næringslivet. Hvorfor er det så umulig å gå inn for skattelette i form av redusert skatt på næringsformue eller redusert skatt på arveavgift knyttet til næringsformue? Hvorfor må skatteletten strøs utover toppskatten, som bare bidrar til å øke det private forbruket? Hvorfor er det ikke mulig å rette Høyres skattelette inn mot helt konkrete ting som er til fordel for private eiere i næringslivet og for næringslivets direkte vilkår?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg erkjenner fullt ut at det er Regjeringens og regjeringspartienes ansvar å skaffe et budsjett. Men det ville etter mitt skjønn være for

ensidig å si at det utelukkende er regjeringspartienes, og for den saks skyld Regjeringens ansvar og arbeid å skaffe landet et budsjett. Til syvende og sist må det et flertall i nasjonalforsamlingen til for å gjøre dette. Når jeg sa dette som går på usikkerhet generelt i høst, er det knyttet til det faktum at det er en mindretallsregjering; usikkerhet knyttet til om man får et budsjett, er i seg selv i hvert fall ikke et gode i det totale bildet. Derom kan det ikke være noen tvil.

Representanten Arnstad sa at det var sagt opp til flere ganger at man «fant ikke rom for». Jeg erkjenner fullt ut at det er flere områder i budsjettet hvor man isolert sett kunne ha ønsket andre tall. Men i forhold til en overordnet målsetting om å ha en totalitet som henger sammen, fikk man ikke plass til det. Da var det igjen dette med sjøfolk og liksom mangel på stabilitet på det området som var brukt som eksempel. Og hvorfor hadde man kuttet det? Det er vel av akkurat samme grunn, antakeligvis, som den regjeringen Arnstad selv var medlem av, hadde.

Når det gjelder skattelette knyttet mot spesifikke, f.eks. private eiere – det er snakk om arbeidende kapital, det er snakk om arveavgift, osv. – er det vel slik at vi i budsjettet delvis og i den avtalen vi har gjort med Fremskrittspartiet, har kommet et visst stykke på vei. Denne regjeringen har imidlertid en ambisjon om ytterligere 12 milliarder kr i skatte- og avgiftslette i denne stortingsperioden. Og det er ingen tvil om at skatt på eierskap vil være et vesentlig element etter at Skauge-utvalget har avgitt sin innstilling. Det vil være med i neste års vurdering.

Olav Akselsen (A): Statsråden bekrefta det som fleire representantar frå regjeringspartia tidlegare har gjort, ved å seia at budsjettet blei betre med ein avtale med Framstegspartiet. Då må ein ha lov til å undra seg over kvifor i all verda det skulle ta så lang tid. Det må vera fordi regjeringspartia ikkje ville ha denne forbetringa.

Det har i denne debatten vore ein god del fokusering på sjøfolk og deira vilkår. Det føler eg er nokså rimeleg, ut frå den situasjonen som har oppstått i løpet av det siste året. Det er altså slik at det er ein vesentleg forskjell mellom Arbeidarpartiet og regjeringspartia på dette området, og den vesentlege forskjellen er at Arbeidarpartiet faktisk ikkje gjekk til val på å forbetra desse ordningane, i motsetnad til regjeringspartia, som hadde heilt klare, konkrete lovnader, og som bekrefta det i brev til næringsorganisasjonar innanfor denne næringa.

Så er det slik at i den perioden som har gått sidan Arbeidarpartiet foreslo å gjera endringar på dette i negativ retning, har naboane våre gjort forbetringar, og EU har gjort vedtak. Derfor er faktisk situasjonen annleis i dag enn han var for berre to år sidan på dette området. Og det er ikkje slik at Arbeidarpartiet har låst seg til ein konkret eller spesifikk modell. Det einaste me har sagt, er at me vil vera til disposisjon, slik at Høyre og dei andre regjeringspartia kan få moglegheit til å gjennomføra sine lovnader, og at eit slikt vedtak skal føra stabilitet med seg, slik at ein kan sleppa å vera redd for eventuelle regjeringsskifte og den typen ting.

Så er det òg slik at eg synest at dette med å kunna gå frå slike lovnader bør ha ein viss konsekvens.

Arbeidsministeren har vore ute og sagt at ein ikkje bør gjera noko særleg for å redde industriarbeidsplassane i Noreg – dei tilhøyzer, så vidt eg skjønar, historia. Eg meiner dette er altfor passivt. Me har den beste og den reinaste prosessindustrien i verda, og å flytta han til Kina har ingenting for seg. Men eg kunne tenkja meg å be næringsministeren bekrefte om han er einig med arbeidsministeren eller ikkje på dette området.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Vi kommer sikkert til å fortsette i både måneder og år og snakke om forskjellene mellom regjeringspartienes og Arbeiderpartiets holdning når det gjelder refusjonsordningene. Den vesentlige forskjellen, slik jeg kan se det, er – det skal innrømmes – posisjonene man har hatt i opposisjon og i posisjon. Det gjelder for så vidt for begge parter. Så i den grad en skal sette sluttresultatet, tror jeg at jeg vil sette 0-0 på det.

Når det gjelder det andre spørsmålet som Akselsen tar opp – som etter mitt skjønn er langt mer matnyttig – knyttet til industriarbeidsplasser, knyttet til prosessindustrien og for den saks skyld industri i sin alminnelighet, er det ingen tvil om at industriarbeidsplassene er et meget viktig element og faktisk et grunnlag for mye av distriktsbosettingen i dette landet. Og jeg tør ikke engang tenke tanken på en situasjon der vi liksom skulle sitte stille og se på at norsk konkurranseutsatt næringsliv totalt sett skulle forsvinne.

Når det gjelder prosessindustrien spesielt, har representanten Akselsen selvfølgelig helt rett i at vi antakeligvis har verdens mest miljøvennlige produksjon av metaller. Få bruker færre kilowattimer på å produsere en kilo metall enn det vi gjør. Og vi har noen utfordringer på dette området som er helt grunnleggende hva gjelder rammevilkår. Nå skal jeg ikke ta mantraet knyttet til rente, knyttet til kronekurs osv., men elavgift er et stikkord i så måte. Og Akselsen nevnte i sitt tidligere innlegg at det var en fare for at en måtte innføre elavgift også på prosessindustrien, med de konsekvensene det har. Det er helt definitivt at det vil ha konsekvenser. Men det er jo et alternativ til det å innføre det for alle; det er å fjerne det for alle – for bare å nevne ett – som for min del fremstår som mer nærliggende for å redde norsk industri.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Bendiks H. Arnesen (A): Årets budsjett er ikke et budsjett som er tilpasset den vanskelige situasjonen som landets arbeidsplasser er inne i nå. Jeg tror ikke problemet er at det brukes for lite penger, men at de pengene som brukes, blir disponert feil. Stramheten i budsjettet er viktig, men vi løser ingen problemer ved å øke kjøpekraften for de rikeste gjennom store skattelettelser, tvert imot.

Det vi nå trenger, er en innsats for å redde norsk industri og for å hjelpe dem som vil etablere virksomhet, til å komme i gang. Til dette trenger vi et sterkt SND, vi trenger kommunale næringsfond, vi trenger en stor innsats for kompetanseheving i alle næringer.

I stedet snakker denne regjeringen stadig mer om næringsnøytralitet og mindre om å sette inn nødvendige tiltak for å redde norske arbeidsplasser. Når Regjeringen i tillegg inngår et nært samarbeid med Fremskrittspartiet, så blir ikke situasjonen bedre.

Jeg vil sette søkelyset på noen områder som klart viser hvor feilslått en slik politikk er.

Fiskeri og havbruk er jo av alle framstilt som en stor framtidsnæring, og forventningene er også store. Fiskerinæringen sammenlignes med oljenæringen og skal bli den store arvtakeren når oljen må fases ut som næring. Dette er et godt framtidsperspektiv, som vi er enige om. I en slik situasjon er det ufattelig for meg at Kristelig Folkeparti, Venstre og Høyre i sin budsjettavtale med Fremskrittspartiet vil kutte ut all offentlig deltakelse i Fiskerinæringens Kompetansesenter, Finko. Her startet Regjeringen sine kutt i budsjettet for 2002 og fulgte opp i forslaget for 2003 med å kutte ned til 5 mill. kr, og i avtalen med Fremskrittspartiet ble dette nullet helt ut. Ut fra avisoppslag i ettertid kan fiskeriministeren tolkes slik at det ikke var noe offer å stryke dette i forhandlingene med Fremskrittspartiet. Fiskeriministeren uttaler at han ser på rekruttering og kompetanseutvikling i fiskerinæringen som næringens eget ansvar. Fiskeriministeren har fokusert på at det nå er brukt nok skattepenger på dette formålet siden starten i 1991.

Mitt spørsmål blir da: Betyr det ikke noe for statsråden at denne innsatsen har bidratt til at 3 300 arbeidere i fiskerinæringen har fått sine fagbrev – den samme utdanningen som de unge nå tar over en fireårsperiode? I tillegg har mange fiskere gjennom dette fått sin skipperutdanning, mange ungdommer har fått jobbe utenlands for å skaffe seg kompetanse, og mange lærere har fått lærdom om fiskerinæringen gjennom materiell og praksis. Et prioritert arbeid for Finko har vært entreprenørskap og samarbeid med næringslivet. Betyr ikke slike ting noe for denne regjeringen?

Fra Arbeiderpartiets side har vi prioritert Finko i våre budsjetter, fordi vi tror at rekruttering og kompetanseheving er noe av det viktigste staten kan bidra til overfor fiskeri- og havbruksnæringen, og fordi vi kan se at denne offentlige innsatsen utløser betydelige summer og innsats fra næringen selv. Vi mener at dette er en god offentlig investering.

Vi kunne i etterkant av budsjettavtalen se i avisene at stortingsrepresentanter fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet sa at dette hadde gått vel fort, og at de var villige til å se på saken om Finko igjen. Men til tross for invitt fra Arbeiderpartiet og forslag fra oss som lå innenfor avtalens budsjettammer, ble det blankt avvist å bevilge penger til Finko. Jeg synes ikke at regjeringspartienes og Fremskrittspartiets holdning i slike saker er med på å spre optimisme for utøverne i fiskeri- og havbruksnærin-

gen. Dette dreier seg ikke om store summer i budsjettet. Det dreier seg om vilje.

La meg også ta for meg en annen distriktsnæring – skogen. Med et eneste grep avviker Regjeringen ordningen med tilskudd til skogkultur og ordningen med tilskudd til transport av tømmer. For første gang på ca. hundre år skal ikke staten bidra til skogreising i dette landet. Dette forslaget fra Regjeringen kom veldig overraskende på alle i næringen og på oss andre. Hvem skulle tro at Regjeringen ville kutte ut en ordning som har bidratt så godt til verdiskaping i Distrikts-Norge?

Norges Skogeierforbund sier at regjeringspartiene og Fremskrittspartiets utvikling av tilskuddsordningen for skogkultur og transport særlig vil ramme skogbruket på Vestlandet, i Midt-Norge og i Nord-Norge. De sier også at kun et fåtall virkelig store skogeiere på Østlandet vil komme rimelig greit ut av dette. Er det dette som er disse partienes og denne regjeringens politikk? Er det på denne måten man tar hele landet i bruk og stimulerer til verdiskaping i alle deler av landet?

Fra mitt eget fylke, Troms, er beskjeden entydig: Dette betyr nedleggelse av planteskoler, redusert produksjon, mindre stell av ungskog, mindre sommerarbeid for skoleungdom, reduserte inntekter for enkeltbruk osv. Alle snakker så mye om at landbruket må få flere bein å stå på for å klare seg i konkurransen, men nå kappes beina unna dem som har skogen som tillegg.

Da Stortinget i 1999 behandlet St.meld. nr. 17 for 1998-99, den såkalte skogmeldingen, var det et bredt flertall her i Stortinget som sa at det var nødvendig med et relativt høyt og stabilt tilskuddsnivå. Det som nå har skjedd, står derfor i skarp kontrast til det stortingsflertallet sa for bare tre år siden. Dette skaper ikke akkurat forutsigbarhet for denne næringen.

Når det så gjelder norsk skipsfart, er det utrolig hvor raskt meningene kan skifte hos regjeringspartiene. I opposisjon kritiserte regjeringspartiene Arbeiderpartiet for å gjøre altfor lite for norsk skipsfart, uansett hva som ble gjort, og organisasjonene fikk skriftlig bekreftelse på hva som ville bli gjort dersom Høyre kom i posisjon. Derfor var det nok et sjokk for alle at Regjeringen i sitt budsjett-dokument foreslo å kutte alle ordninger som de før mente måtte bli mye bedre. Selv en invitasjon fra Arbeiderpartiet om et bredt forlik for å redde norsk skipsfart ble møtt med en kald skulder fra næringsministeren. Det er jo ikke ofte at opposisjonen inviterer en regjering til et forlik som kan innfri regjeringspartienes egne valgløfter. Det er utrolig at en slik invitt ikke blir tatt imot på en konstruktiv måte.

Arbeiderpartiet har nå et forslag liggende til behandling i Stortinget som har som mål å redde norsk skipsfart. Jeg håper at dette blir positivt behandlet og møtt med en mer positiv holdning fra regjeringspartiene enn den vi har sett hittil. Spørsmålet er om Fremskrittspartiet kan påvirke sine samarbeidspartnere i denne saken, eller om det er Fremskrittspartiet som må bøye av for regjeringspartiene.

Arbeiderpartiet er opptatt av å finne løsninger som kan skape et bredt flertall, og som kan legge på plass til-

tak som gir forutsigbarhet og konkurranseforhold som sikrer at Norge fortsatt kan være en solid skipsfartsnasjon, med arbeidsplasser for norske sjøfolk. Det er det denne saken dreier seg om.

Jeg har her vært inne på noen områder som viser at det fortsatt er nødvendig med politisk styring for å sikre norske arbeidsplasser, og for å skape den kompetansen som det er behov for. Markedskreftene kan ikke styre alt. Derfor må det tas politiske grep og utøves politisk innsats.

Det er mange yrkesutøvere som hittil har følt sin arbeidsplass trygg, men som på bakgrunn av budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er kommet i en langt mer utrygg situasjon.

Statsråd Lars Sponheim: Regjeringen har lagt fram et budsjett for fornying og omstilling av norsk landbruk. Vårt hovedperspektiv er den enkelte bonde og matprodusent som selvstendig næringsutøver. Skal vi lykkes i å ha et landbruk over hele landet i tiden som kommer, er dette et nødvendig fokus fra myndighetenes side. Vi må opprettholde tilliten til norsk mat og samtidig bli bedre til å utnytte de mulighetene som ligger i markedet. Bare slik kan vi legge rammer for økt lønnsomhet og grunnlag for optimisme og ny giv i landbruket.

Omlegging av skogpolitikken, endringer i jordbrukspolitikken og etablering av et felles mattilsyn for landbasert og sjøbasert matproduksjon er viktige skritt i en større fornying av landbrukspolitikken.

Jeg konstaterer at det er bred enighet om mat- og landbrukspolitikken, slik det kommer til uttrykk gjennom komiteens innstilling. Det er positivt at komiteen støtter Regjeringens arbeid for å sikre handlingsrommet for en fortsatt aktiv landbrukspolitikk gjennom å påvirke prosessene og forhandlingene i WTO, avtaler med EU og annet internasjonalt arbeid.

Rammene for skognæringen har endret seg de siste årene og ført med seg fallende lønnsomhet. Skog og utmark er verdifulle ressurser som kan gi gode bidrag til verdiskaping og miljø, dersom de blir forvaltet på en riktig måte. Regjeringen mener det er en stor utfordring å få til en bedre utnyttelse av skogressursene og vil derfor stimulere til nyskaping, produktutvikling og bedre markedstilpasning.

Regjeringen legger opp til en omlegging av skogpolitikken som gjør at de økonomiske rammevilkårene for skogsektoren skal bli stabile, men samtidig enklere og mer robuste. Ordningen med skogavgift er sentral for å stimulere investeringer i skogbruket, og jeg har merket meg at det er bred enighet om forslaget om å øke skattefordelsatsen for investeringer med skogavgift. Regjeringen foreslår også en kraftig økning i satsingen på verdiskapingsprogrammet for bruk og foredling av trevirke. Regjeringen har samtidig lagt opp til at ordningene med statstilskudd til skogkultur og transport avvikes. Jeg merker meg imidlertid at komiteen ønsker å opprettholde transportstøtteordningen i Nord-Norge og vil følge dette opp.

Regjeringen gir med omleggingen av skogpolitikken den enkelte skogeier et større ansvar for å bygge opp ny

skog og finne den optimale tilpasningen på sin eiendom. På sikt vil omleggingen føre til økte investeringer og bedre lønnsomhet i næringen.

Sammen med satsingen på barskogvern og bioenergi bidrar omleggingen av skogpolitikken også til å styrke miljødimensjonen i skogbruket.

Regjeringen legger vekt på at yrkesutøverne innen landbruket er selvstendig næringsdrivende. Vi vil derfor ta større hensyn til bruk der jordbruksproduksjonen utgjør et viktig bidrag til inntekten. I tillegg er det behov for å gjennomføre strukturelle tilpasninger som øker handlingsrommet for den enkelte. Regjeringen legger derfor opp til en jordbrukspolitikk med færre reguleringer, enklere regelverk, stimulering av næringsutvikling, økt verdiskaping og en mer markedsrettet produksjon.

Jeg er glad for den støtte opprettelsen av mattilsynet har i komiteen. Det er en hovedoppgave for Regjeringen å sikre borgerne trygge matvarer av god kvalitet. Det har ikke minst de siste ukers avsløring av tilstanden i enkelte av våre dagligvarebutikker vist. Etablering av et felles mattilsyn for landbasert og sjøbasert matproduksjon er en stor og gjennomgripende reform, og et viktig og avgjørende steg for å nå dette målet.

For å nå målsettingen om et bærekraftig landbruk må landbrukspolitikken ha et helhetlig perspektiv der miljøhensyn er integrert i alle deler av politikken. Et sentralt område er bærekraftig forvaltning av naturressursene. Regjeringen ønsker å prioritere arbeidet med overvåking av biologisk mangfold og bevaring av genetiske ressurser.

Regjeringen legger vekt på å utnytte skogsektorens muligheter for å løse viktige miljøoppgaver. Økt vern av skog vil bli et viktig element i den samlede forvaltning av skogressursene. Dessuten kan landbruket som produsent, bruker og leverandør av bioenergi bidra til økt bruk av ny fornybar energi. Her ligger et modent marked klart for de næringsutøvere som ønsker å satse.

Jeg er glad for at komiteen støtter det viktige arbeidet med å få tilpasset antall rein i forhold til beitegrunnet. Sammen med et bærekraftig reintall skal det satses på å øke verdiskapingen fra reindriften. Både tradisjonell videreforedling og utnyttelse av biprodukter og andre nisjenæringer må videreutvikles.

Regjeringen ønsker å styrke forskningen og øker innsatsen innenfor innsatsområdene i handlingsplanen for landbruksforskningen, med særlig vekt på forskning innen trygg mat, klima og energi.

Det er en viktig oppgave for meg som landbruksminister å sikre borgerne trygge matvarer av god kvalitet. Debatten om mat – og dermed om landbrukspolitikken, både nasjonalt og internasjonalt – bærer mer og mer preg av en verdidebatt. Forbrukerne viser også en økende interesse for hvordan maten blir produsert, foredlet og omsatt. Disse hensyn må ligge til grunn når politikken blir formet, og forbrukerne må få mulighet til å være med på å utforme denne politikken til vårt felles beste.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A): Stortinget vil i kveld vedta et budsjett som bl.a. innebærer at staten for første gang på ca. hundre år ikke skal bidra til skogreising, som jeg sa i innlegget mitt.

Reaksjonene på dette har vært svært sterke rundt om i landet, noe jeg godt forstår når vi vet hvilken verdiskaping skogen har gitt i alle år. I tillegg har den betydd mye for sysselsettingen, og den har vært et supplement til eksisterende gårdsdrift. Norges Skogeierforbund sier at kun et fåtall virkelig store skogeiere på Østlandet vil komme greit ut av dette, og at for skogeiere på Vestlandet, i Midt-Norge og i Nord-Norge vil dette budsjettet fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ramme hardt. Skogeierforbundet sier at dette ikke er et godt budsjett for næringen.

Jeg har registrert at landbruksministeren har tatt til orde for at de øvrige ordningene for skogbruket er så gode at kuttene ikke betyr noe i denne sammenheng. Statsråden har vel også uttalt at problemet er bare at man ikke har forstått hva det går ut på.

Har Skogeierforbundet og alle andre misforstått situasjonen for skogbruket, eller er dette budsjettet et budsjett for sentralisering? Ønsker Regjeringen at man skal sentralisere skogaktiviteten til østlandsområdet? Er det dette som er de «små skritt» som representanten Ivar Kristiansen var inne på i sitt innlegg tidligere i dag? Betyr ikke det som ble sagt i skogmeldingen, St.meld. nr. 17 for 1998-1999, noe for landbruksminister Sponheim i dag? Han var jo med i regjeringen den gangen også.

Statsråd Lars Sponheim: Den utviklingen som har vært i skogbruket i de siste 20 årene, er en sterk sentralisering, og at lønnsomheten tas ut av skogbruket. Det er omtrent samme nominelle pris i regnskapene for skogbruket i 2001, som det var for 20 år siden. Det betyr at lønnsomheten stort sett er igjen i de sentrale og gode skogområdene. Det er en konsekvens av det som har vært utviklingen og de siste års politikk. Fokus må nå være på å få lønnsomhet igjen i skogbruket på en slik måte at det blir mer lønnsomt å hogge også utenfor det vi kan kalle «indrefilet»-områdene i skogen, som svært ofte er i ganske sentrale østlandsområder.

Så til historien. La meg først si at det er tre kilder til statlige bidrag til skogkultur: Det er de direkte bevilgningene over statsbudsjettet utenfor jordbruksavtalen, som her foreslås fjernet, så er det det staten bidrar med til skogavgiftsordningen gjennom skattefordelen, som styrkes betydelig, og så er det skogkulturbevilgninger innenfor jordbruksavtalen, som i sum er på knappe 160 mill. kr, og som, slik representanten Gjedrem gav uttrykk for, også omfatter mer enn skogkultur.

Norge hadde omfattende skogreisingsplaner i forrige århundre, og Stortinget vedtok dem på 1950- og 1960-tallet. De er veldig nær å være oppfylt, når vi også tar i betraktning at hele miljødebatten om skogbruk og planting i kystområdene har kommet opp etter at disse planene var vedtatt. Av de samlede planene på litt over 5 millioner dekar skog er 3,6 millioner plantet ut. For Midt-Norge og Trøndelag er skogreisingsplanene fullt gjen-

nomført, fordi de nye arealene, som det før ikke var skog på, skulle tas i bruk. For Nord-Norge er de omtrent gjenomført. På Vestlandet står det en del igjen, men der er også miljødebatten størst når det gjelder å ta i bruk åpent kystlandskap til granplanter. Det er for disse områdene at denne politikken har konsekvenser. Det er slutt med skogreising på arealer som ikke har gran fra før. Der hvor man hogger, vil det gjennom skogavgiftsordningen være god økonomi til å plante igjen. Den ble styrket betydelig i dette budsjettet.

Oystein Hedstrøm (FrP): Jeg husker da vår landbruksminister var næringsminister i Bondevik I-regjeringen. Da var han veldig opptatt av å gjøre noe med rammebetingelsene, særlig for små og mellomstore bedrifter, og man etablerte et program for et enklere Norge. Jeg lyttet også med interesse til hans innlegg for vel en uke siden i finansdebatten, der han var inne på noe av det samme, nemlig modernisering av offentlig sektor, og, som han også nevnte i dag, regelverksendringer og forenklinger.

Offentlig sektor i Norge ansetter snart hvert tredje menneske. Mange av dem gjør en veldig god jobb, men det er i antall over det dobbelte av det man har i offentlig sektor ut fra et gjennomsnitt i EU. Regjeringen har den oppfatning at vi mangler arbeidskraft i Norge på en del områder. Det burde da være fint om man i denne moderniseringsprosessen kunne kanalisere en del til de områdene innenfor privat sektor der man mangler arbeidskraft.

Når vi ser på landbruksområdet, har vi et gjennomregulert system med mange lover fra mellomkrigstiden, i hvert fall 50, 60 og 70 år gamle, tilpasset en helt annen tid. Vi har et landbruksoppgjør som omfatter over 100 forskjellige ordninger og ca. 4 000 mennesker, hvis vi tar med dem innenfor landbrukskontorene som forvalter disse støtteordningene. Dette måtte være midt i blinken for den reformen som Regjeringen nå jobber med. Hva gjør man for å forenkle dette? Dette blir en ekstra utgift som bondene må bære på ryggen. Har man noen tempoplan for å kunne få til effektivisering, rasjonalisering og et mindre byråkrati innenfor denne delen av landbrukssektoren?

Statsråd Lars Sponheim: Representanten Hedstrøm har, både i denne replikken og i tidligere innlegg fra denne talerstolen, pekt på det han oppfatter som for små forandringer innenfor landbruksområdet. Ja, mon det. Jeg opplever forandringene som store og at de skjer i en fart som det etter mitt skjønn ikke er forsvarlig å øke.

Ta landbruksoverføringene: De var på 1980-tallet på 6,8 pst. av statsbudsjettet. I dag er de på godt og vel 2 pst. Det har skjedd store forandringer. I løpet av de siste 12–14 årene har landbruksoverføringene over statsbudsjettet vært på knappe 12 milliarder kr. Det har omtrent vært det nominelle beløpet hele tiden, og dermed har det falt omtrent med inflasjonen.

For disse pengene har vi klart å beholde et velstelt land, alt arealet er i bruk, man kan reise rundt overalt i Norge og se velstelte bygninger på norske gardsbruk og

se et kulturlandskap som er stelt. Jeg vet ikke om jeg fra denne talerstolen kan tillate meg å anmode representanten Hedstrøm om å reise turer til Sverige, men om turene går lenger enn til Strömstad, litt rundt i utkantstrøk i Sverige, så vil han ikke finne det samme velstelte landskapet, at alt areal er i bruk, og kanskje heller ikke så velstelte bygninger. Det har vi fått, og det kaller vi også å produsere kollektive goder, som det norske folk heldigvis stiller ganske kollektivt opp for at vi fortsatt skal gjøre via statsbudsjettet.

Men det betyr ikke at alt må være som det har vært. Det må skje forandringer. Professor Almås har sagt at en må forandre for at ikke alt skal bli forandret. Det synes jeg er ganske gode ord for å forklare det som nå skjer i landbruket, nemlig at vi har behov for å rasjonalisere noe av volumproduksjonen, men at vi må få nye næringer inn som kan være med i en voksende økonomi og ta ut en voksende pris – produktområder med en annen priselastisitet, for å bruke økonomiord. Det tror jeg kan bringe med seg veldig mange nye, spennende næringer rundt omkring på norske gardsbruk, og det vil gi et mer robust landbruk framover. Det er å styre i stort, men kanskje å slippe litt mer løs i smått. Der skiller nok kanskje Fremskrittspartiet og regjeringspartiene lag i landbrukspolitikken.

Inge Ryan (SV): Som stortingsrepresentanter har vi fått en rekke henvendelser fra skognæringa, og den er ganske entydig negativ i forhold til omlegginga. Jeg sitter bl.a. med Namdals-Avisa fra 29. november, der skog-eier Wengstad blir intervjuet:

- «Er det snakk om en rasering av skogbruket?
- Rasering er et knallhardt ord, men det er ikke langt unna, svarer han.
- Det som skjer, knekker i alle fall optimismen, sier Kjell Arne Wengstad.»

Den type tilbakemeldinger har flere av oss fått fra skogbruket, og da er mitt spørsmål til statsråden: Er det de som jobber i skogbruket til daglig, som tar så grundig feil, eller kan det tenkes at denne omlegginga kanskje har skjedd litt raskt, uten at en har tenkt over alle konsekvensene?

Så har jeg et spørsmål til, og det er i forhold til bioenergi. Statsråden snakket positivt om bioenergi, og det er vi i SV veldig glade for. Vi mener at vi i disse tider med mangel på energi kan gremmes over at vi ikke har større bioenergiproduksjon for å få varmet opp diverse hus m.m. Vi vet jo at det er et problem å få lønnsomhet i bioenergien – ja, i dag, med dagens strømpriser er det lønnsomt, men med normale strømpriser er det veldig problematisk å få lønnsomhet i det, fordi det bl.a. er svært arbeidsintensivt. Men hvis vi derimot hadde fått en storstilt satsing på bioenergi i Norge, hadde det medført veldig mange distriktsarbeidsplasser, og det hadde bidratt til mye ny energi. Ser statsråden for seg at Regjeringa kan gjøre noen grep som kan medvirke til at man får et avgiftssystem eller andre ordninger som gjør at bioenergi kan konkurrere med annen type energi framover?

Statsråd Lars Sponheim: Ja, jeg vil faktisk tillate meg å gå så langt som å si at her tar skognæringen feil. Den har stort sett slåss mot nye grep, nye måter å se ting på bestandig. Da min tidligere kollega, statsråd Gjønnnes i Bondevik I-regjeringen, lanserte verdiskapingsprogrammet, så hadde ikke skognæringen spesielt sans for det. Det var faktisk initiert av politikken, som sa at de ikke lenger bare kan levere to "fire" fra sagbrukene, eller enkle produkter til lav pris, eller fokusere på å male trestokken opp til fiber for å lage papir. Vi må lete etter produktområder. Vi må lære opp arkitektene til å bygge spennende bygg, slik som vi nå opplever at de begynner å få forståelse for gjennom den satsing som myndighetene har gjort gjennom verdiskapingsprogrammet. Nå kan vi bygge til og med parkeringshus i tremateriale. Og vi bør utvikle nye produktområder innenfor treområdet. Det er det som kan bringe bedre økonomi tilbake til den enkelte skogeier, som gjør at det kan bli interessant å framby kvalitetsskogvirke til et modent marked, og ikke den gammeldagse volumtenkningen. Skogbruket har jammen tenkt aksjer i Norske Skog og hvordan male opp trestokken til papirfiber altfor lenge. Nå må vi tenke nye, moderne produkter som folk er villige til å betale for. Det er det vi gjør med denne satsingen. Det er det vi gjør med verdiskapingsprogrammet.

Samtidig tar vi de nødvendige miljøhensyn, slik miljøbevegelsen har bedt om, nemlig ved ikke ta i bruk nytt åpent landskap langs hele Kyst-Norge til å plante gran. Vi har gran nok, og granarealer nok. Vi har aldri hatt mer stående biomasse i norske skoger enn nå, og bioenergi, tror jeg, blir det nye store volumområdet i norsk skogbruk. Det har gjennom mange år vært god økonomi i vedproduksjon. Vi håper å utvikle nye og for forbrukerne enda bedre bioenergiprodukter, f.eks. gjennom pellets. Nå gir slipprisen, altså prisen på å slippe massevirke eller tømmerstokk til papir, i store deler av landet så dårlig økonomi at det er mer fornuftig f.eks. å male den opp til pellets og lage bioenergi. Det er en god utvikling som Regjeringen vil følge opp.

Marit Arnstad (Sp): Det er ikke vanskelig å slutte seg til beskrivelsen av at det har vært dårlig lønnsomhet i skogbruket de siste årene, at en har fått lite igjen for det en avvirker. Det er heller ikke vanskelig å slutte seg til en beskrivelse om at det må til en del nytenkning. Men jeg synes bare det er rart at en skal starte nytenkningen med å fjerne så mange millioner kroner fra budsjettet. For uansett hvorledes landbruksministeren velger å snu og vende på det, er det slik at det faktisk er langt mindre bevilgninger samlet sett til skogkultur enn det har vært tidligere. En kan ikke bruke hele LUF-potten som et argument og si at det er skogkultur. Den er ikke økt med en eneste krone fra i fjor. Det en øker i forhold til verdiskapingsprogrammet, er 19 mill. kr. Det en får i redusert proveny på grunn av skogavgift, er 9 mill. kr. Men det en tar vekk i bevilgning, er 63 mill. kr. Det betyr en redusert satsing på en næring som trenger økt satsing. Det er det som bekymrer næringen sjøl, og som jeg har stor forståelse for.

Det er litt vanskelig med regjeringspartienes talsmenn: På den ene siden står landbruksministeren nå opp og forsvarer at dette er en gedigen omlegging og nytenkning, mens en annen representant fra regjeringspartiene sier at vi må se på om det er skadevirkninger som på en måte skal gjenopprettes i jordbruksavtalen. Det er en dobbeltkommunikasjon.

Hvis det er slik at en ønsker seg et robust skogbruk, er det en dårlig strategi å begynne med en betydelig reduksjon av midlene til skogkultivering, og det har en geografisk slagside. Men jeg er ikke imot en skogavgiftsordning. Jeg synes det er bra. Hvis det er slik at landbruksministeren her vil ha nytenkning, hvorfor kan han ikke da like gjerne øke skogavgiftsordningen slik at det gis 100 pst. fradrag med en gang? Så får vi virkelig fart i en næring som trenger ny lønnsomhet, og som trenger ny optimisme og framtidstro.

Og hvorfor var det nødvendig å fjerne den avtrappingen som relativt sett gir en større skattelette eller fradragrett for dem som er størst?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg synes det er lovende når Senterpartiets næringspolitiske talskvinne her sier at nå er det viktig at vi satser på lønnsomheten i skogbruket, kanskje prioritere det ved bruk av de offentlige pengene, og da snakker vi om verdiskapingsprogrammet, eller hvordan en kan få en høyere pris på tømmerstokken. Det å plante til et åpent kystlandskap med nye granplanter, som i beste fall, hvis det kan gi kvalitetsvirke overhodet, vil kunne gi en inntekt om 80–100 år, er ikke å fokusere på den lønnsomhet som skogbruket trenger i dag. Og jeg er enig i at det trengs nytenkning. Jeg synes det er nytenkende at flere erkjenner nødvendigheten av at det må tenkes nytt i hele skogbrukssektoren. Og jeg mener at satsingen på verdiskapingsprogrammet i skog, som nettopp handler om det jeg gav uttrykk for i svaret på den forrige replikken, er en slik nødvendig satsing. Så tror jeg at skogbruket, en næring som er veldig lite subsidieavhengig, kanskje ikke i det hele tatt utover de langsiktige investeringene – hvor det er viktig for oss å gjøre bedriftsøkonomien samfunnsøkonomisk lønnsom – bør være en næring som ikke roper på store overføringer, men faktisk sier av vi kan bli en lønnsom næring som kan levere gode bidrag til bedre barnehager og bedre skoler eller hva det måtte være i Norge. Det er det som må være næringens formål, og det tror jeg skogbruket har gode muligheter til å gjøre.

En skogavgiftsordning med 100 pst. skattefradrag vil være slik at staten vil ta på seg nesten hele kostnaden med å plante skog for mange skogeiere. Det er uhyre sterkt. Selv med dagens ordning med 60 pst. skattefordel, som er en voldsom forbedring av den gamle, vil de med den høyeste marginalsattesatsen på over 50 pst. ha over 70 pst. statstilskudd til planting, og gjennomsnittsskogbrukeren kanskje ha 30–40 pst. statstilskudd gjennom skatteordningen til planting. Det er et godt spleiselag mellom det den enkelte har bedriftsøkonomisk interesse av, nemlig å plante til skogen sin når det er hogd, og det som er statens viktige bidrag, å sørge for at det er lønnsomt for den enkelte å hogge.

(Statsråd Sponheim)

Og så ønsker vi ikke lenger å ta i bruk åpent landskap til ny granproduksjon langs kysten. Det er der skogpolitikken er ny, og det vet jeg at miljøbevegelsen applauderer.

Olav Akselsen (A): Skal me greia å sikra landbruket, er det viktig at me tek vare på marknaden for norske landbruksvarer. Så er det dessverre slik at Noreg er eit høgkostland, og det betyr vel kanskje at det kan vera vanskeleg å få til noko særleg eksport av norske landbruksvarer, sjølv om det sjølv sagt og må vera ei målsetting i alle fall for spesialprodukt. Men det betyr at me i alle fall må ta vare på den norske marknaden.

No er det slik at landbruksministeren har markert seg før med å seia at svenskehandelen ikkje er så særleg farleg. Eg trur faktisk slike haldningar er nokså negative for landbruket. Han har òg hatt mykje mindre fokus på pris enn sin forgjengar, noko som eg trur på sikt vil vera særdeles uheldig, for det vil redusera den norske marknaden, og dermed bøndenes moglegheit til å selja produkta sine. Eg trur ei slik haldning på sikt vil bli svært dyr for norsk landbruk.

Heldigvis har me i Noreg vore kjende for å ha trygg og god mat. Eg håpar at me framleis skal greia å ta vare på det stampelet, sjølv om me i den seinare tida har hatt nokre negative oppslag om matvarer som ikkje burde ha vore i butikk. På bakgrunn av det var det to karar som ville reisa til Sverige. For min del må dei berre reisa. Om dei ikkje kjem attende, er vel heller ikkje det noko stort problem for kongeriket.

Men det eg reagerte mest på, var landbruksministerens forslag om at forbrukarane sjølve måtte forsikra seg om at dei produkta dei kjøpte, var trygge og gode. Då kan eg tenkja meg å spørja om det er slik at landbruksministeren meiner at det er forbrukarane som er ansvarlege for at varene i ein butikk er av ein slik kvalitet at ein kan ta dei med seg heim og eta dei med godt samvett, eller om det er slik at det er offentlege instansar som har dette ansvaret.

Statsråd Lars Sponheim: Jeg er enig med lederen i næringskomiteen i at for norsk landbruk er det å beholde det norske markedet og en betydelig andel av det norske markedet helt avgjørende. Vi har et høyt kostnadsnivå i Norge, og vi har et høyt lønnsnivå. Et norsk landbruk må først og fremst produsere for et norsk marked, og det må være til priser som er rimelig kostnadsdekkende, og som kan gi et fornuftig bidrag til den enkelte produsents arbeidsinnsats. Det betyr ganske enkelt at hvis man skulle ha hatt et ensidig fokus på at prisene på norske matvarer, matvarer levert fra norsk landbruk, skulle ned på f.eks. svensk prisnivå – hvilket i teorien kunne ha vært mulig ved bare å sette ned prisene – ville det ha ført til en rase-ring av norsk landbruk. Derfor ville et ensidig fokus på pris ned mot svensk prisnivå på de store volumproduktene etter mitt skjønn være et feil fokus, for ønsker vi et norsk landbruk, må vi også akseptere å ha et høyere prisnivå i Norge. Men det bør ikke være urimelig høyt, da

blir det på en måte politisk vanskelig å leve med dette. Derfor må vi ha fokus på et mest mulig effektivt landbruk når det gjelder volumdelen.

Jeg tror det blir viktig framover – selv om grensevernet er bærende – også å bygge opp en sterkere forbindelse mellom den norske forbruker og kvalitetsprodukter fra norsk landbruk. Noen av oss har ved mange anledninger kalt dette for et mentalt grensevern. Derfor tror jeg det er viktig å komme over på mer lokale produkter, ikke bare standard merke nasjonalprodukt, men mer lokale produkter, lokale merkeordninger og alt dette, som vi vet har fungert i andre land hvor man har behov for å beskytte sin landbruksproduksjon.

Så til det avsluttende spørsmålet. Det er for det første den enkelte som selger mat og som tilvirker mat, som er ansvarlig for å overholde norske regler – hygieneregler og hva det måtte være. Det kan det aldri være tvil om, og det gjelder norske butikker. Så er det myndighetenes oppgave å føre et veldig sterkt tilsyn med at norske regler blir overholdt. Og så sier jeg at forbrukerne bør bruke forbrukermakten sin og si: Hva er dette? Gir det seg ut for å være det som står på pakningen? Vi må være kritiske forbrukere. Det er en del av et moderne samfunn, og det synes jeg norske butikker faktisk bør tåle.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Michael Momyr (H): Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2003 er et budsjett for fornying og omstilling i det norske landbruket, som igjen kan gjøre næringen bedre rustet til å møte fremtiden. Det er et budsjett for en jordbrukspolitikk med færre reguleringer og et enklere regelverk. Det er en stimulering til næringsutvikling, til økt verdiskaping og til en mer markedsrettet produksjon og etablering av et nytt mattilsyn, som tar ansvar for all matproduksjon. Det er en sterk vektlegging av miljøhensyn, bl.a. gjennom satsing på bioenergi, som har vært tatt opp i flere innlegg før i dag, og på omstilling og forenklinger gjennom omorganiseringer, flytting av oppgaver til kommunene, på regelverksforenkling og innføring av elektronisk forvaltning. Vi mener det er nødvendig å gjøre endringer i landbrukspolitikken som kan medvirke til økte inntektsmuligheter for landbruket. Et viktig bidrag er å gi den enkelte næringsutøver en mer selvstendig rolle i produksjonen av mat og i produksjonen av fellesgoder.

Melkeproduksjon er svært viktig både i omfang og i bidraget til inntektsmulighetene i mange distrikt. Melkeprodusentene i dag har for dårlige muligheter til å utnytte kapitalen sin effektivt. Regjeringen mener det er nødvendig å øke handlingsrommet til disse produsentene og har derfor lagt opp til en friere omsetning av melkekvoter. Regjeringen legger også opp til å forbedre skatte- og avgiftsreglene for landbruket ved å utvide inntektsfradraget. Utvidingen vil ha en inntektsverdi for landbruket før skatt på 300 mill. kr.

Regjeringen ser videre på utvikling av økologisk landbruk som en sentral del av miljøarbeidet og som et viktig

bidrag til å øke mangfoldet i matvaremarkedet. Regjeringen legger stor vekt på å nå målsettingen om at 10 pst. av det totalte jordbruket og jordbruksarealet skal være økologisk innen 2010. I 2003 legger vi opp til en samlet innsats over jordbruksavtalen på over 100 mill. kr.

Landbruket har en sentral rolle i samfunnet som produsent av mat, produsent av fiber og andre produkter, og tjenester som er knyttet til landbruket for å ivareta fellesgoder som miljø, levende bygder og spredt bosetting. Videre er variert bruksstruktur og langsiktig forvaltning av jordressursene viktig både av beredskapshensyn og av hensyn til mattrygghet.

Som et ledd i Regjeringens program for modernisering, forenkling og effektivisering av offentlig sektor er det satt i gang en rekke tiltak for økt fokusering på forbrukeren. Det er satt i gang tiltak for styrking av lokaldemokratiet og forenkling av virkemidlene innenfor landbrukspolitikken. Kort sagt: at beslutningene blir fattet nærmere dem som er brukere.

De siste årene har forvaltningen av flere av virkemidlene i landbrukspolitikken vært samordnet og knyttet til Statens Landbruksforvaltning, mens oppgaver som har med næringsutvikling å gjøre, er overført til Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

Etableringen av det nye mattilsynet sammen med de endringer som er satt i gang gjennom jordbruksavtalen, og med forslag om en ny konsesjonslov, gjør at vi er i ferd med få en landbrukspolitikk som legger til rette for nødvendig fornying og omstilling i landbruksnæringen. Det er mer fokusering på den enkelte bonde og matprodusent som en selvstendig næringsutøver.

Dette er et budsjett som gjennom å holde oppe tilliten til kvaliteten på norsk mat også gir rammer for økt lønnsomhet og bedre utnytting av markedet. Det er et budsjett som gir grunnlag for økt optimisme.

Rigmor Andersen Eide (KrF): Jeg ønsker i starten å sitere en uttalelse av mange fra næringspolitisk direktør Knut E. Sunde:

«TBL er godt fornøyd med budsjettforliket. – Vi har fått full uttelling på våre kampsaker.»

Slik kunne jeg fortsette.

Et godt budskap kan ikke gjentas for ofte. Statsbudsjettet for 2003 er et godt budsjett for næringslivet. Budsjettet vil bidra til å styrke næringslivets innovasjons- og konkurranseevne. Det har sjelden eller aldri vært vedtatt et budsjett som er så bra for næringslivet, og særlig for konkurranseutsatt næringsliv.

Regjeringspartiene prioriterer en finanspolitikk som legger grunnlaget for redusert lønnsvekst og lavere kronkurs. Budsjetttrammene, som vi har fått mye juling for de siste par månedene, gjør at det nå ligger til rette for rentenedgang om ikke så lenge. Lavere rente og lavere kronkurs er bestilling nr. en fra alle deler av næringslivet. Her tar vi mål av oss til å levere.

Næringspolitikken utgjør en helhet hvor det er summen av tiltakene som er viktig for næringslivet. Vi satser på lavere skatter og avgifter, økt næringsrettet forskning, innovasjon og styrket innsats for et enklere regelverk.

Jeg registrerer at Arbeiderpartiet ønsker å bevilge mer til støtteordninger via det statlige virkemiddelapparatet og forsøker å selge dette som næringspolitisk satsing. Men samtidig, som vi har hørt tidligere, har Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslått både å gjeninnføre dobbel skatt på utbytte, øke formuesskatten, skjerpe opsjonsbeskatningen og stramme inn delingsmodellen. Dette vil ramme kapitaltilgangen til nye prosjekter og hindre nødvendig omstilling i næringslivet. Skatteforslagene viser at Arbeiderpartiet ikke mener alvor med sin stadig uttalte bekymring for utviklingen i industrien og næringslivet for øvrig.

Når det gjelder SND, vil jeg vise til at den samlede bevilgningen til de landsdekkende innovasjonsordningene øker, fra 89 mill. kr til 103 mill. kr, og at rammen for SNDs landsdekkende risikolån øker fra 100 mill. kr til 150 mill. kr.

En ny, landsdekkende finansieringsordning for å styrke næringslivet i distriktene er som kjent også under etablering. Den nye ordningen skal stimulere til prosjekter som skaper grunnlag for nyetablering og innovasjon. Jeg for min del ser fram til vårsesjonen når vi skal arbeide med den nærmere utformingen av denne og beslektede finansieringsordninger.

Møbel- og innredningsindustrien sliter. De siste par årene har eksporten falt, i hovedsak på grunn av den sterke krona. I tillegg har det vært noe svakere etterspørsel, og vi vet også at markedet for furumøbler har endret seg.

Det viktigste svaret på utfordringene i møbelindustrien er selvsagt et stramt budsjett, slik at renta og kronkursen går ned. Samtidig er det behov for kompetanseheving og omstillingstiltak, noe som bransjen selv for alvor har gått inn i gjennom programmet «Innovasjon Møbel». Programmet har bl.a. som mål å bidra til nyskaping og fokusere på designdrevet innovasjon, og at deltakende bedrifter skal ha internasjonale ambisjoner i sin produktutvikling. Jeg er derfor veldig godt fornøyd med at hele komiteen ser positivt på søknaden til SND om å støtte programmet «Innovasjon Møbel».

Budsjettet som vi vedtar i dag, er et budsjett for økt verdiskaping i fiskerisektoren. Forskningsinnsatsen øker. Blant annet øker bevilgningen til Norges forskningsråd med 15,5 mill. kr. Denne veksten skal gå til økt grunnbevilgning til Fiskeriforskning, økt satsing på torsk og transportrettet forskning og utvikling.

Nå skal ikke vi fra Stortingets talerstol ta ansvar for å vurdere forskningen. Det ansvaret har Norges forskningsråd og næringsaktørene. Men vi har tatt signalene om at forskning på torsk som oppdrettsart er viktig. Derfor har torskeoppdrett fått en særlig plass i neste års budsjett. Blant annet er det øremerket minimum 15 mill. kr til forskning på torsk i 2003.

Innsatsen knyttet til marked, miljø og fiskehelse intensiveres. Det bevilges 10 mill. kr til et innovasjonsprogram i regi av SND, der torskeoppdrett er et prioritert område.

Vi har levert et budsjett slik det eksportrettede næringslivet har bedt om. Dette viser at regjeringspartiene prioriterer det konkurranseutsatte næringslivet, og at re-

gjeringspartiene prioriterer økt verdiskaping som igjen vil trygge velferden.

Statsråd Svein Ludvigsen: Hovedprioriteringene i departementets budsjett er å legge til rette for økt lønnsomhet i hele verdikjeden, en enklere hverdag med mindre byråkrati og detaljstyring for næringsutøverne og styrket sjøsikkerhet. Det er bred enighet om at det er et stort potensial for verdiskaping i marin sektor. Regjeringens politikk skal bidra til å legge til rette for at dette potensialet kan utløses. Jeg er tilfreds med den brede støtte som budsjettforslaget har fått gjennom næringskomiteens innstilling.

Det er et viktig mål å øke lønnsomheten i alle ledd i fiskerinæringen. Bare gjennom det kan vi sikre rekrutteringen i flåten og industrien i kystbygdene, trygge bosettingen og utnytte ressursene langs fjærekanten i hele kongeriket.

På samme måte som annen eksportrettet virksomhet har deler av fiskeri- og havbruksnæringen i løpet av det siste året hatt problemer. Siden januar i år har en rekke fiskeribedrifter vært nødt til å innstille driften. En del av det som skjer, er selvfølgelig nødvendige strukturendringer og tilpasninger, men det er utvilsomt vanskelig å drive innenfor konkurranseutsatt sektor i Norge. Høy rente, høyt lønnsnivå og sterk krone bidrar til dette.

Derfor er et stramt budsjett særlig viktig for utviklingen av en næring hvor 95 pst. eksporteres til 140-150 land. Gjennom forslaget til budsjett for 2003 har Regjeringen gitt et viktig bidrag for konkurransesituasjonen for marin sektor, for fiskeindustrien. Et stramt budsjett legger grunnlag for rentenedgang, reduserer presset mot kronkursen og letter hverdagen for disse bedriftene.

Et viktig bidrag for å øke lønnsomheten i fiskerinæringen er å tilpasse fiskeflåten til ressursgrunnet og gjennomføre reguleringer på en slik måte at det fremmer kvaliteten på fisken og gir industrien en mer forutsigbar og jevn råstofftilførsel. Her er samlekvote, «Finnmarksmodellen» og fartøyskvote nye tiltak som har vist seg nyttige og vellykkede, og som jeg akter å videreutvikle.

Departementet har tidligere i år sendt ut et høringsnotat om drifts- og strukturordninger i kystflåten, med høringsfrist 15. januar. Formålet er også der å øke lønnsomheten for den helårsdrevne flåten. Og for første gang har jeg, ved innføringen av «Finnmarksmodellen» i torskefisket, stoppet overføringer av kvoter fra sjarken og de mindre fartøyene til større båter, hvilket har vært et problem på hele 1990-tallet. Dette har vi stanset, for første gang. Vi forandrer for å bevare. Vi har også sendt ut et høringsnotat om strukturfond for kapasitetstilpasning i fiskeflåten. Det skal vi komme tilbake til i revidert nasjonalbudsjett. Dette ble drøftet i Odelstinget i går, og jeg er svært tilfreds med at Odelstinget i går gav sin fulle tilslutning til mitt forslag om et næringsfinansiert strukturfond for kystflåten.

En effektiv og god kontroll med hva som tas opp av havet, er en helt nødvendig forutsetning for å få til en bærekraftig ressursutnyttelse. Arbeidet med å komme ulovlighetene i fiskerinæringen til livs skal derfor fortset-

te med uforminset styrke fremover. Det er god dialog mellom fiskeriforvaltningen og næringens organisasjoner i arbeidet med etikk og holdninger, som et avgjørende ledd i dette arbeidet.

Budsjettavtalen med Fremskrittspartiet innebærer at det skal deles ut 50 nye konsesjoner for oppdrett av laks og ørret i 2003. Disse kommer i tillegg til de 40 som ble delt ut i 2002. Det er også i tråd med Regjeringens politikk med jevnlig tildelingsrunder for lakse- og ørretkonsesjoner. I forkant av tildelingen skal tildelingsrunden i inneværende år evalueres, og deretter skal vi fastsette kriteriene for neste runde. Men mindre aktører som har konsesjon, bør få mulighet til å utvide virksomheten for å bedre driftsgrunnet.

Utvikling av nye arter i oppdrett, ikke minst torsk, har en sentral plass i strategien for fremtidig verdiskaping innen marin sektor. I budsjettforslaget forsterkes derfor innsatsen på torsk som kommersiell oppdrettsart. Bevilgningen til avlsprogrammet i Tromsø øker fra 7 mill. kr til 10 mill. kr. Det øremerkes minimum 15 mill. kr til torskeforskning innenfor Forskningsrådets budsjettramme, og det opprettes et marint innovasjonsprogram gjennom SND.

Regjeringen har klare ambisjoner om å modernisere og effektivisere forvaltningen for å gjøre hverdagen enklere for næringsutøverne. Derfor tar vi i bruk ny teknologi, vi omorganiserer Fiskeridirektoratet, vi rydder i forskrifter og forenkler reguleringer og kvotesystem.

Et godt eksempel på moderniseringsarbeidet som gjøres, er innføringen av elektronisk innrapportering fra de næringsdrivende i havbruksnæringen. Mens en oppdretter tidligere måtte sende inn samme informasjon til flere ulike instanser, kan dette nå gjøres med noen få tastetrykk til en felles database. Deretter viderefremmes dataene elektronisk til de rette instanser. Dette er en modell for rapporteringssystem vi ønsker å innføre for langt flere deler av forvaltningen.

La meg også få lov til å minne om at for første gang har Fiskeridepartementet i dette budsjettet en egen post øremerket kystkultur. Bevilgningen følger opp det sektoransvaret departementet har for kystkultur og kulturminner. På dette feltet er det viktig å finne balansen mellom vern og en levende og aktiv bruk av kystkulturen. Det synes jeg vi ivaretar på en god måte, og jeg synes det er bra at vi for første gang, med Stortingets tilslutning, får på Fiskeridepartementets budsjett kultur som en viktig del av denne viktige næringen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A): Det er nylig delt ut nye konsesjoner for oppdrett, men det går trått med å få svar på om de som har fått disse konsesjonene, kan benytte seg av dem. I Nord-Norge er det bare én av 22 som har fått konsesjon, som har innbetalt avgiften til nå. Grunnen til denne situasjonen er rett og slett mangel på kapital. Da ordningen med slik betaling for konsesjoner ble vedtatt, hadde vi en helt annen situasjon på kysten. Fiskeri- og havbruksnæringen var da i en langt bedre situasjon. Vi

vet at i år har den ene fiskeribedriften etter den andre gått over ende, og det ser ganske dystert ut langs kysten vår.

I kjølvannet av dette burde det være i alles interesse å finne løsninger, slik at de tildelte konsesjonene kan komme i drift og skape ny aktivitet og tro for bedrifter og for folk langs kysten.

Jeg har merket meg at SND, bankene og oppdretterne selv har bedt om noe mer tid for å få vurdert økonomien i dette nøye for deretter å kunne svare på om de kan betale denne giften.

Hva vil fiskeriministeren gjøre for å bidra til at konsesjonene kan bli der de er tildelt, slik at de kan være med på å skape positiv virksomhet i de områdene som så sår trenger denne aktiviteten for igjen å få en tro på framtiden? Er det realistisk å tro at de beløp som det er budsjettert med i inntekt av disse konsesjonene, vil komme inn?

Statsråd Svein Ludvigsen: Det kan kanskje være grunn til å minne om at da konsesjonene ble lyst ut av direktoratet 8. juli, med søknadsfrist 25. september 2002, var situasjonen for næringen i og for seg akkurat den samme som den er i dag. For dem som søkte om konsesjon i sommer, og som fikk den tildelt nå i høst, var konsesjonsbetingelsene vel kjent, og næringens økonomiske situasjon var vel kjent. Derfor har det ikke skjedd noe som har endret forutsetningene for dem som søkte.

Når det gjelder de fire konsesjonene for Trøndelagsfylkene som ble tildelt på samme tidspunkt som for Finnmark, er samtlige innbetalt. Så her er det varierende praksis rundt om.

Det er også departementets oppfatning at vi ikke kan etterkomme ønsket om å endre spillereglene underveis. Søkerne visste betingelsene for å søke. Hvis vi endrer betingelsene underveis, vil vi samtidig ha forhindret at andre kunne ha søkt hvis de hadde visst at betingelsene ble endret underveis. Dette har å gjøre med at man ikke kan endre spilleregler underveis.

Hvis de som er tildelt konsesjoner, ikke ønsker dem, vil de bli tildelt andre søkere, for det er jo flere søkere. Vi har gitt en rimelig tid til å overholde fristen for innbetaling. Vi vil da tildele til nye søkere, og skulle det så vise seg at det ikke er noen søkere i fylket eller i de kommunene, må man selvfølgelig vurdere om man skal utlyse på nytt, og om andre kommuner skal få muligheten.

Det er konkrete søkere i Finnmark som er interessert, har vi fått meddelelse om, og hvis de blir tildelt konsesjoner, vil de kunne få dem hvis nye kommuner blir trukket inn. Her er det jo fylkeskommunen som har pekt ut kommunene.

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Lodve Solholm (Frp): Først litt om forskning og torsk. Statsråden nemnde dette med forskning og auka forskning på torsk, og han nemnde Tromsø. Det som forundrar meg litt, er at kompetansen innan forskning og oppdrett av torsk faktisk ikkje ligg i Tromsø, men han ligg i Møre og Romsdal, i Aquaforsk-miljøet. Eg synest

det er ei litt stemoderleg behandling av Aquaforsk i forhold til ein del andre forskingsmiljø i Noreg når det gjeld oppdrett. Eg ber statsråden om å ta ein prat med sin kollega i Landbruksdepartementet, kanskje også med forskingsministeren, slik at dei i samarbeid kan sjå på om det ikkje er mogleg å køyre vidare dette med Aquaforsk og den kompetansen som ligg der, slik at ein ikkje riv ned dette miljøet. Det trur eg er viktig.

Eg kan ikkje dy meg – eg må tilbake til sjøpattedyra. Statsråden nemnde ikkje noko om dei i sitt innlegg, men eg er oppteken av at vi må leggje nokre strategiar når det gjeld selfangst og kvalfangst, og ikkje minst eksport av kvalprodukt. Det gjeld å byggje opp nye miljø, byggje opp ei ny næring eller rehabiliterer næringa som såleis, slik at vi kan hauste frå denne ressursen. Vi må avgrense bestanden, og talet på dyr må ned, slik at vi då også bevarer dei andre fiskeartane som er så viktige for folk flest, ikkje berre i Noreg, men faktisk i heile verda.

Statsråd Svein Ludvigsen: Først litt om kompetanse og forskning på torsk som fremtidig oppdrettsart. Vi har fra departementets og Regjeringens side pekt ut aksene Bergen–Tromsø som et satsingsområde hvor vi skal bygge opp spisskompetanse. I så måte er Tromsø pekt ut som torskesenter, hvis man kan kalle det det. Det forhindrer ikke at Aquaforsks aktivitet både er nyttig og kan videreføres. Så har det også, som Solholm var inne på, noe med organiseringen å gjøre. Vi har gjort det helt klart for Aquaforsk at de kanskje må velge om de vil sortere under Fiskeridepartementet eller Landbruksdepartementet. Det vil klart være førende for våre prioriteringer. Men for all del, Aquaforsk er ikke utsatt for noe press, selv om vi satser på Tromsø i denne sammenheng. Det er mer snakk om både–og, ikke enten–eller.

Så var det forvaltningen av havets ressurser, som er en stor utfordring, og økosystemforvaltningen, og nøkkelord i den sammenheng er sel- og hvalfangst. Til det er å si at Regjeringen har økt fangsten av hval i det siste året, og vi har fått i gang eksport av hvalkjøtt. Begge deler er viktige i sjøpattedyrforvaltningen. Vi satser tungt på få i gang eksporten til Japan. Det har vist seg svært vanskelig. Vi vurderer nå om det er mulig å eksportere til Færøyene.

Så er det slik at Regjeringen også har økt kvoten av kystsel og har tatt initiativ som har vist seg å øke fangsten. Hovedproblemet har jo ikke vært at kvotene av kystsel har vært for små, men det har vært at vi ikke har vært i stand til å ta ut kvoten. Det viser seg at de initiativ som vi har tatt, gir resultater.

Så bad Solholm meg i sitt hovedinnlegg også å vurdere hvordan vi ytterligere skal sette inn tiltak som både beskatter sjøpattedyrene og tar vare på fangstkapasiteten. Det er et arbeid jeg har satt i gang i departementet. Jeg skal komme tilbake til det når vi har fått vurdert nærmere om vi skal endre politikken, og hvordan Stortinget i så fall skal involveres.

Åsa Elvik (SV): Eg lurar på om eg høyrde feil, eller om statsråden faktisk sa at han tolka debatten i Odelstin-

get i går slik at det er meininga at Regjeringa skal kome tilbake med struktursaka i revidert. Då trur eg han har tolka komiteen kraftig feil. Eg håpar berre at statsråden kan begynne med å bekrefte at eg hørde feil, forhåpentlegvis.

Av ulike oppslag i media skjønar eg at statsråden har vore på ei rekkje møte i heimfylket sitt den siste veka der utsegner av ulike slag har falle. Eg forstår det slik at statsråden i førre veke bl.a. var på eit arrangement som heiter Fisk 2002 i Tromsø. Der vart han ikkje uventa konfrontert med budsjettforliket mellom Regjeringa og Framstegspartiet som førte til at Finko vart ståande utan noka form for statlege pengar for 2003. Som svar på kritikken skal statsråden ha uttalt noko slikt som at 200 mill. kr av skattebetalarane sine pengar no var nok. Så ser eg også i Aftenposten at Høgre og Framstegspartiet i komiteen har vore villige til å finne desse pengane, men at statsråden har sagt nei. Korfor er statsråden så oppsett på å kutte alle løyvingar til Finko? Ville det ikkje i det minste ha vore meir ansvarleg å finne dei pengane som Finko treng til avvikling, dersom det er avvikling ein vil? Er det meininga at ein skal påleggje næringa å bruke dei pengane som ein har forhandla med Regjeringa om, og blitt einige om skal brukast til andre formål, til å avvikle Finko? Det synest eg er fullstendig uansvarleg.

Lat meg så også seie nokre ord om industrien. Eg las ein kronikk i dagens Nordlys som statsråden har skrive, der overskrifta er: «Det er viktig med en industripolitisk tilnærming til fiskeriene». Så var det ikkje så veldig mykje meir. Kva er innhaldet? Er det dette stramme budsjettet, i hovudsak for offentleg sektor, som er industripolitisk tilnærming til fiskeria? Eg er veldig bekymra for situasjonen i industrien totalt og for fiskeriindustrien spesielt. Eg skulle ønske at statsråden og Regjeringa hadde nokre tiltak å vise til, ikkje berre floskelen om eit stramt budsjett, som i hovudsak er stramt for offentleg sektor.

Lat meg for ein gongs skuld få rose statsråden for satsinga på kystkultur.

Statsråd Svein Ludvigsen: Her var det mange spørsmål. Det er nok ikke tid til å svare fyllestgjørende på alle i den tilmålte tiden.

Når det gjelder strukturfondet, hadde vi en debatt om det i går. Som det ble klargjort der, skal vi legge frem en sak i løpet av våren som skal behandle drifts- og strukturordninger. Avgiftssatser og iverksettelse av strukturfondet, som det ble gitt lovhemmel til i går, skal tas opp i revidert nasjonalbudsjett.

Så er det slik når det gjelder Finko, hvis vi skal ta den biten først, at man i 10–12 år nå fra statens side har bidratt med støtte til Fiskerinæringens Kompetansesenter. Vi snakker om Norges nest største eksportnæring, med en eksport på rundt 30 milliarder kr. Da er det slik at vi ikke legger ned Fiskerinæringens Kompetansesenter, som det blir framstilt. Hvis næringen prioriterer dette, er det fullt mulig for den å videreføre det, for næringen har allerede lagt inn penger. Men ut fra de prioriteringer vi var nødt til å gjøre i budsjettet, har vi kommet til at det var på tide å fase ut den statlige andelen. Det kan umulig

komme som noen overraskelse på næringen, for vi startet den prosessen allerede i årets budsjett. Vi har i løpet av året, sammen med næringen, gått gjennom disse tingene og gjort dem oppmerksomme på at vi var i ferd med å fase ut. Men for næringen er det så absolutt mulig å videreføre arbeidet. Og det skjer mye nyttig i arbeidet i Finko, men vi har altså vurdert det slik at det er på tide at næringen tar et selvstendig ansvar. Men fortsatt vil Regjeringa ha et betydelig ansvar for kompetansen i fiskerinæringen. Som det ble referert til: På Fisk 2002-konferansen i forrige uke i Tromsø redegjorde jeg bredt for de tiltak som vi har iverksatt, og vi skal videreføre dem på kompetansesiden.

Marit Arnstad (Sp): Jeg blir jo litt overrasket over svarene når det gjelder Finko, for jeg er ikke sikker på om regjeringspartiene har bestemt seg helt for om det er slik at 200 mill. kr fra staten er nok – og det er det, og det var planlagt og tenkt slik – eller om det er slik, som det står i merknadene fra flertallet, at man her skal prøve å reparere på skadevirkningene gjennom fiskerivtalen. En av versjonene må man iallfall bestemme seg for. Det som var faktum i høst, var jo at Regjeringa opprettholdt bevilgningene til Finko, riktignok redusert, men de opprettholdt dem med 5 mill. kr. Etter en budsjettbehandling i Stortinget stryker man hele bevilgningen. Men i ettertid å framstille det som om det er en planlagt prosess fra Regjeringens side, synes jeg er litt drøyt. Det virker rett og slett som om dette har druknet i en forhandlingsprosess. Hvis det var snakk om en styrt avvikling, burde det i prosessen ha vært et helt annet tidsperspektiv og en helt annen dialog med dem som er berørt, enn det man har opplevd her – det kom jo som julekvelden på kjerringa for mange av dem som er opptatt av dette.

Jeg har et spørsmål angående en sak som nå er svært omdiskutert i fiskerinæringen, og det gjelder opprykk fra gruppe 2 til gruppe 1, en prosess som nå pågår i Fiskeridepartementet. Jeg erkjenner at det er Fiskeridepartementets ansvar å gjennomføre den prosessen, men på bakgrunn av at det har kommet såpass mange reaksjoner – det er så mange enkelttilfeller knyttet til dette som tyder på at her må det ha vært en viss uryddighet – vil jeg spørre statsråden om hvordan den prosessen vil bli håndtert framover, og når en kan forvente at det er klart for tildeling av kvoter.

Statsråd Svein Ludvigsen: Først litt om Finko. I forbindelse med statsbudsjettet for 2003 ble næringsorganisasjonene som er representert i styret i Finko, invitert til å være med på en prosess med det siktemål at næringen skulle overta ansvaret for arbeidet som Finko har ivarettatt. Jeg minner om at når vi faser ut det statlige bidraget, betyr ikke det at vi legger ned Finko, men det betyr at vi får et mindre budsjett, med mindre de skulle kunne øke det. Når næringen nå sier at det betyr at det blir nedlagt, må det bety at næringen ikke prioriterer dette arbeidet med mindre staten skulle bruke skattebetalernes penger. Det er et viktig arbeid de gjør, men vi har altså ut fra en

totalvurdering vurdert det slik at det var viktigere å bruke ressursene på en annen måte. Og som sagt, næringen var gjort oppmerksom på det.

Hvis det så skulle være slik som det fremgår av en merknad fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, at Norges Fiskarlag gjennom fiskeriavtalen ønsker å prioritere det, vil vi selvfølgelig være åpne for å drøfte det med næringen, for fiskeriavtalen er ikke i detalj øremerket spesielle ting, det er opp til Fiskeridepartementet og Norges Fiskarlag å prioritere. Men jeg synes at det bør være til ettertanke for noen hver av oss hvis det er slik at næringen ikke lenger ønsker å prioritere arbeid i Finko, det synes jeg gir signaler som det er vel verd å legge merke til.

Når det gjelder opprykk til gruppe 1 fra gruppe 2, som det ble spurt om, er vi inne i en prosess som skal avsluttes i løpet av januar måned, regner jeg med. Før den tid er det ikke mulig for meg å redegjøre noe nærmere for prosessen, bortsett fra at ut fra de kriteriene som var, var det 433 båter som var kvalifisert. Vi regnet med at det ville være ca. 350 som kunne få kvote, fordi fartøyet må ha levert fisk etter bestemte kriterier i løpet av tre år, og skipperen må være kvalifisert til å stå på blad B. Vi er nå nede i et antall på 244, så gjenstår det å se hvor mange som reelt blir tildelt kvote. Men det vil ikke skje på en stund ennå.

Bendiks H. Arnesen (A): Jeg vil litt tilbake til disse oppdrettskonsesjonene. Nå er jeg av den oppfatning at det nok var en annen situasjon for dem som planla og søkte om disse konsesjonene den gangen de søkte, ellers hadde ikke disse søkt om konsesjon. Jeg tror ikke at de hadde noen slags skjult agenda da de søkte. Jeg tror det rett og slett er den situasjonen som i ettertid har oppstått, som har gjort at vi er der vi er i dag. Det er ikke snakk om de store regelendringene her, det er vel ikke det det blir bedt om, men om smidighet slik at de som har fått disse konsesjonene, skal få ta dem i bruk – f.eks. betalingsutsettelse eller betaling over noe tid. Jeg har også registrert at noen teller på knappene om de skal betale nå og ta imot konsesjon, fordi det kan komme endringer neste år som gjør at det kanskje blir andre forhold.

Kan vi risikere at denne situasjonen demper interessen for næringen, og at det er storkapitalen som i enda større grad skal overta slik virksomhet i kommunene? Og kan det gjøre at kommunene blir mindre og mindre interessert i slik virksomhet? Jeg spør igjen: Er det realistisk å få inn denne avgiften slik det er budsjettert, og vil situasjonen som har oppstått her, medføre forslag om endringer av regelverket ved framtidige utlysninger av oppdrettskonsesjoner?

Statsråd Svein Ludvigsen: Først må jeg minne om at Stortinget, da man bestemte å tildele disse 40 konsesjonene som nå er tildelt, bestemte at prisen skulle være 5 mill. kr. Man kunne gi rabatt i tiltakssonen, hvilket vi gjorde ved å tildele de konsesjonene mot en avgift på 4 mill. kr. Så her har man altså prioritert denne delen av landet. Jeg minner også om at det var en viss urealisme i

det daværende regjering hadde lagt opp til i utgangspunktet, for det var jo en prissetting som langt overgår det beløpet som nå vitterlig ble bestemt.

Så påstås det at det er en annen situasjon i forhold til da de søkte. For dem som har fulgt med i utviklingen i næringen, tror jeg det blir vanskelig å finne en forklaring på utviklingen fra i sommer, da søknadsfristen var, og frem til tildelingen nå i høst. Det har ikke skjedd noe så dramatisk i næringen at man ikke skulle ha mulighet til å betale for disse konsesjonene, som da er rimeligst, når vi ser at i andre deler av landet blir det betalt. Da er det også slik at vi ikke kan vise smidighet i den forstand at vi endrer spillereglene underveis. Da må vi ha en ny utlysningsrunde, slik at alle som måtte være interessert i konsesjoner, får anledning til å søke på samme vilkår, for det kan tenkes at det er noen andre som ville ha søkt hvis de visste at vi kom til å endre betingelsene underveis. Det som da vil skje, er at hvis disse som nå er tildelt konsesjon, ikke vil ta imot dem – og det er helt legitimt og helt i orden – vil vi tilby konsesjonene til de øvrige søkerne. Det var vel i Finnmark 20 søkere på de ti konsesjonene, slik at om vi ville, kunne vi om ikke så altfor lenge tilby en ny gruppe. Skulle det så vise seg at det ikke er noen som er interessert i de konsesjonene for øyeblikket, vil det være full anledning til å komme tilbake til de ti konsesjonene på et senere tidspunkt. Men å endre vilkårene underveis er ikke å anbefale.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Gunnar Halvorsen (A): Norsk næringsliv står overfor store problemer. Det er uro i det internasjonale markedet, høye innenlandske kostnader, høy rente og sterk krone. Det er ikke et enkelt grep som kan snu denne situasjonen raskt, men en offensiv politikk rettet direkte mot verdiskaping i industrien er nødvendig.

Jeg vil gjerne kommentere et kapittel som til slutt endte opp med et noenlunde bra resultat, Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, og posten om kulturmidler til skogbruk, som endte dårlig.

Regjeringens forslag om avvikling av alle ordninger som ville beholde norske sjøfolk på norske skip, er parkert, og gjeldende ordninger er nå tilbake på plass. Det som må være det langsiktige målet, må være enten å fjerne alle skattesubsidier eller tilpasse subsidiene til konkurransevåret som er i Europa.

Skogbruket er og har vært en stor næring og betyr fremdeles mye for mange bygder. At Verdiskapningsprogrammet styrkes, er bra og nødvendig. For tømmerstokken må utnyttes på en langt bedre måte til spesialprodukter som laftetømmer og på småsagbruk. Men det som bekymrer meg, er at tilskudd til kulturarbeid fjernes helt. Det er kortsiktig. Skogbruket er langsiktig – et perspektiv på 70–100 år. Det er første gang på 100 år at staten ikke bidrar med midler til planting, rydding, markrydding, kvisting og tynning m.v. For de små skogeiendommene uten penger på skogavgiftskontoen er det å miste tilskud-

det dramatisk. Dette kom dessuten på et veldig dårlig tidspunkt, for skogbruket befinner seg i en slags minikriselignende tilstand, med dårlige tømmerpriser, dårlige avsetningsmuligheter for enkelte sortimenter, færre som driver egen skog, dårlig rekruttering og dårlige rammevilkår i form av reduserte tilskuddsbevilgninger, økt press fra miljøsidene og miljøhensyn ved drift. Hvis tilskuddet til skogkultur faller bort, er jeg redd for at dette vil resultere i forsømt skogpleie, dårligere kvalitet på tømmer ved sluttavvirking og mindre interesse for investeringer i det hele tatt i skogbruket. Flertallet burde derfor ikke ha nulltet ut hele tilskuddet til skogkultur på dette tidspunkt.

Åge Konradsen (H): Det er ikke bare kronekurs og rentenivå som er avgjørende for havbruksnæringen og dermed arbeidsplassene langs kysten. Norges nest største eksportnæring, fiskerinæringen, sliter med mangelfull markedsadgang. Lakseavtalen mellom Norge og EU har i så måte vist EØS-avtalens utilstrekkelighet. Det har medført at bearbeiding av fisk i Norge har tapt terreng, og ved å stå utenfor EU eksporterer vi arbeidsplasser fra distriktene til EU-land på kontinentet.

Rekenæringens kvotesystem i EU-markedet er et annet grelt eksempel på at deler av næringen har svært vanskelige arbeidsvilkår, og myndighetene må her engasjere seg maksimalt for å forbedre rekeindustriens eksportvilkår. Utfordringen nå er å sikre at det ikke blir bygd opp nye handelshindringer for eksport av fisk til de nye EU-landene. I dette bildet er det betryggende at Regjeringen har en offensiv holdning for å sikre best mulig markedsadgang til søkerlandene også etter at disse har blitt en del av EU. For kysten og fiskeriene blir det en spennende vinter og vår når forhandlingene kommer i gang. Jeg synes det er betryggende at både statsministeren, utenriksministeren og fiskeriministerens så klart har lagt vekt på at EU-utvidelsen ikke skal føre til forverret markedsadgang.

Skal vi nå våre mål om en vedvarende vekst i havbruksnæringen, må forvaltningen av sjøareal få en bedre balanse mellom bærekraftig bruk og vern som sikrer videre vekst. Ytterligere utvikling i lakseoppdrettsnæringen og en kommersialisering av nye oppdrettsarter vil medføre behov for tilgang til nye sjøområder. Det er derfor viktig at det nå legges til rette for at vern i større grad utformes med tanke på å stimulere næringen til en positiv miljøriktig utvikling, og at fokuset på vern av store sjøområder blir redusert.

Marit Arnstad (Sp): Jeg tar bare ordet for å be om at forslag nr. 24 blir gjort om til et oversendelsesforslag, i håp om at landbruksministeren med den vekt han nå legger på skogavgiftsordningen, også etter hvert vil øke prosentandelen for avskrivning.

Presidenten: Marit Arnstad har da gjort om forslag nr. 24 til et oversendelsesforslag, og ordlyden vil bli endret i samsvar med dette.

Inge Ryan (SV): Det gjelder også avstemningen.

Forslag nr. 4, på side 70 i innstillingen, fra Arbeiderpartiet og SV, gjøres om til et oversendelsesforslag. Likeså gjøres komiteens innstilling D. III, på side 80, om til et oversendelsesforslag.

I tillegg vil jeg si fra om at SV ønsker å stemme for forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, og forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet.

Presidenten: Da skal presidenten, med god hjelp av sekretæren, prøve å få ordnet opp i det.

Statsråd Svein Ludvigsen: Jeg hadde tenkt at jeg skulle forsøke å svare på representanten Elviks spørsmål om fiskeindustriens vilkår, som ble tatt opp i en tidligere replikkveksling. Siden hun tok opp så mange tema, rakk jeg ikke å svare på alt.

Det er ingen tvil om at fiskeindustrien sliter. Spesielt innenfor hvitfiskeindustrien er utfordringene store. Det har sammenheng med en rekke faktorer: Sterk kronekurs, høyt rentenivå og høyere produksjonskostnader enn hos konkurrentene, kombinert med økt konkurranse om råstoffet. En ekstra årsak er uten tvil overkapasitet, og det signaliseres både av finansieringsinstitusjoner og av ulike observatører, og ikke minst av næringen selv, at det er behov for kapasitetstilpasninger. I hovedsak vil det være næringens ansvar. Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening, avdeling for industri og eksport, fattet et styrevedtak tidligere i år hvor det vises til at kapasitetstilpasningen er industriens ansvar. Det er derfor ikke ønskelig med egne strukturordninger for den landbaserte industrien.

Det er fortsatt bedrifter som satser og lykkes. Norway Seafoods har nettopp investert nærmere 150 mill.kr i en ny fabrikk i Hammerfest, JM Nilsen i Nordmela i Andøy driver fiskeindustri, og listen kunne gjøres lengre. Felles for disse ser ut til å være at de har økt fokus på rasjonalisering, bl.a. ved at ny teknologi tas i bruk, økt fokus på kompetanse i alle ledd og økt utnyttelse av biprodukter.

Regjeringen tar problemene i fiskeindustrien med stort alvor. Vi bedrer rammevilkårene for industrien bl.a. gjennom å føre en ansvarlig økonomisk politikk, og vi arbeider med å trygge og videreutvikle markedsadgangen for norske produkter internasjonalt. Lavere skatter og avgifter, økt innovasjon, bl.a. gjennom økt satsing på forskning, og gode kommunikasjoner og infrastruktur er i tillegg sterke virkemidler som vil bedre situasjonen.

Det er også slik at vi arbeider langsiktig med å sikre at WTO- og EØS-regelverket bl.a. skal hindre det som fiskeindustrien av og til blir utsatt for, nemlig beskyldninger om subsidiering og innføring av straffetoll for norsk eksport. Det er også viktig at vi får til en helhetlig verdikjede samt en regulering av fisket og en struktur i fiskeflåten som sikrer at kvaliteten på råstoffet og jevn tilgang på fisk til fiskeindustrien kan komme i et bedre spor, og sikre at industrien dermed får bedre vilkår.

Det var svar på spørsmål som ble reist tidligere i debatten, og som understreker at når det gjelder fiskeindustrien, som er så eksportavhengig, er det viktig at vi får

dette budsjettet gjennom. Jeg er derfor svært fornøyd med at den delen av budsjettet som angår Fiskeridepartementet, har fått tilslutning i komiteen og i Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se nedenfor)

S a k n r . 8

Innstilling fra næringskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 154/2002 av 8. november 2002 om endring av artikkel 1 i protokoll 31 i EØS-avtalen om EFTA/EØS-statens deltagelse i EUs 6. rammeprogram for forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjonsaktiviteter (Innst. S. nr. 63 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 16 (2002-2003))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 983)

S a k n r . 9

Innstilling fra næringskomiteen om endringer av løyvingar på statsbudsjettet 2002 under Nærings- og handelsdepartementet (Innst. S. nr. 52 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 18 (2002-2003))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 983)

S a k n r . 10

Innstilling fra næringskomiteen om endringer av bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 under Landbruksdepartementet (Innst. S. nr. 53 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 25 (2002-2003))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 985)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Da er vi klare til å votere i sakene nr. 7–10.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram 24 forslag. Det er:

- forslagene nr. 1 og 17–21, fra Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Ivar Kristiansen på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 3 og 6, fra Olav Akselsen på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 4, fra Olav Akselsen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 5, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 7, fra Olav Akselsen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 8–10, fra Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 11–16, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 22–24, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet

Forslag nr. 24, fra Senterpartiet, er omgjort til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å komme tilbake med forslag om å utvide ordningen med skogavgift slik at det gis 100 pst. fradrag for de skogavgiftsmidler som benyttes til skogkulturtiltak.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Presidenten: Forslagene nr. 22 og 23, fra Senterpartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med skattefradrag for bedrifter som investerer i bredbånd. Saken legges fram for Stortinget i løpet av 2003.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen frita nyetablerere for registreringsavgift i Brønnøysundsregisteret.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslagene nr. 1, 17, 18, 19, 20 og 21, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 1 lyder:

«Rammeområde 9 (Næring)

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)		
	1	Driftsutgifter	144 025 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 500 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	16 900 000	
	71	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	3 100 000	
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)		
	1	Driftsutgifter	172 400 000	
902		Justervesenet (jf. kap. 3902)		
	1	Driftsutgifter	85 250 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 000	
904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904)		
	1	Driftsutgifter	179 400 000	
905		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3905)		
	1	Driftsutgifter	102 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	33 000 000	
906		Bergvesenet (jf. kap. 3906)		
	1	Driftsutgifter	10 340 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	4 400 000	
907		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3907)		
	1	Driftsutgifter	208 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 300 000	
908		Skipsregistrene (jf. kap. 3908)		
	1	Driftsutgifter	8 050 000	
909		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	40 000 000	
	71	Tilskudd til fergerederier i utenriksfart i NOR, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	
912		Bedriftsrettet informasjonsformidling		
	70	Tilskudd	13 200 000	
913		Standardisering		
	70	Tilskudd	26 500 000	
914		Spesielle IT-tiltak		
	21	Senter for informasjonssikring, <i>kan overføres</i>	6 700 000	
	22	Samordning av IT-politikken, <i>kan overføres</i>	13 100 000	
	50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	79 500 000	
922		Norsk Romsenter (jf. kap. 3922)		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	242 300 000	
923		Forsknings- og utviklingskontrakter		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	160 000 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	25 500 000	
	71	EUs rammeprogram for forskning og teknologi, <i>kan overføres</i>	350 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
928		FoU-prosjekter i næringslivets regi		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	300 000 000	
929		Bedriftsrettet kompetanseoverføring		
	70	Tilskudd	44 000 000	
930		Statens veiledningskontor for oppfinnere		
	1	Driftsutgifter	8 450 000	
	70	Utviklingsarbeider og stipend, <i>kan overføres</i>	8 400 000	
934		Internasjonaliseringstiltak		
	70	Eksportfremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	174 000 000	
	71	Internasjonalt teknologisamarbeid	21 000 000	
	73	Støtte ved kapitalvareeksport	26 800 000	
935		Internasjonale investeringstiltak		
	70	Tilskudd til Nordisk Prosjektexportfond, <i>kan overføres</i>	3 400 000	
937		Reiselivstiltak		
	1	Driftsutgifter	2 000 000	
	70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	109 300 000	
	71	Tilskudd til Svalbard Reiseliv AS	2 000 000	
938		Omstillingstiltak		
	71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656)		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 500 000	
953		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	13 000 000	
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)		
	55	Landsdekkende innovasjonsordning, fond	169 000 000	
	56	Tapsfond, distriktsrettet ordning	75 000 000	
	70	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	170 500 000	
	71	Tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier	2 200 000	
	72	Tilskudd til dekning av tap på risikolån	5 000 000	
		Totale utgifter		3 196 615 000
I n n t e k t e r				
3900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900)		
	1	Salgsinntekter fra beredskapslagre	4 700 000	
	2	Ymse inntekter	1 500 000	
3901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901)		
	1	Patentavgifter	113 400 000	
	2	Varemerkeavgifter	47 400 000	
	3	Mønsteravgifter	2 100 000	
	4	Forskjellige avgifter	7 100 000	
	5	Inntekt av informasjonstjenester	7 400 000	
3902		Justervesenet (jf. kap. 902)		
	1	Justergebyrer	41 100 000	
	3	Kontroll- og godkjenningssgebyr	22 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	4	Oppdragsinntekter	100 000	
3904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904)		
	1	Gebyrinntekter	400 000 000	
	2	Oppdragsinntekter og andre inntekter	13 300 000	
3905		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 905)		
	1	Oppdragsinntekter	11 000 000	
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	22 000 000	
	3	Ymse inntekter	600 000	
3906		Bergvesenet (jf. kap. 906)		
	1	Produksjonsavgifter mv.	800 000	
3907		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 907)		
	1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	101 500 000	
	2	Maritime personellsertifikater	7 400 000	
	3	Diverse inntekter	100 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	44 800 000	
	5	Inntekter av velferdstiltak	3 100 000	
3908		Skipsregistrene (jf. kap. 908)		
	1	Gebyrer NOR	4 800 000	
	2	Gebyrer NIS	15 800 000	
3922		Norsk Romsenter (jf. kap. 922)		
	70	Tilbakeføring av kontingentmidler	33 900 000	
3930		Statens veiledningskontor for oppfinnere (jf. kap. 930)		
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	200 000	
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	52	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning	5 000 000	
	70	Låneprovisjon, lavrisikolåneordningen	46 000 000	
	71	Garantiprovisjon, lavrisikolåneordningen	100 000	
	73	Låneprovisjon, risikolåneordningen	10 000 000	
5609		Renter og provisjoner fra selskaper under NHDs forvaltning (jf. kap. 2426 og 3961)		
	71	Låneprovisjon, SIVA SF	3 200 000	
	72	Garantiprovisjon, Statkraft SF	220 000 000	
	73	Garantiprovisjon, SIVA SF	5 500 000	
	80	Renter, SIVA SF	53 900 000	
	81	Renter, Statkraft SF	110 000 000	
	82	Renter, Entra Eiendom AS	30 000 000	
		Totale inntekter		1 389 800 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 901 post 1	kap. 3901 postene 1 og 2
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 904 post 1	kap. 3904 postene 1 og 2

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 1 og 2
kap. 907 post 1	kap. 3907 post 3
kap. 907 post 21	kap. 3907 post 5

III

Utbetaling under forsikringsordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan foreta utbetalinger til Statens varekrigsforsikring uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under forsikringsordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen. Det etableres en trekkfullmaktskonto for Statens varekrigsforsikring. Rammen for trekk på trekkfullmaktskontoen for Statens varekrigsforsikring skal ikke overstige 1 000 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 940 Statens varekrigsforsikring, post 90 Utbetaling iflg. trekkfullmakt, Statens varekrigsforsikring.

IV

Tap på garantier

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 uten bevilgning kan utgiftsføre fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak til

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
923	70	Forsknings- og utviklingskontrakter Tilskudd	100 mill. kroner
930	70	Statens veiledningskontor for oppfinnere Utviklingsarbeider og stipend	1 mill. kroner

2. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkredittordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2003. Fullmakten har som forutsetning at:
 - a) Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2003 kan gi tilsagn om lån ved eksport av kapitalvarer og skip til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Consensus-reglene) tillater.
 - b) de enkelte innlån til Eksportfinans ASA under ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger o.l. utover gitt bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet post 21 Spesielle driftsutgifter.

NOAH AS under kap. 945 NOAH AS post 70 Dekning av garantiansvar for miljøvernlån.

V

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

VIII

Garanti fullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi:

1. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 100 mill. kroner.
2. garanti for låneopptak til Svensk-Norsk Industriefond for inntil motverdien av SEK 80 000 000.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kap. III.

X

Frigivelse av bergrettigheter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Bergvesenet fullmakt til å

foreta frigivelse av bergrettigheter som staten eier. Frigivelse skal først finne sted etter nøye gjennomgang av den enkelte bergrettighet og den betydning rettigheten har for staten.

XI

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 930 Statens veiledningskontor for oppfinnere post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter under kap. 3930 Statens veiledningskontor for oppfinnere post 2 Tilskudd til samfinansieringsprosjekter.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa ta opp reiarane sine trugsmål om bruk av skatteparadis som eiga sak i FN, og arbeide for internasjonale reglar for maritime næringer som hindrar nasjonale lågskattekonkurransar.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa gjennomføre ei høyring for å få fram idear, forslag og tiltak som kan vere med på å informere om dei opparbeidde løns- og arbeidsvilkåra som europeiske sjøfolk har til også i større grad å gjelde ikkje-europeiske sjøfolk, og på denne måten skapa like konkurransetilhøve i næringa, slik aktørane sjølve har bede om.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å samordne utbyggingen av digitale nett i Norge bedre. Dette bør skje ved å flytte planlegging av digitale nettutbygging inn i Nasjonal transportplan.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa intensivere arbeidet med å øke vår produksjon av økologisk mat vesentlig slik at vi kan nå våre målsettinger på dette området.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa utarbeide et program for dyrevelferdstiltak.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 86 mot 12 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.15.50)

Presidenten: Forslagene nr. 11, 12, 13, 14, 15 og 16, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om en omorganisering og samling av standardiseringsvirksomheten med sikte på å etablere en ordning hvor det overordnede ansvar for alt standardiseringsarbeid legges til Nærings- og handelsdepartementet.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa legge til rette for oppstart av prøveprosjekt for slakterier slik at de kan gjennomføre kjøttkontrollen i egen regi.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om å oppheve lov av 31. mai 1974 nr. 19 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven).»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om en ordning med omsettelige produksjonskvoter for melk som ikke begrenses til kommune, fylke eller regionnivå, men gjøres landsomfattende.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om utvikling av konsesjonsgrenser gitt i medhold av lov om ervervsmessig husdyrhold.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om oppheving av lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven).»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 83 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.16.21)

Presidenten: Forslagene nr. 8, 9 og 10, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa komme tilbake til Stortinget med en 4-årsplan for nettutbygging i Norge, hvor målsettingen er en helhetlig utbygging, hvor flere teknologiske muligheter vurderes opp mot hverandre, der kapasitet og allmenn anvendelighet gis betydelig føringer for videre utbygginger og der muligheter for synergier mellom ulike nett er gitt en nøyere vurdering enn hva tilfellet er i dag.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa utarbeide et program for å stimulere til økt rekruttering i norsk landbruk.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å beholde Norsk institutt for Skogforsk i sin nåværende tilknytningsform ut inneværende stortingsperiode.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det ble avgitt 79 stemmer mot forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet og 19 stemmer for.

(Voteringsutskrift kl. 20.16.44)

Presidenten: Presidenten stemte feil. Hun stemte for, men skulle ha stemt mot. Dermed er stemmetallet endret til 80 mot og 18 for forslagene. Dermed er forslagene ikke bifalt.

Forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa i RNB gi en beskrivelse av situasjonen i norsk næringsliv generelt og eksportrettet og konkurranseutsatt sektor spesielt. I tillegg bes Regjeringa vurdere og melde tilbake til Stortinget senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003 på hvilken måte en best kan sikre forutsigbarhet

og stabilitet i konkurranseutsatt industris rammevilkår målt opp mot situasjonen for sentrale konkurrentland.» Her har presidenten fått forståelse av at Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil støtte dette.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet bifaltes med 58 mot 40 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.17.40)

Presidenten: Forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake med forslag om å opprette et nytt landsdekkende såkornfond på 500 mill. kroner.»

Her har presidenten forstått det slik at Sosialistisk Venstreparti vil stemme for.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 56 mot 42 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.18.10)

Presidenten: Forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag om hvordan de avgiftene som er pålagt landbruks- og fiskerinæringen i forbindelse med ulike tiltak for mattrygghet, kan samordnes og reduseres.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 65 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.18.35)

Presidenten: Forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er av forslagsstillerne omgjort til oversendelsesforslag.

Forslaget får da følgende ordlyd:

«Det henstilles til Regjeringen å utnytte dei kanalane og moglegheitene som finst for et europeisk samarbeid mellom europeiske kyststatar for å få fjerna skattesubsidiar i maritime næringer.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering – og anser det som vedtatt.

Forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Rammeområde 11 (Landbruk)

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)		
	1	Driftsutgifter	109 330 000	
	45	Store utstyrskjøp og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	4 894 000	
	50	Store utstyrskjøp og vedlikehold – forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	207 000	
	70	Tilskudd til driften av Staur gård	300 000	
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)		
	1	Driftsutgifter	215 082 000	
	70	Tilskudd til veterinær beredskap	65 000 000	
	73	Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	14 718 000	
1110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)		
	1	Driftsutgifter	104 661 000	
1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.		
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet	108 765 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling, Planteforsk	46 988 000	
	52	Støtte til fagsentrene, Planteforsk	13 051 000	
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)		
	1	Driftsutgifter	230 776 000	
1115		Etablering av nytt mattilsyn		
	1	Driftsutgifter	90 000 000	
1140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket		
	50	Næringsøkonomisk dokumentasjon og analyse	18 967 000	
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	35 881 000	
1142		Miljø- og næringstiltak i skogbruket		
	50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket, Skogforsk	12 968 000	
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 442 000	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	39 000 000	
	76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	18 728 000	
1143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143)		
	1	Driftsutgifter	143 267 000	
	70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i> ..	13 267 000	
	71	Omstillingsstøtte til slakteri, <i>kan overføres</i>	9 100 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	102 000	
1145		Jordskifterettene (jf. kap. 4145)		
	1	Driftsutgifter	142 967 000	
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)		
	1	Driftsutgifter	65 634 000	
1147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)		
	1	Driftsutgifter	35 940 000	
	45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 113 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	636 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	2 145 000	
1148		Naturskade – erstatninger og sikring		
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	20 356 000	
	71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)		
	50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i>	661 500 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	246 500 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 181 066 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 744 385 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	321 860 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 573 854 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	45 300 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 600 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i> .	48 200 000	
	79	Velferdsordninger	1 800 000	
1161		Statskog SF – forvaltningsdrift		
	70	Tilskudd til forvaltningsdrift	16 334 000	
	73	Avviklingskostnader	216 000	
	75	Oppsyn i statsallmenninger	6 827 000	
		Totale utgifter		13 492 727 000
I n n t e k t e r				
4100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100)		
	1	Refusjon og gebyr	401 000	
4107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107)		
	3	Gebyr- og analyseinntekter m.m.	25 678 000	
4110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110)		
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	88 050 000	
4114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114)		
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	316 413 000	
4143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143)		
	1	Driftsinntekter m.m.	23 896 000	
4145		Jordskifterettene (jf. kap. 1145)		
	1	Saks- og gebyrinntekter	13 182 000	
4146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146)		
	2	Driftsinntekter	17 402 000	
4147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147)		
	1	Refusjoner m.m.	28 000	
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150)		
	80	Markedsordningen for korn	122 000 000	
		Totale inntekter.....		607 050 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 1	kap. 4100 post 1
kap. 1107 post 1	kap. 4107 post 3
kap. 1110 post 1	kap. 4110 post 1
kap. 1114 post 1	kap. 4114 post 1
kap. 1143 post 1	kap. 4143 post 1

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1145 post 1	kap. 4145 post 1
kap. 1146 post 1	kap. 4146 post 2
kap. 1147 post 1	kap. 4147 post 1

2. overskride kap. 1100 Landbruksdepartementet post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold med et beløp som svarer til merinntektene fra salg av eiendom. Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1147 Reindrifftsforvaltningen post 1 Driftsutgifter med inntil kr 500 000 i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade, erstatninger og sikring	
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m.	2 mill. kroner
	71	Naturskade, erstatninger	50 mill. kroner

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 5 mill. kroner.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 68 mot 30 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 20.19.15)

VI

Kjeller gård

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementets fullmakt om salg av Kjeller gård og disponering av midlene gitt ved behandlingen av Innst. S. nr. 255 (2001-2002) videreføres til 2003.»

Presidenten: Da gjenstår et mindretallsforslag, nr. 2, fra Høyre og Kristelig Folkeparti, og det vil presidenten komme tilbake til.

Vi skal så votere over innstillingens forslag til vedtak for rammeområdene.

Komiteen hadde innstillet:

A.

**Rammeområde 9
(Næring)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)		
	1	Driftsutgifter	149 025 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 500 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	16 900 000	
	71	Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	3 100 000	
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)		
	1	Driftsutgifter	177 400 000	
902		Justervesenet (jf. kap. 3902)		
	1	Driftsutgifter	86 250 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 000	
904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 3904)		
	1	Driftsutgifter	181 400 000	
905		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3905)		
	1	Driftsutgifter	101 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	33 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
906		Bergvesenet (jf. kap. 3906)		
	1	Driftsutgifter	10 340 000	
	30	Sikrings- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	4 400 000	
907		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3907)		
	1	Driftsutgifter	212 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 300 000	
908		Skipsregistrene (jf. kap. 3908)		
	1	Driftsutgifter	8 050 000	
909		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	270 000 000	
	71	Tilskudd til fergereederier i utenriksfart i NOR, <i>overslagsbevilgning</i>	300 000 000	
912		Bedriftsrettet informasjonsformidling		
	70	Tilskudd	13 200 000	
913		Standardisering		
	70	Tilskudd	26 500 000	
914		Spesielle IT-tiltak		
	21	Senter for informasjonssikring, <i>kan overføres</i>	6 700 000	
	22	Samordning av IT-politikken, <i>kan overføres</i>	9 100 000	
	50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	51 500 000	
922		Norsk Romsenter (jf. kap. 3922)		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	252 300 000	
923		Forsknings- og utviklingskontrakter		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	25 500 000	
	71	EUs rammeprogram for forskning og teknologi, <i>kan overføres</i>	310 000 000	
929		Bedriftsrettet kompetanseoverføring		
	70	Tilskudd	41 000 000	
930		Statens veiledningskontor for oppfinnere		
	1	Driftsutgifter	8 450 000	
	70	Utviklingsarbeider og stipend, <i>kan overføres</i>	8 400 000	
934		Internasjonaliseringstiltak		
	70	Eksportfremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	184 000 000	
	71	Internasjonalt teknologisamarbeid	21 000 000	
	73	Støtte ved kapitalvareeksport	26 800 000	
935		Internasjonale investeringstiltak		
	70	Tilskudd til Nordisk Prosjektportfond, <i>kan overføres</i>	3 400 000	
937		Reiselivstiltak		
	1	Driftsutgifter	2 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	105 300 000	
	71	Tilskudd til Svalbard Reiseliv AS	2 000 000	
938		Omstillingstiltak		
	71	Omstillingstilskudd til Sør-Varanger, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
950		Forvaltning av statlig eierskap (jf. kap. 3950 og 5656)		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 500 000	
953		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	13 000 000	
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)		
	55	Landsdekkende innovasjonsordning, fond	103 000 000	
	56	Tapsfond, distriktsrettet ordning	75 000 000	
	70	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	170 500 000	
	71	Tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier ...	2 200 000	
	72	Tilskudd til dekning av tap på risikolån	5 000 000	
		Totale utgifter.....		3 186 615 000
I n n t e k t e r				
3900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900)		
	1	Salgsinntekter fra beredskapslagre	4 700 000	
	2	Ymse inntekter	1 500 000	
3901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901)		
	1	Patentavgifter	113 400 000	
	2	Varemerkeavgifter	47 400 000	
	3	Mønsteravgifter	2 100 000	
	4	Forskjellige avgifter	7 100 000	
	5	Inntekt av informasjonstjenester	7 400 000	
3902		Justervesenet (jf. kap. 902)		
	1	Justergebyrer	41 100 000	
	3	Kontroll- og godkjenningssgebyr	22 000 000	
	4	Oppdragsinntekter	100 000	
3904		Brønnøysundregistrene (jf. kap. 904)		
	1	Gebyrinntekter	400 000 000	
	2	Oppdragsinntekter og andre inntekter	13 300 000	
3905		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 905)		
	1	Oppdragsinntekter	11 000 000	
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	22 000 000	
	3	Ymse inntekter	600 000	
3906		Bergvesenet (jf. kap. 906)		
	1	Produksjonsavgifter mv.	800 000	
3907		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 907)		
	1	Gebyrer for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	101 500 000	
	2	Maritime personellsertifikater	7 400 000	
	3	Diverse inntekter	100 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	44 800 000	
	5	Inntekter av velferdstiltak	3 100 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3908		Skipsregistrene (jf. kap. 908)		
	1	Gebyrer NOR	4 800 000	
	2	Gebyrer NIS	5 800 000	
3922		Norsk Romsenter (jf. kap. 922)		
	70	Tilbakeføring av kontingentmidler	33 900 000	
3930		Statens veiledningskontor for oppfinnere (jf. kap. 930)		
	2	Tilskudd til samfinansieringsprosjekter	200 000	
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	52	Tilbakeføring fra landsdekkende innovasjonsordning ..	5 000 000	
	70	Låneprovisjon, lavrisikolåneordningen	46 000 000	
	71	Garantiprovisjon, lavrisikolåneordningen	100 000	
	73	Låneprovisjon, risikolåneordningen	10 000 000	
5609		Renter og provisjoner fra selskaper under NHDs forvaltning (jf. kap. 2426 og 3961)		
	71	Låneprovisjon, SIVA SF	3 200 000	
	72	Garantiprovisjon, Statkraft SF	220 000 000	
	73	Garantiprovisjon, SIVA SF	5 500 000	
	80	Renter, SIVA SF	53 900 000	
	81	Renter, Statkraft SF	110 000 000	
	82	Renter, Entra Eiendom AS	30 000 000	
		Totale inntekter		1 379 800 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 901 post 1	kap. 3901 postene 1 og 2
kap. 902 post 1	kap. 3902 postene 1 og 3
kap. 902 post 21	kap. 3902 post 4
kap. 904 post 1	kap. 3904 postene 1 og 2
kap. 905 post 21	kap. 3905 postene 1 og 2
kap. 907 post 1	kap. 3907 post 3
kap. 907 post 21	kap. 3907 post 5

III

Utbetaling under forsikringsordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan foreta utbetalinger til Statens varekrigsforsikring uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under forsikringsordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen. Det etableres en trekkfullmaktskonto for Statens varekrigsforsikring. Rammen for trekk på trekkfullmaktskontoen for Statens varekrigsforsikring skal ikke overstige 1 000 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 940 Statens varekrigsforsikring, post 90 Utbetaling iflg. trekkfullmakt, Statens varekrigsforsikring.

IV

Tap på garantier

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 uten bevilgning kan utgiftsføre fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak til NOAH AS under kap. 945 NOAH AS post 70 Dekning av garantiansvar for miljøvernlån.

V

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorarer og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i selskapene.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
923		Forsknings- og utviklingskontrakter	
	70	Tilskudd	100 mill. kroner
930		Statens veiledningskontor for oppfinnere	
	70	Utviklingsarbeider og stipend	1 mill. kroner

2. gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for eksisterende eksportkredittordning, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 2003. Fullmakten har som forutsetning at:

- Eksportfinans ASA fram til 31. desember 2003 kan gi tilsagn om lån ved eksport av kapitalvarer og skip til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Consensus- reglene) tillater.
- de enkelte innlån til Eksportfinans ASA under ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan inngå forpliktelser for inntil 7,5 mill. kroner til utredninger o.l. utover gitt bevilgning under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet post 21 Spesielle driftsutgifter.

VIII

Garanti fullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi:

- Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 100 mill. kroner.
- garanti for låneopptak til Svensk-Norsk Industrifond for inntil motverdien av SEK 80 000 000.

B.

Rammeområde 10 (Fiskeri)

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1000		Fiskeridepartementet (jf. kap. 4000)		
	1	Driftsutgifter	69 850 000	
	70	Tilskudd diverse formål	500 000	
	71	Tilskudd til kystkultur, <i>kan overføres</i>	2 000 000	

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kap. III.

X

Frigivelse av bergrettigheter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi Bergvesenet fullmakt til å foreta frigivelse av bergrettigheter som staten eier. Frigivelse skal først finne sted etter nøye gjennomgang av den enkelte bergrettighet og den betydning rettigheten har for staten.

XI

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 930 Statens veiledningskontor for oppfinnere post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter under kap. 3930 Statens veiledningskontor for oppfinnere post 2 Tilskudd til samfinansieringsprosjekter.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 57 mot 41 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 20.20.06)

Videre var innstillet:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1001		Deltakelse i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 900 000	
1030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)		
	1	Driftsutgifter	302 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	
1040		Til gjennomføring av fiskeriavtalen		
	70	Tilskudd til støtte av fiskeriene m.m., <i>kan overføres</i>	70 000 000	
1050		Diverse fiskeriformål		
	71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	73	Tilskudd til Fiskerinæringens Kompetansesenter, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
	78	DNA-register for vågehval, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	79	Informasjon ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
2415		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak		
	73	Rentestøtte stønadslån	300 000	
	75	Marint innovasjonsprogram, <i>kan overføres</i>	11 000 000	
		Totale utgifter		478 250 000
I n n t e k t e r				
4000		Fiskeridepartementet (jf. kap. 1000)		
	1	Refusjoner	10 000	
4030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030)		
	1	Oppdragsinntekter	10 000	
	2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
	4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
	6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	625 000	
	7	Inntekter ved laboratoriene	2 950 000	
	8	Gebyr havbruk	12 990 000	
	9	Gebyr Merkeregisteret	3 740 000	
	10	Gebyr kvalitetskontroll	24 415 000	
	11	Avgift fiskeførkontroll	4 155 000	
	12	Gebyr ervervstillatelse	2 660 000	
	14	Refusjoner	10 000	
		Totale inntekter		51 655 000

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag.
Det er forslag nr. 2, fra Høyre og Kristelig Folkeparti.
Forslaget lyder:

**«Rammeområde 10
(Fiskeri)**

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1000		Fiskeridepartementet (jf. kap. 4000)		
	1	Driftsutgifter	72 850 000	
	70	Tilskudd diverse formål	500 000	
	71	Tilskudd til kystkultur, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
1001		Deltakelse i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 900 000	
1030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)		
	1	Driftsutgifter	305 600 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 600 000	
1040		Til gjennomføring av fiskeriavtalen		
	70	Tilskudd til støtte av fiskeriene m.m., <i>kan overføres</i>	70 000 000	
1050		Diverse fiskeriformål		
	71	Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
	78	DNA-register for vågehval, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	79	Informasjon ressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
2415		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak		
	73	Rentestøtte stønadslån	300 000	
	75	Marint innovasjonsprogram, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
		Totale utgifter.....		478 250 000
I n n t e k t e r				
4000		Fiskeridepartementet (jf. kap. 1000)		
	1	Refusjoner	10 000	
4030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030)		
	1	Oppdragsinntekter	10 000	
	2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
	4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
	6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	625 000	
	7	Inntekter ved laboratoriene	2 950 000	
	8	Gebyr havbruk	12 990 000	
	9	Gebyr Merkeregisteret	3 740 000	
	10	Gebyr kvalitetskontroll	24 415 000	
	11	Avgift fiskefôrkontroll	4 155 000	
	12	Gebyr ervervstillatelse	2 660 000	
	14	Refusjoner	10 000	
		Totale inntekter		51 655 000»

Fremskrittspartiet har varslet subsidiær støtte til forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 56 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.21.37)

Videre var innstillet:

C.

**Rammeområde 11
(Landbruk)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)		
	1	Driftsutgifter	110 330 000	
	45	Store utstyrskjøp og vedlikehold – ordinære forvaltningsorganer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50 ..</i>	4 894 000	
	50	Store utstyrskjøp og vedlikehold – forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	207 000	
	70	Tilskudd til driften av Staur gård	300 000	
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)		
	1	Driftsutgifter	215 082 000	
	70	Tilskudd til veterinær beredskap	65 000 000	
	73	Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	14 718 000	
1110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)		
	1	Driftsutgifter	105 661 000	
1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.		
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet	108 765 000	
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling, Planteforsk	46 988 000	
	52	Støtte til fagsentrene, Planteforsk	13 051 000	
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)		
	1	Driftsutgifter	230 776 000	
1115		Etablering av nytt mattilsyn		
	1	Driftsutgifter	90 000 000	
1140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket		
	50	Næringsøkonomisk dokumentasjon og analyse	18 967 000	
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	35 881 000	
1142		Miljø- og næringstiltak i skogbruket		
	50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket, Skogforsk	12 968 000	
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 442 000	
	71	Tilskudd til verdiskapingstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	39 000 000	
	76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	18 728 000	
1143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 4143)		
	1	Driftsutgifter	144 267 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i>	13 267 000	
	71	Omstillingsstøtte til slakteri, <i>kan overføres</i>	6 100 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	102 000	
1145		Jordskifterettene (jf. kap. 4145)		
	1	Driftsutgifter	142 967 000	
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)		
	1	Driftsutgifter	65 634 000	
1147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)		
	1	Driftsutgifter	35 940 000	
	45	Store utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 113 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	636 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	2 145 000	
1148		Naturskade – erstatninger og sikring		
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	20 356 000	
	71	Naturskade, erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	70 000 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)		
	50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i>	661 500 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	246 500 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	2 181 066 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 744 385 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	321 860 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 573 854 000	
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	45 300 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	5 600 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i> ...	48 200 000	
	79	Velferdsordninger	1 800 000	
1161		Statskog SF – forvaltningsdrift		
	70	Tilskudd til forvaltningsdrift	16 334 000	
	73	Avviklingskostnader	216 000	
	75	Oppsyn i statsallmenninger	6 827 000	
		Totale utgifter.....		13 492 727 000
I n n t e k t e r				
4100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100)		
	1	Refusjon og gebyr	401 000	
4107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107)		
	3	Gebyr- og analyseinntekter m.m.	25 678 000	
4110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110)		
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	88 050 000	
4114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114)		
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	316 413 000	
4143		Statens landbruksforvaltning (jf. kap. 1143)		
	1	Driftsinntekter m.m.	23 896 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4145	1	Jordskifterettene (jf. kap. 1145) Saks- og gebyrinntekter	13 182 000	
4146	2	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146) Driftsinntekter	17 402 000	
4147	1	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147) Refusjoner m.m.	28 000	
4150	80	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150) Markedsordningen for korn	122 000 000	
		Totale inntekter		607 050 000

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1100 post 1	kap. 4100 post 1
kap. 1107 post 1	kap. 4107 post 3
kap. 1110 post 1	kap. 4110 post 1
kap. 1114 post 1	kap. 4114 post 1
kap. 1143 post 1	kap. 4143 post 1
kap. 1145 post 1	kap. 4145 post 1
kap. 1146 post 1	kap. 4146 post 2
kap. 1147 post 1	kap. 4147 post 1

2. overskride kap. 1100 Landbruksdepartementet post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehold med et beløp som svarer til merinntektene fra salg av eiendom.

dom. Ubrukte merinntekter fra salg av eiendom kan regnes med ved utregning av overførbart beløp under bevilgningen.

III

Forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 1147 Reindriftsforvaltningen post 1 Driftsutgifter med inntil kr 500 000 i sammenheng med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1148		Naturskade, erstatninger og sikring	
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m.	2 mill. kroner
	71	Naturskade, erstatninger	50 mill. kroner

V

Salg av fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2003 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil 5 mill. kroner.

VI

Kjeller gård

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementets fullmakt om salg av Kjeller gård og disponering av midlene gitt ved behandlingen av Innst. S. nr. 255 (2001-2002) videreføres til 2003.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet subsidiær støtte til innstillingen under dette rammeområdet.

Olav Akselsen (A) (frå salen): Det er fremma eit alternativt forslag, og når det er forkasta, ser eg ingen grunn til å stemma mot det forslaget som ligg til votering no.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 83 mot 11 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 20.23.32)

Presidenten: Da gjenstår det å votere over D.

Komiteen hadde innstillet:

D.
Andre vedtak

I

Stortinget ber Regjeringen gjøre det den kan for at Fosen Mekaniske Verksteds rettslige stilling blir avklart snarest mulig, og at Stortinget orienteres om status i saken innen utgangen av januar 2003.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en fremdriftsplan og finansieringsplan av bredbånd iht. vedtak av 7. mai 2002 senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Presidenten: Presidenten antar at Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 56 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 20.24.22.)

Presidenten: Når det gjelder innstillingens forslag til III, har komiteen ønsket at det oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. Ordlyden blir da:

«Det henstilles til Regjeringen i løpet av våren 2003 å komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for produksjon og anvendelse av bioenergi, som bl.a. vurderer effektive og bærekraftige løsninger for uttak av biobrensel fra skogen, en bred satsing på utvikling og spredning av ulike teknologier for utnyttelse av bioenergi, en industriell satsing for bioenergi-arbeidsplasser, og et avgiftssystem som gjør at biobrensel blir konkurransedyktig med annen energi.»

Presidenten foreslår at III oversendes Regjeringen uten realitetsvotering – det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 8

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 154/2002 av 8. november 2002 om endring av artikkel 1 i protokoll 31 i EØS-avtalen om EFTA/EØS-statenes deltagelse i EUs 6. rammeprogram for forskning, teknologisk utvikling og demonstrasjonsaktiviteter.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 9

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2002 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
U t g i f t e r :			
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 134 197 000 til kr 134 864 000	667 000
909		Tilskot til sysselsetting av sjøfolk	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 249 300 000 til kr 269 300 000	20 000 000
	71	Tilskot til ferjearlag i utanriksfart i NOR, <i>kan overførast, overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 120 000 000 til kr 80 000 000	40 000 000
922		Norsk Romsenter	
	70	Tilskot, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kr 259 100 000 til kr 244 900 000	14 200 000
930		Statens veiledningskontor for oppfinnere	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 7 550 000 til kr 7 650 000	100 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner
935		Internasjonale investeringstiltak	
	92	Innskot i Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD), blir redusert med frå kr 28 800 000 til kr 26 900 000	1 900 000
956 (nytt)		Norsk Jern Eiendom A/S	
	70	Refusjon for miljøtiltak, blir løyvd med	5 000 000
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)	
	91	Lån til risikolåneordninga, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	480 000 000
		frå kr 5 400 000 000 til kr 4 920 000 000	
	92	Lån til grunnfinansierings- og lågrisikolåneordninga, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med	12 688 000 000
		frå kr 36 000 000 000 til kr 23 312 000 000	
2426		SIVA (jf. kap. 5326 og 5613)	
	90	Lån til SIVA, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med	35 000 000
		frå kr 215 000 000 til 250 000 000	
I n n t e k t e r :			
3900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900)	
	2	Ymse inntekter blir redusert med	1 450 000
		frå kr 1 500 000 til kr 50 000	
3930 (nytt)		Statens veiledningskontor for oppfinnere, (jf. kap. 930)	
	2	Tilskot til samfinansieringsprosjekt, blir løyvd med	100 000
3950		Forvaltning av statleg eigarskap (jf. kap. 950)	
	90	Sal av aksjar, blir auka med	15 500 000
		frå kr 10 000 000 til kr 25 500 000	
5320		Avdrag på uteståande fordringar, risikolåneordninga, blir redusert med	280 000 000
		frå kr 5 400 000 000 til kr 5 120 000 000	
	93	Avdrag på uteståande fordringar, grunnfinansierings- og lågrisikolåneordninga, blir redusert med	12 805 000 000
		frå kr 36 250 000 000 til kr 23 445 000 000	
5460		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 2460)	
	50	Tilbakeføring frå risikoavsettingsfond for SUS/Baltikum-ordninga, blir auka med	3 800 000
		frå kr 5 000 til kr 8 800 000	
5620		Renter og utbytte frå Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)	
	81	Renter, risikolåneordninga, blir redusert med	30 000 000
		frå kr 180 000 000 til kr 150 000 000	
	86	Renter, grunnfinansierings- og lågrisikolåneordninga, blir redusert med	52 000 000
		frå kr 717 500 000 til kr 665 500 000	
5656		Aksjar under Nærings- og handelsdepartementet si forvaltning (jf. kap.950)	
	80	Utbyte, blir auka med	15 300 000
		frå kr 6 531 000 000 til kr 6 546 300 000	
5670		Renter og utbytte frå Entra Eiendom AS	
	80	Renter, blir auka med	3 000 000
		frå kr 110 000 000 til kr 113 000 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 10

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
1107		Statens dyrehelsetilsyn	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 211 094 000 til kr 233 994 000	22 900 000
	70	Tilskudd til veterinær beredskap, nedsettes med fra kr 25 916 000 til kr 3 016 000	22 900 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen	
	50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 804 960 000 til kr 824 960 000	20 000 000
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 2 371 568 000 til kr 2 451 568 000	80 000 000
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 796 254 000 til kr 1 976 254 000	180 000 000
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen	
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet, nedsettes med fra kr 47 800 000 til kr 41 200 000	6 600 000
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 47 950 000 til kr 54 550 000	6 600 000
I n n t e k t e r :			
4114		Statens næringstilsyn	
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m., nedsettes med fra kr 256 413 000 til kr 226 613 000	29 800 000
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen	
	80	Markedsordningen for korn, forhøyes med fra kr 161 000 000 til kr 193 500 000	32 500 000
5545		Miljøavgifter i landbruket	
	71	Miljøavgift plantevernmidler, forhøyes med fra kr 40 000 000 til kr 54 000 000	14 000 000
5571		Totalisatoravgift	
	70	Avgift, nedsettes med fra kr 98 000 000 til kr 92 200 000	5 800 000
5614 (nytt)		Renter av lån til landbruksformål	
	80	(ny) Renter, bevilges med	3 651 000

II

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 2002 kan øke tilsagnsfullmakten knyttet til naturskadeerstatninger fra 10 mill. kroner til 70 mill. kroner.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

III

Stortinget samtykker i at regnskapet til Statens landbruksforvaltning korrigeres mot konto for forskyvninger i balansen i samsvar med redegjørelsen i proposisjonen.

S a k n r . 1 1

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 20.30.